

Kulttuuripassin jatkohankkeen loppuraportti

Mira Haataja ja Aura Linnapuomi 27.12.2018

www.kulttuuriakaikille.fi
www.kulturforalla.fi
www.cultureforall.fi

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Kaikukortti

Kulttuuripassin jatkohankkeen loppuraportti
Kulttuuria kaikille -palvelun julkaisuja 1/2019

Kirjoittajat: Mira Haataja ja Aura Linnapuomi

Kustantaja: Kulttuuria kaikille -palvelu / Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry

Kannen kuva: Kainuun Kaikukortti-kokeilun esite ja Kaikukortit / Mira Haataja

1. painos

ISBN (PDF) 978-952-6677-52-1

ISBN (DOC) 978-952-6677-51-4

ISSN 2341-913X

© Kulttuuria kaikille -palvelu / Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry, kirjoittajat ja valokuvaajat

Sisällys

1 Tausta ja tavoitteet.....	5
1.2 Teoreettista taustaa köyhyydestä ja oikeudesta kulttuuriin.....	6
1.3 Muut Kaikukortti-hankkeet	7
2 Yhteenveto hankkeen kulusta	8
2.1 Kainuun Kaikukortti-kokeilu	8
2.2 Muiden Kaikukortti-alueiden tukeminen	9
2.3 Opas Kaikukortin kokeiluun ja käyttöönottoon	9
3 Hankkeen toteuttajat ja talous.....	10
3.1 Talous.....	10
3.2 Henkilöstö.....	11
3.3 Ohjausryhmä	12
3.4 Kokeilukumppanit	13
4 Kokeilun yhteiskehittäminen	15
4.1 Työpaja 1.....	16
4.2 Työpaja 2.....	18
4.3 Kokous kainuulaisille kumppaneille: kokeiltavan mallin viimeistely.....	21
4.4 Työpajojen ja tapaamisten tulos: Kainuun Kaikukortti-toimintamalli vuodelle 2016 ..	22
4.5 Muut tapaamiset	23
5 Kaikukortin kokeilu Kainuussa 1.4.2016–31.12.2017	24
5.1 Alkukevään 2016 valmistelutyö	24
5.1.1 Kainuun Kaikukortti-kumppaneiden kokous 18.1.....	24
5.1.2 Kainuun Kaikukortti-kumppaneiden verkostokokous 18.2.	25
5.2.3 Kainuun Kaikukortti-kumppaneiden perehdytyskokoukset	25
5.2.3 Kokeilu alkaa huhtikuussa 2016	27
5.2.4 Kainuun Kaikukortti-kumppaneiden palautekokoukset	27
5.2.5 Kaikuja-tilaisuus Kajaanissa	29
5.2.6 Kainuun vuoden 2017 Kaikukortti-toiminnan suunnittelukokous.....	29
5.2.7 Muut tapaamiset 2016	29
5.2.8 Kokeilu jatkuu vuonna 2017	30
6 Tilastot ja palaute Kainuun Kaikukortti-kokeilusta	31
6.1 Kainuun tilastot 2016 ja 2017	31
6.2 Palautetta Kainuun Kaikukortti-kokeilusta.....	34
7 Kainuun Kaikukortti-kokeilun arviointi kyselytutkimusten avulla	35
7.1 Kysely Kainuussa vuonna 2016.....	35
7.2 Kysely Kainuussa vuonna 2017	36
8 Kainuun Kaikukortti-toiminnan jatkon valmistelu	37
9 Espoon Kaikukortti-toiminta 2016–2017	37
9.1 Koordinointi, laajeneminen ja tilastot	37
9.2 Kyselyt Espoossa vuonna 2015 ja 2016	40
9.2.1 Espoossa vuonna 2015.....	40
9.2.2 Kysely Espoossa vuonna 2016	40
9.3 Espoon Kaikukortti-kumppaneiden palautekokous 2016	41

9.4 Espoon Kaikukortti-kumppaneiden palautekokous 2017	41
9.5 Espoon Kaikukortti-kumppaneiden palautekokous 2018	42
9.6 Kaikuja-tilaisuus Helsingissä	42
10 Hankkeessa tuotettu Kaikukortti-toimintamalli 2018	43
11 Muut alueet	43
11.1 Lappeenranta	43
11.2 Savonlinna	44
11.3 Karkkila	44
11.4 Oulu	45
12 Viestintä	45
12.1 Kaikille kulttuuria Kaikukortilla -opas.....	45
12.2 Verkkosivut	46
12.3 Tiedotteet ja hankekuulumiset	46
12.4 Painetut viestintämateriaalit 2015	47
12.5 Painetut viestintämateriaalit 2016	48
12.6 Painetut viestintämateriaalit 2017	48
12.6 Sosiaalinen media	48
12.7 Hyvä käytäntö -palkinto	50
12.8 Muut järjestetyt tilaisuudet	51
12.9 Näkyvyys mediassa	51
12.10 Hankeen työntekijöiden esiintymiset.....	53
12.11 Työntekijöiden opintokäynnit	56
13 Tulosten yhteenvetoa ja kehittämisideoita	59
13.1 Hankkeen tulokset suhteutettuna asetettuihin tavoitteisiin.....	59
13.2 Kehittämisideoita	63
13.2.1 Kehittämisideoita sote-puolelle	63
13.2.2 Kehittämisideoita kulttuuripuolelle	65
13.2.3 Kehittämisideoita sote- ja kulttuuripuolelle yhteisesti.....	67
13.2.4 Kehittämisideoita yleisesti	68
14 Kiitokset	70
Lähteet.....	71
Liitteet	74
1 Kaikukortin toimintamalli 2018	74

1 Tausta ja tavoitteet

1.1 Tavoitteet

“Kaikukortti on Espoossa vakiintunut työvälineeksi, jossa yhdistyvät kulttuurin ja sote-alan tavoitteet hyvinvoinnin edistämiseksi.”

(Espoon kaupungin kulttuurin tulosityksikön erityisasiantuntija Helena Sarjakoski v. 2018)

“Kaikukortti-toiminta on kaupungin kulttuuri-hyvinvointi-strategian mukaista toimintaa, ja kulttuurin ja hyvinvoinnin yhteen saattamista konkreettisesti.”

(Kajaanin kaupungin sivistysjohtaja Mikko Saari v. 2016)

Kulttuuripassin jatkohanke oli Kulttuuria kaikille -palvelun koordinoima ja opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry:n rahoittama kehittämishanke. Vuonna 2016 hanketta rahoitti myös Kainuun liitto. Hanke alkoi 1.12.2014 ja päättyi 31.5.2018.

Kulttuuripassin jatkohankkeen tavoitteena oli edistää yhdenvertaisuutta ja kulttuuripalvelujen taloudellista ja sosiaalista saavutettavuutta.

Kulttuuripassin jatkohankkeen tavoitteet olivat:

1. Edistää taloudellisesti heikommassa asemassa olevien henkilöiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia nauttia taiteesta ja kulttuurista ja osallistua kulttuurielämään. Tavoitteena oli parantaa tiukassa rahatilanteessa olevien nuorten, aikuisten ja perheiden mahdollisuuksia osallistua kulttuurielämään Suomessa ja harrastaa taiteen tekemistä.
2. Uuden toimintatavan luominen. Tavoitteena oli kokeilla ja kehittää Kaikukorttia maakunnallisesti sekä tukea muita mahdollisia Kaikukortti-alueita. Yhtenä päätavoitteena oli tuottaa lopputuloksena opas liittyen hankkeessa kehitettyyn Kaikukortti-toimintamalliin, jonka avulla taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevat henkilöt voivat hankkia maksuttomia pääsylippuja kulttuuripalveluihin. Pidemmällä tähtäimellä tavoitteena oli levittää tätä ns. Kaikukortti-mallia asteittain koko Suomeen pysyväksi toimintatavaksi.
3. Yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja elämänlaadun edistäminen. Tavoitteena oli lisätä sosiaalipalvelujentuottajien asiakkaiden hyvinvointia ja tukea sosiaalista kuntoutusta. Kulttuuripassin jatkohankkeessa oli tavoitteena myös suunnitella ja kokeilla myös muita keinoja tukea kulttuuripalvelujen käyttöä.
4. Uusien yleisöjen tuominen kulttuuritarjonnan piiriin.

5. Yhteisöllisyyden vahvistaminen.
6. Sosiaali- ja terveys- ja kulttuurialan yhteistyön edistäminen ja uusien yhteistyömuotojen synnyttäminen. Tavoitteena oli lisätä kulttuuri- sosiaali- ja terveysalan toimijoiden välistä rakenteellista yhteistyötä ja luoda sille uusia muotoja. Tavoitteena oli lisäksi tukea kaupunkeja ja kuntia niiden asukkaiden hyvinvoinnin edistämistyössä ja edistää mahdollisuuksia saada kulttuuri osaksi kaupunkien, kuntien ja maakuntien hyvinvointikertomuksia, kunnallisten ja maakunnallisen hyte-ryhmien työskentelyä sekä mahdollisen tulevan maakunnallisen soten palveluja.
7. Kulttuuritoimijoiden aseman ja tunnettuuden vahvistaminen.

1.2 Teoreettista taustaa köyhyydestä ja oikeudesta kulttuuriin

Luku on lyhennetty samannimisestä kappaleesta teoksessa Kaikukortti-kysely Kainuussa – Kaikukortin haltijoiden ja Kaikukorttikumppaneiden kokemuksia Kaikukortti-kokeilusta Kainuussa vuonna 2016 sekä kehittämideoita (Haataja 2018a, 6–8).

Köyhyys on Suomessa todellinen ja kasvava ongelma (Sironen ja Järvinen 2017, 3). Köyhyys ei ole yksiselitteinen ilmiö. Sen määritelmiä on useita, joten julkinen ja akateeminen keskustelu aiheesta on myös moninaista. (Eskelinen ja Sironen 2017, 4–5.) Yksi tapa määritellä köyhyyttä on jako absoluuttiseen ja suhteelliseen köyhyyteen. Suomalainen köyhyys on pääasiassa suhteellista köyhyyttä (emt. , 5). Se on huono-osaisuutta verrattuna muun väestön elintason tai elämäntapaan, jolloin ihminen on kykenemätön kamppailemaan elääkseen tavallista yleisten odotusten mukaista elämää, saavuttaakseen yhteiskunnan yleisesti määrittelemän vähimmäiselintason ja pystyäkseen osallistumaan yhteiskuntaan, kuten kulttuurisiin toimintoihin. (Sironen ja Saastamoinen 2014, 3–4; Eskelinen ja Sironen 2017, 5.)

Köyhyydskeskustelussa ollaan pohjimmiltaan ihmis- ja perusoikeuskysymysten äärellä (Eskelinen ja Sironen 2017, 14). Sosiologi Göran Therborn väittää eriarvoisuuden loukkaavan ihmisoikeuksia, koska se estää ihmisiltä mahdollisuuden täysipainoiseen inhimilliseen kehitykseen (Therborn 2013, emt. mukaan). Taloudellisesti vaikean tilanteen, pienituloisuuden ja palveluiden liian korkeana koetun hinnan on todettu olevan este esimerkiksi kulttuuripalvelujen käytölle (Sokka, ym. 2014, 35, 44; Isola, ym. 2007).

Taloudellisten esteiden vähentäminen kulttuuripalveluissa niiltä, joille hinta muodostaa esteen osallistua, on perusteltua ja tie tasa-arvoisempaan yhteiskuntaan. Useat kansainväliset sopimukset, kuten YK:n ihmisoikeuksien julistus (Yhdistyneet kansakunnat 1948, 27§), YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus (Finlex 1976, 27§), YK:n lasten oikeuksia koskeva yleissopimus (Finlex 1991, 31§),

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus (Finlex 2016, 30§) ja Suomen perustuslaki (Finlex 1999, 16§, 17§) turvaavat ihmisten kulttuurisia perusoikeuksia, kuten osallistumista taiteisiin ja kulttuuriin ja mahdollisuutta kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä.

1.3 Muut Kaikukortti-hankkeet

Kulttuuripassin pilotointihanke

Kulttuuripassin jatkohanketta edelsi Kulttuuripassin pilotointihanke ajalla 1.9.2014–31.12.2015. Pilotointihankkeessa kokeiltiin Espoon alueella Kaikukortti-nimistä toimintamallia ajalla 4/2015–12/2015. Toimintamalli rakennettiin yhdessä espooalaisten ja valtakunnallisten kulttuurialan sekä sosiaali- ja terveysalan toimijoiden ja asiantuntijoiden kanssa työpajoissa syksyllä 2014. Pilotoinnin jälkeen, vuoden 2016 alusta lähtien, Espoon kaupungin kulttuurin tulosityksikkö ja Espoon kaupungin aikuisten sosiaalipalvelut ovat koordinoineet yhdessä pysyvää Kaikukortti-toimintaa Espoon alueella.

Kaikukortti kaikuu -hanke

Kulttuuripassin jatkohankkeen päättymisen lähestyessä Kulttuuria kaikille -palvelu alkoi valmistella Kaikukortin levittämisen ja kehittämistyön jatkamista ja valmistelutyön tuloksena Kaikukortti kaikuu -hanke sai opetus- ja kulttuuriministeriötä rahoituksen ajalle 1.11.2017–31.12.2019. Hankkeen tavoitteena on levittää Kaikukorttia uusille alueille, ylläpitää ja mallintaa Kaikukortin valtakunnallista tukipalvelua ja kehittää Kaikukortti-hankintojen rekisteröintiä ja Kaikukortin valtakunnallista tilastointia. Kaikukortti kaikuu -hankkeen aikana Kaikukortti-kokeilun ovat aloittaneet Savonlinna, Karkkila ja Oulu. Syksyllä 2018 tehdään tiivistä yhteistyötä mm. Tornion, Kemin, Kempeleen ja Keski-Pohjanmaan kanssa Kaikukortti-kokeilujen valmistelemiseksi.

2 Yhteenveto hankkeen kulusta

2.1 Kainuun Kaikukortti-kokeilu

1.12.2014 käynnistyneessä Kulttuuripassin jatkohankkeessa ensimmäiset kuukaudet valmisteltiin valintaa Kaikukortin seuraavasta kokeilualueesta Espoon jälkeen. Tavoitteena oli kokeilla Kaikukorttia maakunnallisesti harvemmin asutulla alueella, jotta toisessa kokeilussa saataisiin kokemusta Kaikukortista mahdollisimman erilaisella alueella verrattuna Espooseen. Kokemusten saaminen mahdollisimman erilaisilta alueilta oli tärkeää mm. Kaikukortin maantieteellisten käyttöalueiden laajentamistavoitteiden vuoksi. Yhdessä hankkeen ohjausryhmän kanssa päädyttiin valitsemaan Kainuun maakunta mm. maakunnan kohtuullisen koon (kahdeksan kuntaa) sekä Espooseen verrattuna pienemmän lähikulttuuritarjonnan määrän sekä suurten välimatkojen ja niukan julkisen liikenteen vuoksi. Valintaa valmisteltaessa tarkasteltiin myös Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttamien hyvinvointitutkimusten tuloksia, joissa Kainuun alueella erilaiset huonovointisuutta osoittavat mittarit olivat korkeita. Kainuun työttömyysluvut olivat selvästi korkeammat kuin maassa keskimäärin (Kainuun Ely-keskus 2015, 1). Lisäksi Kainuun työttömyydessä oli suuri rakenteellinen ongelma kun pitkäaikaistyöttömien määrä oli kasvussa (emt.)

Kun uusi kokeilualue oli valittu, aloitettiin loppukeväällä 2015 neuvottelut kainuulaisten sosiaali-, terveys- ja kulttuuritoimijoiden kanssa yhteistyöstä vuoden 2016 maakunnallisen Kaikukortti-kokeilun suunnitteluun liittyen. Tavoitteena oli saada suunnittelutyöhön mukaan lähes jokaisesta kunnasta sekä kolmannen sektorin että kunnallisia toimijoita niin kulttuuri- kuin sosiaali- ja terveyspuolelta. Mukaan syksyn 2015 yhteiskehittämiseen ja suunnittelutyöskentelyyn sekä mahdolliseksi kokeilukumppaneiksi lähti Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän (Kainuun soten) neljä kokonaisuutta, joiden alla oli yli 20 yksittäistä yksikköä. Lisäksi mukaan lähti lähes 10 muuta kainuulaista sosiaali- ja terveysalan toimijaa. Kulttuuripuolelta mukaan lähti yli 15 toimijaa.

Kaikukortti-kokeilu toteutettiin Kainuun maakunnassa ajalla 1.4.2016- 31.12.2016 Kulttuuria kaikille -palvelun koordinoimana. Vuoden 2016 aikana Kainuun Kaikukortti-verkoston jäseniä mm. tuettiin Kaikukorttiin liittyvässä viestinnässä ja kerättiin heiltä Kaikukortin käyttäjiin ja käyttöön liittyvät tilastot. Vuoden 2016 päättymisen lähestyessä maakunnan toimijat eli Kainuun Kaikukortti-kokeilun kumppanikunnat sekä Kainuun sote halusivat jatkaa kokeilua vielä vuoden 2017 ajan. Myös vuoden 2016 Kaikukortti-kokeiluun osallistuneilla kulttuuri- ja sosiaali- ja terveyspuolen kumppaneilla oli tahtotila jatkaa mukana kokeilussa vuonna 2017. Vuosi 2017 Kaikukorttia ylläpidettiin Kainuussa Kainuun kuntien, Kainuun soten ja Kulttuuria kaikille -palvelun yhteisvoimin.

Syksyllä 2017 valmisteltiin Kainuun maakunnallisen Kaikukortti-toiminnan ylläpidon siirtymistä kokonaan Kainuun Kaikukortti-kumppanikunnille sekä Kainuun sotelle.

Vuoden 2018 alusta alkaen Kaikukortti on ollut Kainuussa em. toimijoiden ylläpitämä palvelu. Kulttuurikaikille -palvelu on tukenut toimintaa mm. viestinnässä ja koordinoinnissa.

2.2 Muiden Kaikukortti-alueiden tukeminen

Kainuun lisäksi Kulttuuripassin jatkohankkeessa tuettiin Espoon kaupunkia Espoon Kaikukortti-toiminnan koordinoimisessa vuosina 2016–2017. Tuki olisi esimerkiksi viestintään sekä verkoston laajentamiseen liittyvää.

Lisäksi hankkeessa tuettiin vuosina 2016–2017 Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskusta Socomia, joka valmisteli ja koordinoi Kaikukortti-kokeilua Lappeenrannassa osana ”PRO SOS – uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa” -hanketta. Lappeenrannan Kaikukortti-kokeilu alkoi 1.6.2017 ja vuoden vaihtuessa Socom ja kokeilun kumppanit päättivät jatkaa kokeilua vuoden 2018 loppuun.

Vuoden 2017 aikana hankkeessa annettiin tukea myös Oulun, Karkkilan ja Savonlinnan kaupungeille, jotka halusivat toteuttaa Kaikukortti-kokeilun vuoden 2018 aikana. Savonlinnan Kaikukortti-kokeilu alkoi tammikuussa 2018, Karkkilan toukokuussa 2018, ja Oulun kesäkuussa 2018. Myös moni muu kunta ympäri Suomea osoitti hankkeen aikana kiinnostusta Kaikukorttia kohtaan ja alustavia keskusteluja yhteistyöstä käytiin.

2.3 Opas Kaikukortin kokeiluun ja käyttöönottoon

Kaikukortin maakunnallisen kokeilemisen ja kehittämisen sekä mahdollisten muiden Kaikukortti-alueiden tukemisen lisäksi Kulttuuripassin jatkohankkeen päätavoitteena oli tuottaa lopputuloksenaan opas liittyen hankkeessa kehitettyyn toimintamalliin. Kaikukortti-toimintaa mallinnettiin tiiviisti syksy 2017 ja mallinnusten pohjalta työstettiin opas ”Kaikille kulttuuria Kaikukortilla – Opas Kaikukortin kokeiluun ja käyttöönottoon” (Haataja & Linnapuomi 2018). Opas julkaistiin hankkeen päätösseminaarissa ”Kaikukortin väliaika – kahvia ja pullaa!” 29.5.2018 Espoossa Vindängen-kulttuurikeskuksessa. Opas julkaistiin sekä painettuna versiona että sähköisesti PDF- ja DOC-muodoissa. Maksutonta painettua opasta on jaettu mm. nykyisille Kaikukortti-alueille sekä kiinnostuneille uusille alueille. Sähköiset versiot ovat ladattavissa Kulttuurikaikille -palvelujen verkkosivujen Kaikukortti-osiossa (www.kulttuuriakaikille.fi/kaikukortti).

Lisätietoja Kaikukortista:

Aura Linnapuomi, Kaikukortti kaikuu -hankkeen hankejohtaja
Kaikukortin tukipalvelu / Kulttuuria kaikille -palvelu
puhelin: 040 931 0576
sähköposti: aura.linnapuomi@cultureforall.fi

Mira Haataja, Kaikukortti kaikuu -hankkeen hankekoordinaattori
Kaikukortin tukipalvelu / Kulttuuria kaikille -palvelu
puhelin: 040 213 6339
sähköposti: mira.haataja@cultureforall.fi

Kaikukortti

www.kulttuurikaikille.fi
www.kulturforall.fi
www.cultureforall.fi

Etukansi ja takakansi oppaasta Kaikille kulttuuria Kaikukortilla. Kuvat: Mira Haataja. Alkuperäinen kuva takakannessa Yehia Eweis ja etukannessa la Samoil. Oppaan graafinen suunnittelu: Aleksi Salokannel. Kaikukortin alkuperäinen graafinen ilme: Jenny Lucander.

3 Hankkeen toteuttajat ja talous

Kulttuuripassin jatkohankkeen koordinoi Kulttuuria kaikille -palvelu, joka edistää osallistumiselle avoimia ja monenlaisia yleisöjä huomioivia kulttuuripalveluja valtakunnallisesti. Palvelun taustalla on Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry. Yhdistyksen perusrahoitus tulee opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

3.1 Talous

Kulttuuripassin jatkohankkeen pääasiallinen rahoittaja oli opetus- ja kulttuuriministeriö. Ministeriö myönsi hankkeelle 100 000 euron avustuksen syksyllä 2014 ajalle 12/2014–12/2017. Loppusyksyllä 2017 Kulttuuria kaikille -palvelu anoi hankkeen avustuksen käytölle jatkoaikaa 31.5.2018 asti ja opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi jatkoajan.

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä 100 000 eurosta käytettiin vuonna 2014 0 euroa, vuonna 2015 22 495,25 euroa, vuonna 2016 44 476, 89 euroa, vuonna 2017 24 121,76 euroa ja keväällä 2018 8 906,1 euroa.

Kulttuuria kaikille -palvelun / Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry:n omarahoitusosuus hankkeelle oli yhteensä 86 635 euroa.

Kainuun liiton myöntämä avustus 12 000 euroa käytettiin hankkeeseen kokonaisuudessaan vuonna 2016.

3.2 Henkilöstö

2015

- Hankejohtaja Aura Linnapuomi (työaika 25 % 1/2015–12/2015).
- Hankekoordinaattori Mira Haataja (50 % työaika 3-12/2015).

2016

- Hankejohtaja Aura Linnapuomi (työaika 50 % 1/2016–12/2016).
- Hankekoordinaattori Mira Haataja (50 % työaika 1/2016, 80 % työaika 2/2016-7/2016 ja 100 % työaika 8/2016–12/2016).

2017

- Hankejohtaja Aura Linnapuomi (työaika 50 % 1/2017–12/2017).
- Hankekoordinaattori Mira Haataja (50 % työaika 1/2016, 80 % työaika 2/2016-7/2016 ja 100 % työaika 8/2016–12/2017).

Hankkeessa toimi lisäksi toimeksiannolla Elisa Gylling (viisi päivää välillä 28.11.2017–16.1.2018) tehtävänään rakentaa Kaikukortille valtakunnallisia Excel-tilastointipohjia.

Hankkeen työntekijät olivat vuonna 2016–2017 jäseninä seuraavissa, erityisesti hankkeen teemaan liittyvissä ohjausryhmissä ja verkostoissa:

- Tampereen kaupungin Kulttuurisen vapaaehtoistoiminnan esiselvityshankkeen ohjausryhmä (Aura Linnapuomi)
- Kulttuuriluotsitoiminnan kansallisen koordinaatio- ja kehittämishankkeen ohjausryhmä (Aura Linnapuomi)
- Opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön asettaman terveyttä ja hyvinvointia edistävän taide- ja kulttuuritoiminnan yhteistyöryhmä (Aura Linnapuomi)
- Valtakunnallinen Terveyttä kulttuurista -verkosto (Mira Haataja)
- MiePäOsaa - mielenterveys- ja päihdetyön osaamisen kehittämisen verkosto (Mira Haataja)
- Tampereen kaupungin Kulttuuri ankkurina sosiaali- ja terveyspalveluissa - hankkeen ohjausryhmä (Mira Haataja)

3.3 Ohjausryhmä

Hankkeen ohjausryhmässä oli laaja edustus sosiaali- ja kulttuurialan organisaatioista sekä kulttuuripolitiikan ja köyhyyden asiantuntijoita. Hankkeen ohjausryhmä oli aluksi, vuoden 2015 loppuun asti Kulttuuripassin pilotointihankkeen ja Kulttuuripassin jatkohankkeen yhteinen.

Ohjausryhmä täydentyi Kainuun kulttuuri- ja sosiaalipuolen edustuksella vuoden 2015 viimeiseen kokoukseen. Ohjausryhmä kokoontui neljä kertaa vuonna 2015 sekä yhteensä neljä kertaa vuosien 2016–2017 aikana. Ohjausryhmään kuuluivat:

- Projektipäällikkö Hannu Virtanen, Kehitysvammaliitto vuoden 2015 loppuun asti.
- Toiminnanjohtaja Marianna Ohtonen, Kehitysvammaliitto, alkaen vuoden 2016 alusta.
- Va. päällikkö Tapio Nieminen, Espoon aikuisten sosiaalipalvelut
- Erityisasiantuntija Helena Sarjakoski, Espoon kaupungin kulttuurin tulosityksikkö
- Erityisasiantuntija Ditte Winqvist, Kuntaliitto, vuoden 2016 toiseen kokoukseen asti.
- Tutkimusjohtaja Ritva Mitchell, Kulttuuripolitiikan tutkimussäätiö Cupore vuoden 2015 toiseen kokoukseen asti.
- Tutkija Jutta Virolainen, Kulttuuripolitiikan tutkimussäätiö Cupore, aloitti jäsenenä vuoden 2015 kolmannessa kokouksessa.
- Toiminnanjohtaja Tommi Saarikivi, Suomen Teatterit ry vuoden 2015 loppuun asti.
- Lea Halttunen, Taiteen edistämiskeskus
- Kulttuurisihteerä Heli Talvitie, opetus- ja kulttuuriministeriö
- Erityisasiantuntija Anna Järvinen, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
- Erityisasiantuntija Päivi Nykyri, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
- Toiminnanjohtaja Kai Amberla, Finland Festivals ry, alkaen 2016.
- Sivistysjohtaja Mikko Saari, Kajaanin kaupunki, sivistystoimiala, alkaen vuoden 2015 viimeinen kokous
- Kehittämisjohtaja Marita Pikkarainen, Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä, alkaen vuoden 2015 viimeinen kokous.
- Sosiaalipolitiikan professori Heikki Hiilamo, Helsingin yliopisto, sovittiin vuoden 2015 alussa että osallistuu jatkossa tarpeen mukaan kutsuttuna asiantuntijana kiireiden vuoksi.
- Kulttuuriasianneuvos Kirsi Kaunisharju, opetus- ja kulttuuriministeriö, jäi pois ohjausryhmästä vuoden 2015 toisen kokouksen jälkeen OKMn jo laajan edustuksen vuoksi.
- Kulttuuriasianneuvos Esa Pirnes, opetus- ja kulttuuriministeriö, jäi pois ohjausryhmästä vuoden 2015 toisen kokouksen jälkeen OKMn jo laajan edustuksen vuoksi.

3.4 Kokeilukumppanit

Kaikukortti-kumppaneiksi pyrittiin saamaan kattavasti erilaisia toimijoita Kainuun jokaisesta kunnasta. Sosiaali- ja terveystieteiltä mukaan kysyttiin pääasiassa vastaavanlaisia toimijoita joita oli ollut mukana Espoon Kaikukortti-kokeilussa, ja joiden kautta oli mahdollista tavoittaa Kaikukortin kohderyhmää. Merkittävänä tukena suunnittelutyössä toimi Kainuun soten Kehittäminen ja suunnittelu -yksikkö.

Sosiaali- ja terveysalan yhteisöt:

- Kaikkien Kainuun kuntien etsivät nuorisotyöt
- Kainuun soten aikuissosiaalityön palvelut
  - Kainuun TYP, Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu
    - Kajaanin toimipiste (Kajaani, Paltamo, Ristijärvi ja Vuolijoki)
    - Ylä-Kainuun toimipiste (Hyrnsalmi ja Suomussalmi)
    - Sotkamon toimipiste
    - Kuhmon toimipiste
  - Kuntouttava työtoiminta
    - Hyrnsalmi
    - Kajaani
    - Paltamo
    - Ristijärvi
    - Sotkamo
    - Suomussalmi
  - Sosiaalitoimistot
    - Hyrnsalmi
    - Kajaani
    - Kajaanin sosiaalitoimisto, Lehtikankaan terveysaseman toimipiste (Yli 65-vuotiaat asiakkaat)
    - Kuhmo
    - Paltamo
    - Ristijärvi
    - Sotkamo
    - Suomussalmi
    - Vuolijoki
- Kainuun soten aikuisten mielenterveyspalvelut ja riippuvuuksien hoitopalvelut
  - Kuntouttavat asumispalvelut ja avokuntoutus
    - Eljaskartano
    - Kuntoutuskoti Taipale
    - Sotkamon kuntoutuskoti
    - Valkaman kuntoutusyksikkö
    - Suomussalmen kuntoutuskoti
- Kainuun soten perhetyö: Perhetyö Kainuu (perheen kotiin tehtävä työ), alkaen 2017
- Kajaanin maahanmuuttajapalvelut, HUOM: tauko vuonna 2017

- Puolangan Perhetyö (perheen kotiin tehtävä työ), alkaen 2017
- Puolangan Sosiaalitoimisto
- Puolangan Kuntouttava työtoiminta
- Puolangan Nuorten valmennuspaja Sarka

Yhdistykset ja järjestöt

- Kajaanin Työvoimayhdistys ry
- Klubitalo Tönäri / Nuorten Ystävät ry
- Kajaanin Päiväkeskus ry, alkaen 2017
- Monikulttuurinen toimintakeskus Monika / Kainuun nuotta ry, alkaen 2017

Kulttuuripalvelut:

Teatterit

- Askanmäen kesäteatteri
- Esittävän taiteen kollektiivi Vaara
- Kajaanin kaupunginteatteri
- Kulttuuriosuuskunta G-voima
- Nykytanssin tuotantoryhmä Routa
- Nuoren teatterin koulutustapahtuman päätösesitys, alkaen 2017

Festivaalit

- Kajaanin runoviikko Sana ja Sävel
- Kuhmon Kamarimusiikki
- Veisuuvestivaali
- Kuhmon talvi, alkaen 2017
- Musiikkijuhla Sommelo, alkaen 2017
- WinterOpen 2017 / SuperJymy, alkaen 2017

Kulttuuritalot

- Kaukametsän kulttuuripalvelut
- Kuhmo-talo

Museot

- Juminkeko – Kalevalan ja karjalaisen kulttuurin informaatiokeskus
- Sotkamon makasiinimuseo
- Suomussalmen kotiseutumuseo
- Raatteen portin talvisotamuseo, alkaen 2017

Elokuva

- Pajakkakino
- Paljakkakino, alkaen 2017

Kansalaisopistojen kurssitarjonta

- Kuhmon kansalaisopisto
- Sotkamon kansalaisopisto
- Hyrynsalmen kansalaisopisto
- Kianta-opisto (Suomussalmi)
- Paltamon ja Ristijärven kansalaisopisto
- Puolangan kansalaisopisto
- Aalto kansalaisopisto, alkaen 2017

Kuntien ja kaupunkien järjestämät kulttuuritapahtumat

- Hyrynsalmi
- Kuhmo
- Paltamon kunta ja Paltamon kansalaisopiston oppilaskunta ry
- Puolanka
- Ristijärvi ja Paltamon kansalaisopiston oppilaskunta ry
- Sotkamo
- Suomussalmi

4 Kokeilun yhteiskehittäminen

Syksyllä 2015 pidettiin yhdessä kokeilusta kiinnostuneiden kainuulaisten sosiaali-terveys ja kulttuuritoimijoiden sekä näiden alojen paikallisten asiantuntijoiden kanssa kaksi suurta suunnittelutyöpajaa (Kajaanissa 29.9. ja Kuhmossa 3.11.). Työpajojen tavoitteena oli yhteiskehittää jatkohankkeessa kokeiltavaa Kaikukortti-toimintamallia hyödyntäen Espoon pilotoinnista saatuja kokemuksia. Lisäksi tavoitteena oli etsiä ratkaisuja Kainuun laajalla alueella liikkumisesta syntyvien kulujen madaltamiseen, sillä jo etukäteen tiedostettiin liikkumiskustannusten synnyttämät mahdolliset esteet Kaikukortin käytölle yli kuntarajojen. Tavoitteena oli selvittää myös vaihtoehtoisia tapoja liikkumiseen, sillä julkinen liikenne on Kainuun alueella niukkaa. Liikkumiseen liittyvien ratkaisujen löytäminen oli erityisen tärkeää siksi, että kulttuurin lähitarjonnan määrä on alueella niukempi.

Työpajojen lisäksi järjestettiin kokous kainuulaisille kokeilukumppaneille 8.12.

Kaikki hankkeen työpajoissa tuotettu raakamateriaali tallennettiin hyödynnettäväksi mallin jatkokehittämisessä. Työpajat moderoi Mira Haataja ja fasilitaattoreina toimivat Mira Haataja, Rita Paqvalén ja Aura Linnapuomi.

4.1 Työpaja 1

Ensimmäisessä työpajassa Kajaanissa 29.9. visioitiin ja nostettiin esiin asioita, joita tulisi ottaa huomioon hankkeessa kokeiltavan mallin ratkaisuisa. Työpajan tuotoksena yhteiskehitettiin runsaasti ideoita ja ehdotuksia, jotka koostettiin yhteen ja lähetettiin kaikille työpajan osallistujille kommenteille.

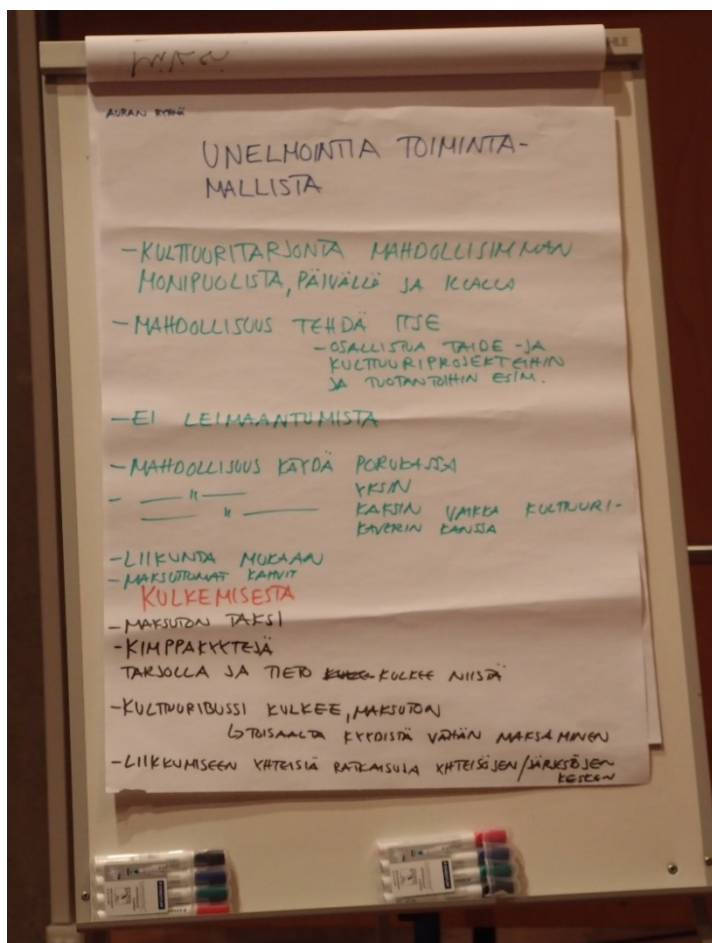
Työpajassa pyrittiin mahdollisimman vapaaseen ideointiin. Samalla kuitenkin hyödynnettiin joitakin Espoon Kaikukortti-pilottikokeilun (2015) taustalle yhdessä espooalaisten ja valtakunnallisten sosiaali- terveys- ja kulttuuritoimijoiden kanssa määriteltyjä periaatteita, jotka olivat osoittautuneet pilotin aikana toimiviksi. Näitä olivat:

- 1) Kaikukortti on maksuton kortti
- 2) toiminta tapahtuu kulttuuri- sosiaali- ja terveysalan toimijoiden yhteistyönä
- 3) lipun hinta kortilla on nolla (0) euroa.

Ensimmäisessä työpajassa nousi vahvasti esiin toive siitä, että kokeiltavassa mallissa ei tarkastettaisi asiakkaan tuloja. Sen sijaan asiakkaan oman kokemuksen ja ilmoituksen siitä, että kuuluu hankkeen kohderyhmään, pitäisi riittää. Samoin keskusteltiin runsaasti siitä, millä muilla keinoilla kuin pääsylipun maksuttomuudella voitaisiin tukea kohderyhmää kulttuuripalvelujen käytössä. Keskusteltiin myös siitä, miten huolehditaan, ettei kukaan rajaudu mallin ulkopuolelle esimerkiksi siitä syystä, että ei ole järjestöön tai vastaavaan asiakassuhteessa.

Kainuun tulevan Kaikukortti-kokeilun ensimmäinen työpaja Kajaanissa, Kaukametsässä 29.9.2015. Kuva: Rita paqvalén.

Unelmointia toimintamallista työpajassa. Kuva: Rita Paqvalén.

Hankkeen 1. työpajan osallistujat:

1. Anne Kovalainen, talouspäällikkö, Kajaanin kaupunginteatteri
2. Anja Pietarinen, markkinoija, Kajaanin kaupunginteatteri
3. Maija Rissanen, puheenjohtaja, Kajaanin Kaupunginteatterin tuki ry
4. Tuula Tikkanen, kulttuuri- ja tapahtumapäällikkö, Runoviikko & Kaukametsä (Kajaani)
5. Mikko Saari, sivistysjohtaja, Kajaanin kaupunki
6. Joni Kinnunen, kulttuurituottaja, Suomussalmen kunta
7. Minna Palokangas, Taiteellinen johtaja, opettaja, Kajaani Dance
8. Maria Tolonen, tuottaja, Tanssiryhmä Routa (Kajaani)
9. Maija Niskanen, kirjastotoimenjohtaja, Hyrynsalmi
10. Taina Hyvönen, kirjastotoimenjohtaja, Kuhmon kaupunki
11. Tuula Pietiläinen, työhönvalmentaja, Klubitalo Tönäri (Kajaani)
12. Jäsen, Klubitalo Tönäri (Kajaani)
13. Jäsen, Klubitalo Tönäri (Kajaani)
14. Aila Flöjt, kulttuuriluotsi, Eläkeliiton Sotkamon yhdistys
15. Jäsen, Kajaanin työvoimayhdistys ry

16. Marja-Liisa Ruokolainen, sosiaalialan erikoissuunnittelija, Kainuun sote, kehittäminen
17. Ritva Savolainen, sosiaalityöntekijä, Kainuun sote, Kainuun työvoiman palvelukeskus (Yläkainuun toimipiste: Hyrynsalmi ja Suomussalmi, Kajaanin toimipiste: Kajaani, Paltamo ja Ristijärvi, Kuhmon toimipiste ja Sotkamon toimipiste)
18. Sari Ohtonen, sairaanhoitaja, Kainuun sote, kuntouttavat asumispalvelut
19. Marjo Pietikäinen, vastuualuepäällikkö, Kainuun sote, kuntouttavat asumispalvelut
20. Päivi Riski, pakolaisohjaaja, Kajaanin kaupunki, maahanmuuttajapalvelut
21. Lasse Lyytikäinen, johtaja, koordinaattori, Kainuun Kulttuuriyhdistys ry (Kajaani)
22. Veli-Matti Karppinen, toiminnanjohtaja / palvelukeskustoiminta, Kainuun Nuotta ry (Kajaani)
23. Mervi Kärki, nuorisotyöntekijä, Kajaanin kaupungin Etsivä Nuorisotyö
24. Maija Karjalainen, toiminnanjohtaja, Eläkeliiton Kainuun piiri
25. Helena Aaltonen, aluekehitysasiantuntija, Kainuun liitto (Kajaani)
26. Oili Taipale, kulttuuriaktiivi, Puolanka (Tuli sivistysjohtaja Tuija Mikkosen sijaan)

4.2 Työpaja 2

Toisessa työpajassa Kuhmossa 3.11. jatkettiin työskentelyä 1. työpajan aineiston ja kysymysten pohjalta, ja fokusoitiin tarkemmin kokeiltavan mallin käytännön ratkaisuihin. Toisen työpajan tuotokset kiersivät kommentoitavina työpajaan osallistuneilla tahoilla sekä hankkeen ohjausryhmällä.

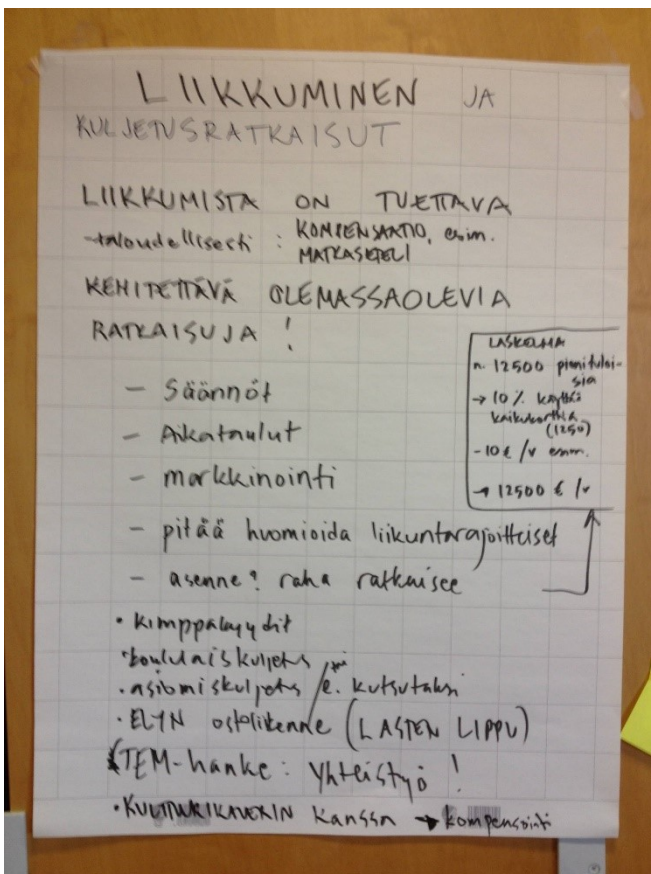
Kaikukortti-työpaja Kuhmo-talolla 3.11.2015. Kuva Mira Haataja.

Hankkeen 2. työpajan osallistujat:

1. Aaltonen Helena, aluekehitysasiantuntija, Kainuun liitto (Kajaani)
2. Flöjt Aila, kulttuuriluotsi, Eläkeliiton Sotkamon yhdistys
3. Haverinen Mari, hankekoordinaattori, Kuhmon Green Care -hanke
4. Huotari Ari, sihteeri, Kuhmon mielenterveysseura ry
5. Hyvönen Taina, kirjastotoimenjohtaja, Kuhmon kaupunki
6. Karjalainen Maija, toiminnanjohtaja, Eläkeliiton Kainuun piiri
7. Karppinen Veli-Matti, toiminnanjohtaja / palvelukeskustoiminta, Kainuun Nuotta ry (Kajaani)
8. Keränen Jouni, Aluepäällikkö, tilausajomyynti, ryhmämatkat, Pohjolan matka (Kajaani)
9. Kinnunen Joni, kulttuurituottaja, Suomussalmen kunta
10. Kovalainen Anne, talouspäällikkö, Kajaanin kaupunginteatteri
11. Kärki Mervi, nuorisotyöntekijä, Kajaanin kaupungin Etsivä Nuorisotyö
12. Lajunen, Kirsi, läänintaiteilija, Taike
13. Lankinen Jukka, Pajakkakino (Kuhmo)
14. Lyytikäinen Lasse, johtaja, koordinaattori, Kainuun Kulttuuriyhdistys ry (Kajaani)
15. Mäkeläinen Veli-Pekka, rehtori-sivistyspalvelujen päällikkö, Hyrynsalmi
16. Nieminen Sirpa, toiminnanjohtaja, Juminkeko (Kuhmo)
17. Niskanen Maija, kirjastotoimenjohtaja, Hyrynsalmi
18. Nurmi Maarit, kuntouttavan työtoiminnan esimies, Kainuun sote, kuntouttava työtoiminta (Hyrynsalmi, Kajaani, Paltamo, Ristijärvi, Sotkamo, Suomussalmi)
19. Ohtonen Sari, sairaanhoitaja, Kainuun sote, kuntouttavat asumispalvelut (Sotkamo)
20. Pietiläinen Tuula, työhönvalmentaja, Klubitalo Tönäri (Kajaani)
21. Pollari Matti-Jussi, Johtaja, Kuhmo-talo
22. Riski Päivi, pakolaisohjaaja, Kajaanin kaupunki, maahanmuuttajapalvelut
23. Rissanen Maija, puheenjohtaja, Kajaanin Kaupunginteatterin tuki ry
24. Rusanen Sari, toiminnanjohtaja, Kuhmon kamarimusiikki
25. Saari Mikko, sivistysjohtaja, Kajaanin kaupunki
26. Savolainen Ritva, sosiaalityöntekijä, Kainuun sote, Kainuun työvoiman palvelukeskus (Yläkainuun toimipiste: Hyrynsalmi ja Suomussalmi, Kajaanin toimipiste: Kajaani, Paltamo ja Ristijärvi, Kuhmon toimipiste ja Sotkamon toimipiste)
27. Jäsen, Klubitalo Tönäri (Kajaani)
28. Jäsen, Klubitalo Tönäri (Kajaani)
29. Tikkanen Tuula, kulttuuri- ja tapahtumapäällikkö, Runoviikko & Kaukametsä (Kajaani)
30. Tolonen Jussi, vs. kuljetuspäällikkö, Kainuun Sote
31. Tolonen Maria, tuottaja, Tanssiryhmä Routa (Kajaani)
32. Tolonen Pasi, Matkailu- ja ravintolapuolen markkinointipäällikkö, Osuuskauppayhtymä (Kajaani)
33. Zaitseva, Olga, Juminkeko (Kuhmo)

Työpajan ryhmätyön purkua Kaikukortti-työpajassa Kuhmossa 3.11.2015. Kuva: Mira Haataja.

Kuhmon työpajassa ideoitiin ajatuksia kulkemisen helpottumiseksi. Kuva: Mira Haataja.

4.3 Kokous kainuulaisille kumppaneille: kokeiltavan mallin viimeistely

Hankkeen kainuulaisille sosiaali-, terveys ja kulttuuripuolen kokeilukumppaneille järjestettiin kokous 8.12.2015 Kajaanissa. Kokouksessa mm. viimeisteltiin hankkeessa kokeiltavaa mallia. Malli pohjautui 29.9.2015 ja 3.11.2015 -työpajojen tuotoksiin, työpajojen osallistujien kommenttikierrokseen sekä hankkeen ohjausryhmän kokoukseen.

Kokouksessa käytiin myös läpi kierros, jonka aikana mukana olleet toimijat ilmaisivat tahotilansa itse kokeiluun osallistumisen suhteen. Kaikki mukana olleet olivat halukkaita lähtemään mukaan itse kokeiluun. Koska kaikki toimijat eivät päässeet kokoukseen, päätettiin järjestää toinen vastaava kokous tammikuussa 2016.

Tilaisuuden moderoi Mira Haataja. Tilaisuuteen osallistui myös Aura Linnapuomi.

Kokouksen osallistujat:

1. Karjalainen Maija, toiminnanjohtaja, Eläkeliiton Kainuun piiri
2. Kärki Mervi, nuorisotyöntekijä, Kajaanin kaupungin Etsivä Nuorisotyö
3. Kela, Tiina, Kainuun sote, kuntouttava työtoiminta (Hyrnsalmi, Kajaani, Paltamo, Ristijärvi, Sotkamo, Suomussalmi)
4. Ohtonen Sari, sairaanhoitaja, Kainuun sote, kuntouttavat asumispalvelut
5. Jäsen, Kajaanin työvoimayhdistys ry
6. Pietikäinen Marjo, vastuualuepäällikkö, Kainuun sote, kuntouttavat asumispalvelut (Kajaanin seutu: Eljaskartano, Paltamon kotipesä, Sotkamon seutu: Sotkamon kuntoutuskoti, Kuhmon seutu: Valkaman kuntoutuskoti, Ylä-Kainuun seutu: Suomussalmen kuntoutuskoti)
7. Pietiläinen Tuula, työhönvalmentaja, Klubitalo Tönäri (Kajaani)
8. Riski Päivi, pakolaisohjaaja, Kajaanin kaupunki, maahanmuuttajapalvelut
9. Savolainen Ritva, sosiaalityöntekijä, Kainuun sote, Kainuun työvoiman palvelukeskus (Yläkainuun toimipiste: Hyrnsalmi ja Suomussalmi, Kajaanin toimipiste: Kajaani, Paltamo ja Ristijärvi, Kuhmon toimipiste ja Sotkamon toimipiste)
10. Jäsen, Klubitalo Tönäri (Kajaani)
11. Jäsen, Klubitalo Tönäri (Kajaani)
12. Hakkarainen Merja, toimistos sihteeri, Kulttuuritoimisto, Sotkamon kunta
13. Kilpeläinen Mika, sivistysjohtaja, Sotkamon kunta
14. Kinnunen Joni, kulttuurituottaja, Suomussalmen kunta
15. Kovalainen Anne, talouspäällikkö, Kajaanin kaupunginteatteri
16. Matero Sole, lipunmyyjä, Kajaanin kaupunginteatteri
17. Mikkonen Tuija, sivistysjohtaja, Puolangan kunta
18. Mäkeläinen Veli-Pekka, rehtori-sivistyspalvelujen päällikkö, Hyrnsalmi
19. Pietarinen Anja, Kajaanin kaupunginteatteri
20. Soldatkin Päivi, kulttuurivastaava, Paltamon kunta

21. Mäkinen, Antti, Kainuun museo (osallistui kokoukseen Tuula Tikkasen sijaisena)
22. Tolonen Maria, tuottaja, Tanssiryhmä Routa

4.4 Työpajojen ja tapaamisten tulos: Kainuun Kaikukortti-toimintamalli vuodelle 2016

Lopullinen vuonna 2016 Kainuussa kokeiltava Kaikukortti-toimintamalli valmistui tammikuussa 2016. Myös Espoossa oli kerätty vuoden 2015 kokeilun aikana palautetta toimintamallista ja esiin oli noussut muutamia muutosehdotuksia. Espoon ja Kainuun malleja kehitettiin siis yhtä aikaa vuonna 2015 ja niitä pyrittiin myös yhtenäistämään vuodeksi 2016. Näin sekä Kainuun syksyn 2015 työpajoissa esiin nousseet täydennystoiveet alkuperäiseen malliin että Espoossa kokeilun aikana esiin nousseet toiveet mallin muutoksista hyväksyttiin ristiin näiden alueiden Kaikukortti-verkostoilla ja otettiin käyttöön samaan aikaan vuoden 2016 alusta alkaen sekä Kainuussa että Espoossa.

Kainuun Kaikukortti-kokeilun ja Espoon Kaikukortti-toiminnan toimintamalli 2016

- Punaisella ja tähdellä* merkittynä on näkyvissä Kainuusta tulleet täydennykset Espoon Kaikukortti-kokeilussa 2015 rakennettuun toimintamalliin.
  - Sinisellä ja tähdellä* merkittynä on näkyvissä Espoosta tulleet täydennykset Espoon Kaikukortti-kokeilussa 2015 rakennettuun toimintamalliin.
- Kortti on pahvinen, maksuton, henkilökohtainen ja siihen kirjoitetaan kortin haltijan nimi.
  - Kortti on Kainuussa voimassa kokeiluvuoden loppuun 31.12.2016 (*Espoossa vuoden kerrallaan myöntöpäivämäärästä). Voimassaoloaika kirjoitetaan korttiin.
  - Kortin saadakseen tulee olla 16-vuotias.
  - Korttia jaetaan kokeiluun mukaan lähtevien sosiaali- ja terveysalan organisaatioiden asiakkaille, jotka kokevat olevansa taloudellisesti tiukassa tilanteessa.
  - Ainoastaan Kainuussa: *Asiakkuuden tulkinta ei ole alkuvaiheessa tiukka, vaan kortti voidaan antaa kaikille, jotka kokevat olevansa jollakin tavoin korttia jakavan sosiaali- tai terveysalan organisaation toiminnan vaikutuspiirissä.
  - Ainoastaan Espoossa: *Kaikukorttia jaetaan ainoastaan asiakkaille. Jos henkilö joka ei ole asiakas pyytää Kaikukorttia, häntä voi kannustaa hakeutumaan ensin asiakkaaksi.
  - Kortin saajien tuloja ei tarkasteta, eikä kortilla ole tiettyä tarkkaa tulorajaa.
  - Mukana olevien sosiaali- ja terveysalan yhteisöjen työntekijät jakavat korttia ensisijaisesti yhteisöjen toimitiloissa.
  - Lipun hinta Kaikukortilla on nolla euroa.
  - Kortilla voi hankkia pääsylippuja kaikkeen kokeilussa mukana olevan kulttuurikohteen tarjontaan, joka on muillekin alennusryhmille kuten opiskelijoille ja eläkeläisille tarjolla.
    - *Suurimman osan kulttuurikohteen omasta tarjonnasta tulee olla Kaikukortin piirissä.

- Poikkeustilanteessa tarjontaa voi rajata johtuen esimerkiksi siitä, että tapahtuman tuottaa ulkopuolinen toimija eikä kokeilussa mukana oleva kulttuuritoimija.
- Kulttuuritoimija voi halutessaan asettaa viiden prosentin ylärajan / per tapahtuman katsomokapasiteetti korttia käyttäville asiakkaille. Yläraja ei tarkoita kiintiötä, eli kortin haltijoiden tulee hankkia pääsyliput yhtä ajoissa kuin muidenkin.
  - *Pienen esityksen ollessa kyseessä (esimerkiksi salonkikonsertti max 50 katsomotuolia) yläraja voi olla 2 paikkaa.
- Kortilla voi hankkia maksuttomia pääsylippuja myös oman perheen lapsille.
- Pääsyliput hankitaan kulttuurikohteiden omia lipunmyyntikanavia pitkin, ei kuitenkaan verkkokaupasta.
  - *Halutessaan kulttuuritoimija voi asettaa rajan siten, että liput ovat hankittavana vasta kuukautta ennen esitystä Kaikukortilla.
  - *Kulttuurikohteet voi halutessaan rajata pääsylippujen lunastusmahdollisuus siten, että liput tulevat lunastukseen vasta esitysiltana esimerkiksi 30 min ennen esitystä.
- Pääsyliput ovat hankittavissa sekä suoraan kohteista että lipunvälitystoimijalta, jos sellainen on muutenkin käytössä.
  - *Jos lippuja ei myydä toimistolta muuten suoraan, niin niitä ei tarvitse myydä Kaikukortti-asiakkaille suoraan.
- Kokeillaan myös yhteisön korttia, jolla työntekijä voi hankkia itselleen maksuttoman pääsylipun silloin, kun hän järjestää kortin haltijoille ryhmäkäynnin. Pienryhmäosallistumisen tavoitteena on madaltaa kortinhaltijoiden sosiaalista kynnystä kulttuuripalvelujen käyttöön.
  - *Yhteisön Kaikukorttia voi käyttää myös kahdestaan osallistumiseen asiakkaan kanssa.
- Kannustetaan kokeilussa mukana olevia sosiaali- ja terveysalan toimijoita tuomaan asiakkailleen esiin mahdollisuuksia osallistua yhdessä vapaaehtoisen ”kulttuurikaverin” kanssa.
- Kortinhaltijoista kerätään taustatiedot.
- Kortinhaltijoiden henkilötietoja ei kerätä.
- Kortin käyttö tilastoidaan sillä tasolla, että saadaan tilastoja korttien käyttökerroista per mukana oleva kulttuurikohteet sekä siitä, kuinka suurta osuutta jaetuista korteista on käytetty. Lisäksi tilastoidaan se, onko yhteisön korttia käytetty sekä se, onko kortilla hankittu lippuja myös oman perheen lapsille. Tilastointia varten jokaisella kortilla on oma numerokoodi.

4.5 Muut tapaamiset

Hankkeen syksyn työpajojen ja joulukuisen kokouksen yhteyteen sovittiin tapaamisia kainuulaisten kokeilukumppanien kanssa. 28.9.2015 tavattiin Työvoiman palvelukeskuksen sosiaalityöntekijä Ritva Savolainen, Klubitalo Tönärin vastaava työhönvalmentaja Susanne Ilvonen sekä Tuula Pietiläinen sekä Roudan tuottaja Maria

Tolonen. 2.11.2015 tavattiin Kuhmon kamarimusiikin toiminnanjohtaja Sari Rusanen sekä Kuhmon mielenterveysseuran Ari Huotari.

7.12.2015 tavattiin mahdollisia kumppaneita, jotka olivat estyneet osallistumasta hankkeen suunnittelutyöpajoihin. Päivän aikana tavattiin Paltamon kunnan kulttuurivastaava Päivi Soldatkin ja sivistysjohtaja Paavo Nuortimo, Ristijärven kirjasto- ja kulttuurisihteeri Maritta Karjalainen sekä Sotkamon sivistysjohtaja Mika Kilpeläinen ja toimistosihteeri Merja Hakkarainen sekä lyhyesti Sotkamon kansalaisopiston rehtori Merja Ojalampi.

8.12.2015 kokouksen jälkeen keskusteltiin vielä lyhyesti kasvokkain Hyrynsalmen sivistyspalvelujen päällikön ja rehtorin Veli-Pekka Mäkeläisen, Suomussalmen kunnan kulttuurituottaja Joni Kinnusen sekä Puolangan kunnan sivistysjohtajan Tuija Mikkosen kanssa.

Kasvokkaiset tapaamiset olivat hyvin antoisia ja avasivat hanketyöntekijöille kokeilukumppanien toiminnan muotoja ja laajuutta. Samalla oli mahdollista kertoa tarkemmin hankkeesta ja lyhyesti myös Kulttuuria kaikille -palvelun toiminnasta.

5 Kaikukortin kokeilu Kainuussa 1.4.2016–31.12.2017

5.1 Alkukevään 2016 valmistelutyö

Alkukeväällä 2016 valmisteltiin Kainuussa kokeiltavan toimintamallin käyttöönottoa 1.4.2016 alkaen. Graafikko Jenny Lucander suunnitteli Kainuun Kaikukortti-kokeilun viestintämateriaalin kuten korttiin liittyvät esitteet ja julisteet. Pohjana käytettiin Espoon alueen Kaikukortti-pilotissa käytettyjä materiaaleja.

Kulttuuria kaikille -palvelu valmisteli kokeilukumppaneiden ja Kulttuuria kaikille -palvelun väliset kokeilua koskevat sitoumukset, joissa määriteltiin kokeilun pääperiaatteet ja asiat, joihin osapuolet sitoutuivat kokeilun ajaksi. Yhdessä Lippupisteeseen, Lipputoimiston ja kokeilukumppaneiden kanssa pohdittiin parhaita tapoja kerätä tilastotietoa Kaikukortin käytöstä. Sekä kokeilukumppaneille että Lippupisteelle ja Lipputoimistolle toimitettiin ohjeet Kaikukortti-lipunmyyntiin ja lipunmyynnin tilastointiin. Kokeilukumppaneille toimitettiin lisäksi Kaikukortti-kokeilun viestintäohjeet.

5.1.1 Kainuun Kaikukortti-kumppaneiden kokous 18.1.

18.1.2016 järjestettiin kokous Kainuussa niille Kainuun Kaikukortti-kokeiluun osallistuville kumppaneille, jotka olivat estyneitä osallistumasta joulukuussa 8.12.2015

järjestettyyn kokoukseen, jossa oli mm. viimeistelty hankkeessa kokeiltavaa Kaikukortti-toimintamallia ja varmistettu kumppaneiden halukkuus lähteä mukaan itse kokeiluun.

18.1. -kokoukseen osallistui koordinaattori Mira Haatajan lisäksi 13 henkilöä: Puolangan Kuntouttavan työtoiminnan työntekijä Ritva Virrankari, Puolangan Nuorten valmennuspaja Sarkan ohjaaja Johanna Estama ja Puolangan Nuorten valmennuspaja Sarkan jäsen, Paltamon Etsivän nuorisotyön tekijä Sirpa Rautio, Sotkamon Etsivän nuorisotyön tekijä Juhani Määttä, Kuhmon Etsivän nuorisotyön tekijä Silja Piirainen, Kainuun sote:n kehittämissyksikön Marja-Liisa Ruokolainen, Kuhmon kirjastotoimenjohtaja Taina Hyvönen, Ristijärven kirjasto- ja kulttuurisihteeri Maritta Karjalainen, Ristijärven kulttuuriaktiivi Pirjo Saarinen, Askanmäen kesäteatterin Hilikka Oikarinen, Kuhmo-talon johtaja Matti-Jussi Pollari sekä Kaukametsän kulttuuri- ja tapahtumapäällikkö Tuula Tikkanen. Lisäksi Mira Haataja tapasi erikseen 18.1.2016 iltapäivällä Sotkamon Syke-festivaalista vastaavan SOK-osuuskunnan Hotellin Vuokatin johtaja Pasi Tolosen.

5.1.2 Kainuun Kaikukortti-kumppaneiden verkostokokous 18.2.

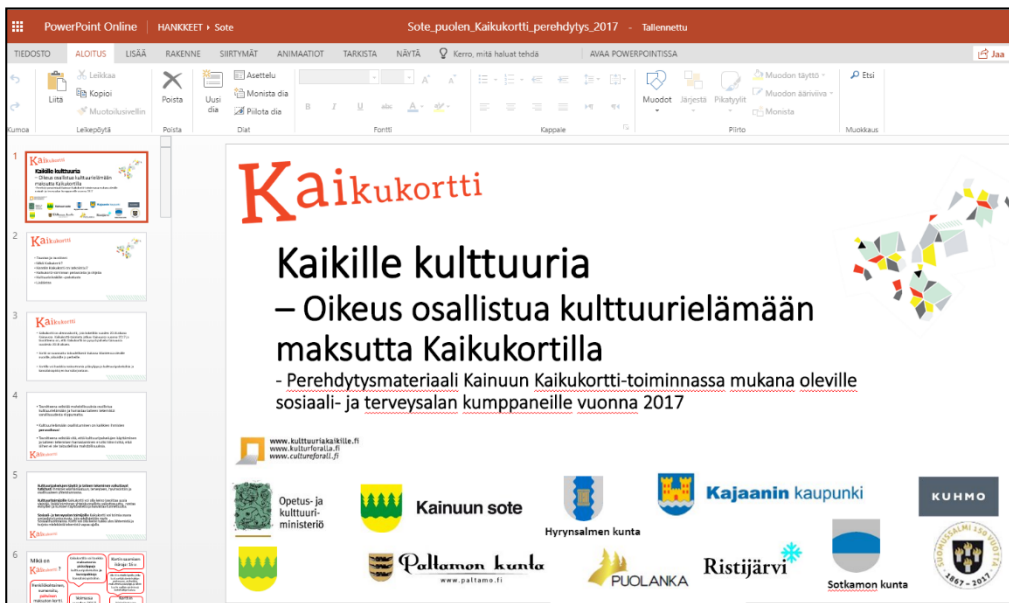
Ennen kokeilun alkua järjestettiin kaikille kokeiluun mukaan lähteville kumppaneille Kainuussa kokous, jonka aiheena oli alkavan kokeilun käytännön asioita, mm. toimintamallin viimeiset kommentoinnit, kumppanuussitoumuksen esittely, Kaikukortin haltijoiden taustatieto-lomakkeen läpikäyminen sekä viestintäohjeistuksen esittely. Lisäksi varmistettiin, että jokaisesta kokeilukohteesta on Kaikukortti-yhteyshenkilö. Kokoukseen osallistui noin 14 henkilöä.

5.2.3 Kainuun Kaikukortti-kumppaneiden perehdytyskokoukset

Maaliskuussa 2016 Kulttuuria kaikille -palvelu perehdytti kokeilukohteiden työntekijät kokeiluun paikan päällä Kainuussa. Perehdytystilaisuuksia oli useita, ja osa välitettiin etäyhteyden kautta esimerkiksi Kainuun soten eri kohteisiin. Perehdytystilaisuuksia järjestettiin neljän päivän aikana 15 kpl kulttuuri- ja sote-alan kumppaneille, näistä 7 kpl Kajaanissa (osa etäyhteydellä Kainuun soten muiden kuntien yksiköihin ja 1 kpl Paltamolaisille kumppaneille), 1 kpl Ristijärvellä, 2 kpl Puolangalla, 1 kpl Suomussalmella, 1 kpl Hyrynsalmella, 1 kpl Sotkamossa ja 2 kpl Kuhmossa. Perehdytystilaisuuksissa jaettiin Kaikukortista kertovia esitteitä, jotka oli suunnattu kokeilukumppaneiksi lähtevien organisaatioiden työntekijöille.

Kaikukortti-perehdytys Kainuun sote:lla maaliskuussa 2016. Kuva: Mira Haataja.

Kokeilussa tuotettiin Kaikukortti-verkoston kumppaneille perehdytysmateriaali. Kuva: Mira Haataja.

5.2.3 Kokeilu alkaa huhtikuussa 2016

Kulttuuria kaikille -palvelu toimitti maaliskuun lopussa postitse kaikille Kainuun Kaikukortti-kokeilun sote-kumppaneille Kaikukortit, esitteet ja julisteet. Osa materiaalista toimitettiin kimpuna yhteishenkilölle edelleen jaettavaksi.

5.2.4 Kainuun Kaikukortti-kumppaneiden palautekokoukset

Kaikukortin kokeilukumppaneille järjestettiin kokeilun aikana kolme palautekokousta, toukokuussa (30.5. Puolangalla, 25 osallistujaa), lokakuussa (3.10. Ristijärvellä, 28 osallistujaa) ja marraskuussa (28.11. Sotkamossa, 11 osallistujaa).

Ensimmäinen palautekokous keskittyi kokeilun alkutunnelmien ja ensimmäisten palautteiden jakamiseen. Toisessa palautekokouksessa käytiin läpi palautetta sekä toimivia Kaikukortti-käytäntöjä ja lisäksi kysymyksiä liittyen Kaikukortti-toimintamallin muokkaustarpeisiin. Toisen palautekokouksen pohjalta Kulttuuria kaikille -palvelu muokkasi Kaikukortti-toimintamallia ja lähetti sen kokeilukumppaneille kommentointikierrokselle. Kolmannessa palautekokouksessa käytiin läpi palautetta ja vahvistettiin toimintamallin muokkaukset vuoden 2017 Kaikukortti-toimintaa varten. Lisäksi avattiin prosessia jolla pyrittiin varmistamaan toiminnan jatkuminen Kainuussa myös vuonna 2017 sekä keskusteltiin uusista mukaan tulevista kumppaneista. Toimintamallin muokausehdotuksia vuodelle 2017 käsitellään erikseen luvussa 10 "Hankkeessa tuotettu Kaikukortti-toimintamalli".

Kainuun Kaikukortti-kokeilun saamaa palautetta vuonna 2016 avataan luvussa 6 "Tilastot ja palaute Kainuun Kaikukortti-kokeilusta".

Ristijärven Pirtti oli yksi Kainuun Kaikukortti-kokeilun kokouspaikoista. Kuva: Mira Haataja.

Kaikukortti-verkoston kokous Ristijärven Pirtillä vuonna 2016. Kuva: Mira Haataja.

Kaikukortti-verkoston kokous Ristijärven Pirtillä vuonna 2016. Kuva: Mira Haataja.

5.2.5 Kaikuja-tilaisuus Kajaanissa

Hanke järjesti Kajaanin kaupunginkirjastolla Kaikuja-tilaisuuden 13.12.2016. Tilaisuudessa tutkija Piia af Ursin (Lapsi- ja nuorisotutkimuskeskus) alusti lasten oikeuksista osallistua kulttuurielämään sekä keinoista lasten kulttuuriolosuhteiden eriarvoisuuden kaventamiseen. Paneelissa oli mukana Kainuun Kaikukortti-verkoston jäseniä ja siinä pohdittiin mm. keinoja pienentää esteitä kulttuuriolosuhteiden kaventamiseen, kannustaa Kaikukortin haltijoita kortin käyttöön sekä tukea sosiaali- ja terveysalan toimijoita yhteisön Kaikukortin hyödyntämiseen. Tilaisuus välitettiin suorana verkkoon ja se löytyy tallenteena osoitteesta. <https://www.youtube.com/watch?v=7B9PSuE02MA> (Alustuksen ja paneelin aloitusaikoja: Tilaisuus alkaa kohdalla 11:46. Pia af Ursinin alustus lasten oikeuksista osallistua kulttuurielämään alkaa noin kohdalta 15:48. Paneelikeskustelu, jossa kuultiin mm. kokemuksia Kainuun vuoden 2016 Kaikukortti-kokeilusta, alkaa noin kohdasta 1:02:00.)

5.2.6 Kainuun vuoden 2017 Kaikukortti-toiminnan suunnittelukokous

Elokuussa hanke järjesti Kajaanissa Kainuun kunnille ja kaupungeille sekä Kainuun sotelle tapaamisen, jonka tavoitteena oli varmistaa Kainuun kuntien ja kaupunkien sekä Kainuun soten halukkuus jatkaa Kaikukortti-toimintaa myös kokeilun päättymisen 31.12.2016 jälkeen. Lisäksi kokouksessa keskusteltiin alustavasta, Kulttuuria kaikille -palvelun ja Kainuun välisestä työnjaosta Kainuun vuoden 2017 Kaikukortti-toiminnan koordinoinnin suhteen. Kunnilla ja Kainuun sotella oli tahtotila jatkaa toimintaa kokeiluna vielä vuoden 2017 ajan.

Elokuun kokouksen jälkeen, lokakuussa, Kajaanin sivistystoimiala järjesti kokouksen, jonka tarkoituksena oli keskustella Kainuun kuntien kulttuurivastaavien sekä Kainuun soten ja Puolangan soten kanssa tarkemmin Kaikukorttiin liittyvästä työnjaosta vuonna 2017. Joulukuussa Kulttuuria kaikille -palvelu, Kainuun sote ja Kajaanin sivistystoimiala pitivät yhteisen kokouksen, jossa sovittiin vuoden 2017 Kaikukortti-toiminnan koordinoinnin työnjakoon liittyvät loput avoimet asiat.

Työnjaoksi sovittiin mm. se, että Kulttuuria kaikille -palvelu valmisteli vuoden 2017 toimintaa varten Kaikukortti-viestintämateriaalit ja kävi tarkemmat neuvottelut uusien potentiaalisten sote- ja kulttuurikohteiden kanssa verkostoon mukaan liittymisestä. Kainuun kuntien kulttuurivastaavat tekivät puolestaan mm. alustavat yhteydenotot uusiin kulttuuripuolen kumppaneihin. Lisäksi kunnat ja Kainuun sote huolehtivat yhdessä mm. viestintämateriaalin tuottamiseen liittyvistä kustannuksista.

5.2.7 Muut tapaamiset 2016

Kesäkuussa 2016 hankejohtaja ja hankekoordinaattori vierailivat Mikkelissä keskustelemassa etelä-savolaisten kulttuuritoimijoiden kanssa mahdollisuuksista ja

kiinnostuksesta levittää Kaikukortti-toimintaa Etelä-Savon alueelle. Toimintamalli oli herättänyt runsaasti kiinnostusta Etelä-Savossa.

Marraskuussa hankejohtaja tapasi Jyväskylän kulttuuri- ja kehittämispäällikön Mari Aholaisen, Jyväskylän Kansalaisopiston rehtorin Sini Louhivuoren sekä johtavan sosiaalityöntekijä Laura Vanttisen Jyväskylän aikuissosiaalityöstä ja kuntouttavista palveluista. Jyväskylässä järjestetyn tapaamisen tarkoituksena oli kertoa Kaikukortin ratkaisusta ja konsultoida Jyväskylää kaupungin oman Kipinä-toiminnan laajentamisesta.

Marraskuussa hankejohtaja kävi esittelemässä Kaikukortin ratkaisuja Lappeenrannan ja Etelä-Karjalan kulttuuritoimijoille sekä Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden toimijoille. Lappeenrannalla ja Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksesta Socomilla oli kiinnostusta Kaikukortti-kokeilun koordinointiin Lappeenrannan alueella. Tilaisuuden jälkeen sovittiin, että toimijat vierailevat tammikuussa 2017 Kulttuuria kaikille -palvelun toimistolla ”Kaikukortti-koulutuksessa”.

Hankekoordinaattori vieraili marraskuussa Mikkelissä ja esitteli Kaikukorttia Kuka vastaa kulttuurista -tilaisuudessa joka oli Etelä-Savon maakuntaliiton järjestämä. Hankekoordinaattori tapasi myös tilaisuuden jälkeen Enonkosken kunnanjohtajan ja keskusteli Enonkosken alustavasta kiinnostuksesta, jos Etelä-Savossa alettaisiin mahdollisesti levittää Kaikukortti-toimintamallia alueelle.

5.2.8 Kokeilu jatkuu vuonna 2017

Vuonna 2017 Kainuun Kaikukortti-kokeilu jatkui Kulttuuria kaikille -palvelun ja Kainuun soten sekä Kainuun kuntien kulttuurivastaavien yhteiskoordinoimana. Kulttuuria kaikille -palvelu vastasi mm. Kaikukortin viestintämateriaalien päivittämisestä ja painamisesta, uusien Kaikukortti-verkoston kumppanien perehdyttämisestä, Kaikukortti-kumppanien tukemisesta, Kaikukortti-perehdytysvideon tekemisestä Kaikukorttia jakaville sote-kumppaneille, Kaikukortin palautekokouksesta 4.9.2017, Kainuun Kaikukortti-kokonaistilastosta sekä Kainuun tukemisesta Kaikukortti-toiminnan jatkumiseksi vuonna 2018.

Vuoden 2017 aikana Kaikukortti-toimintamallia tarkasteltiin edelleen yhdessä Kainuun ja myös Espoon Kaikukortti-verkoston kanssa ja mallia kehitettiin edelleen luvussa 10 ”Hankkeessa tuotettu Kaikukortti-toimintamalli”.

Kainuun Kaikukortti-kokeilun vuonna 2017 saamaa palautetta avataan luvussa 6 ”Tilastot ja palaute Kainuun Kaikukortti-kokeilusta”.

Kaikukortin luovutus (Kainuu 2017) Kaikukortti

Tietäjä luovutetaan eteenpäin ainoastaan niin, että yksittäisten Kaikukortin saaneiden henkilöiden tunnistaminen ei ole mahdollista.

Asiakas täyttää:

1. Syntymävuosi _____

2. Sukupuoli
 Mies   Nainen   Muu

3. Äidinkieli
 Suomi   Ruotsi   Viro   Venäjä
 Englanti   Somali   Kiina   Arabia
 Albania   Kurdi   Jokin muu, mikä _____

4. Postinumero _____

5. Mikä seuraavista vaihtoehdoista sopii Teidän elämäntilanteeseenne (valitse yksi)?

A. Työssäkäyvä / yrittäjä

B. Työtön / lomautettu (omasta mielestään)

C. Opiskelija tai koululainen

D. Työkyvyttömyyseläkkeellä / pitkäaikaisesti sairas

E. Eläkkeellä iän / työvuosien perusteella tai työttömyyseläkkeellä

F. Omaa kotitaloutta hoitava

G. Muu

6. Tiedot: Kansalaisopiston kurssipalkkojen hankkiminen Kaikukortilla
Jos hankit Kaikukortilla kansalaisopiston kurssipalkan, kansalaisopisto täyttää ilmoittautumisen yhteydessä antamasi henkilötietojasi sekä tietoa siitä, että sinulla on Kaikukortti, opiston sisäiseen kurssihallintaan.

Kaikukortin luovuttaja täyttää:

Kaikukortin numerosarja: E _ _ _ _   Kaikukortin luovutuspäivä (pp.kk.vvvv): _____

Asiakkaalla on ollut Kaikukortti aiemmin :   Kyllä   Ei

Kaikukorttia jakavan toimipalkan nimi (sähköisessä lomakkeessa valitaan pudotusvalikosta oma yksikkö): _____

Työntekijän nimi ja tehtävä: _____

Huom: Työntekijä siirtää tiedot sähköiselle lomakkeelle mahdollisimman pian, kuitenkin vähintään kerran kuussa. Linkki: <https://response.questback.com/kainuu/tyo/luovutus>. Lomake saatavilla myös osoitteessa: <http://tote.kainuu.fi/kaikukortti/materiaalit>. Jos asiakas jättää jonkun kohdan täyttämättä, työntekijä merkitsee sähköiseen lomakkeeseen numeron 0 (nolla).

Kainuun Kaikukortti-kokeilua varten tuotettiin paperinen Kaikukortin-luovutuslomake. Kuva: Mira Haataja.

6 Tilastot ja palaute Kainuun Kaikukortti-kokeilusta

6.1 Kainuun tilastot 2016 ja 2017

Vuonna 2016 Kainuun Kaikukortti-kokeilussa (1.4.–31.12.2016) Kaikukorttia jaettiin yhteensä 38:sta kainuulaisesta sosiaali- ja terveystalouden yhteisöstä niiden tiukassa rahatilanteessa oleville asiakkaille. Kaikukortin piirissä oli yhteensä 28 kulttuuripalvelua. Kaikukortti kävi yli kuntarajojen.

Vuoden 2016 kokeilun aikana (9 kk) jaettiin yhteensä 682 Kaikukorttia.

- Kortinhaltijoista noin 96 % oli suomenkielisiä ja noin 3 % vieraskielisiä.
- Noin 39 % kortinhaltijoista kertoi olevansa työttömiä/lomautettuja, toiseksi suurin ryhmä oli eläkkeellä iän puolesta (22 %) ja kolmanneksi suurin ryhmä työkyvyttömyyseläkkeellä/pitkäaikaisesti sairas (19 %).
- Hieman yli puolet kortinhaltijoista oli 35–64-vuotiaita, noin 30 % 16–34-vuotiaita ja noin 16 % yli 65-vuotiaita.
- Miehiä kortinhaltijoista oli lähes 40 %.
- Jaetut kortit paikkakunnittain, prosenttia kaikista jaetuista Kaikukorteista: Hyrynsalmi n. 3,5 %, Kajaani n. 41,4%, Kuhmo n. 18.9%, Paltamo n. 4,1 %,

Puolanka n. 3,2 %, Ristijärvi n. 10 %, Sotkamo n. 10,1 % ja Suomussalmi n. 8,9% .

Kaikukortteja myös käytettiin vuonna 2016, yhteensä käyttökertoja tilastoitiin 678.

- Kortinhaltijoista 244 henkilöä, eli n. 36 % käytti korttiaan, joka on huomattavasti enemmän kuin mitä Espoon Kaikukortti-pilotin aikana (18 %).
- Noin 59 % kortinhaltijoista käytti korttiaan vuoden 2016 aikana kerran, noin 17 % 2 kertaa, noin 14 % 3 - 5 kertaa. Yli 5 kertaa korttia käyttäneitä oli noin 10 % kaikista kortinhaltijoista.
- Lapsille hankittiin 11 lippua.
- Yhteisön Kaikukortilla hankittiin 17 lippua.
- 44 hankintaa tehtiin ilman Kaikukortin rekisteröintiä.
- Korttia käyttäneistä miehiä oli noin 29 %.
- Kaikukortti-hankinnat paikkakunnittain (=kunnan sisällä olevat kulttuuripalvelut yhdistettynä), prosenttia kaikista Kaikukortin käytöstä: Hyrynsalmi 0 %, Kajaani n. 61,9 %, Kuhmo n. 21,2 %, Paltamo n. 3,4 %, Puolanka n. 5,2 %, Ristijärvi n. 2,2 %, Suomussalmi n. 0,3 %.

Vuonna 2017 Kainuun Kaikukortti-verkoston valittiin ja neuvoteltiin neljä uutta sosiaali- ja terveysalan kohdetta. Yksi Kaikukortin jakaja, Kajaanin maahanmuuttajapalvelut jäi verkostosta pois vuodeksi 2017 (mutta on taas vuonna 2018 Kaikukortti-kumppani). Kulttuuripuolelle valittiin ja neuvoteltiin mukaan kuusi uutta kohdetta. Yhteensä Kaikukorttia jaettiin vuonna 2017 41:stä kainuulaisesta sosiaali- ja terveysalan yhteisöstä niiden tiukassa rahatilanteessa oleville asiakkaille. Kaikukortin piirissä oli yhteensä 34 kulttuuripalvelua.

Kaikukorttia jaettiin vuonna 2017 yhteensä 839 kpl.

- Kortinhaltijoista noin 93 % oli suomenkielisiä ja vajaa 7 % vieraskielisiä.
- Noin 37 % kortinhaltijoista kertoi olevansa työttömiä/lomautettuja, toiseksi suurin ryhmä oli työkyvyttömyyseläkkeellä/pitkäaikaisesti sairas (n. 21 %) ja kolmanneksi suurin ryhmä eläkkeellä iän puolesta (n. 20 %).
- Noin 55 % kortinhaltijoista oli 35–64-vuotiaita, noin 30 % 16–34-vuotiaita ja noin 16 % yli 65-vuotiaita.
- Miehiä kortinhaltijoista oli noin 38%.
- Jaetut kortit paikkakunnittain, prosenttia kaikista jaetuista Kaikukorteista: Hyrynsalmi n. 1,8 %, Kajaani n. 49,8%, Kuhmo n. 21,1%, Paltamo n. 1,4 %, Puolanka n. 6,7 %, Ristijärvi n. 1,2 %, Sotkamo n. 9,3 % ja Suomussalmi n. 7,6%.

Vuonna 2017 Kaikukortin käyttömäärät kasvoivat vuoteen 2016 nähden: käyttökertoja tilastoitiin 926.

- Vuonna 2017 kortinhaltijoiden määrä kasvoi suhteessa enemmän kuin korttia käyttäneiden kortinhaltijoiden määrä. Kortinhaltijoista 265 henkilöä, eli n. 32 % kaikista kortinhaltijoista käytti korttiaan.
- Noin 55 % kortinhaltijoista käytti korttiaan vuoden 2017 aikana kerran, noin 19 % 2 kertaa, noin 17 % 3 - 5 kertaa. Yli 5 kertaa korttia käyttäneitä oli noin 9 % kaikista kortinhaltijoista.
- Lapsille hankittiin Kaikukortilla 11 lippua.
- Yhteisön Kaikukortin käyttömäärä kasvoi hieman: sillä hankittiin 25 lippua.
- Jopa 172 hankintaa tehtiin ilman Kaikukortin rekisteröintiä.
- Vuoden 2017 osalta ei ole toistaiseksi tehty tilastoa Kaikukortti-hankinnoista paikkakunnittain (=kunnan sisällä olevat kulttuuripalvelut yhdistettynä), prosenttia kaikesta Kaikukortin käytöstä.

Kainuun Kaikukor tti- kokeilu	Vuosi 2016				Vuosi 2017			
	Kaiku- kortin haltijoita	Kaiku- korttia käyttä- neitä	Kaiku- kortin käyttö- määrä	Kaiku- kortin käyttö- aste	Kaiku- kortin haltijoit a	Kaiku- korttia käyttä- neitä	Kaiku- kortin käyttö- määrä	Kaiku- kortin käyttö- aste
Yhteensä	682	244	926	36 %	839	265	678	32 %

Taulukko 1.

Kainuussa oli vuonna 2017 kolme ylimääräisiä Kaikukortti-etuja tarjoavaa, ns. Kaikukortti pop up -kohdetta. SuperJymy tarjosi Kainuun Kaikukortin haltijoille maksuttomia festaripasseja VuokattiFest -festivaalille 4/2017 ja maksuttomia pääsylippuja Sotkamon Jymyn pesäpallo-otteluiden runkosarjan peleihin kesäkaudella 2017. Lisäksi Kainuun Musiikkijuhlat tarjosi valtakunnallisesti Kaikukortin haltijoille ilmaisia yhden päivän festivaalirannekkeita 7/2017. Alustavien tilastojen mukaan näissä kolmessa kohteessa tarjottiin noin 50 maksutonta lippua kortinhaltijoille.

Vuonna 2018 Kainuun Kaikukortti-toiminnassa Kaikukorttia jaettiin yhteensä 40:sta kainuulaisesta sosiaali- ja terveysalan yhteisöstä niiden tiukassa rahatilanteessa oleville asiakkaille. Kaikukortin piirissä oli yhteensä 33 kulttuuripalvelua. Kainuun Kaikukortti-verkosto kasvoi vuodesta 2017 yhteensä kahdeksalla uudella sosiaali- ja terveysalan kohteella ja kahdella kulttuuripuolen toimijalla.

6.2 Palautetta Kainuun Kaikukortti-kokeilusta

2016

Kainuun Kaikukortti-kokeilu sai hyvää palautetta. Kortinhaltijoilta tuli palautetta, että kortti ylipäättään mahdollisti kulttuuripalvelujen käytön, oli tarpeellinen ja toi iloa elämään. Kortinhaltijat toivoivat myös uusia kohteita, kuten elokuvapuolen ja kevyen musiikin festivaalien tarjontaa laajemmin mukaan Kaikukortin piiriin.

Myös kulttuuripuolen kumppanit olivat tyytyväisiä siihen että he olivat tavoittaneet Kaikukortin kautta uusia kävijöitä. Lipunmyyntipuolelta tuli yksittäisiä palautteita siitä että kortti lisäsi tiedotustyötä. Toisaalta kommentoitiin, että kortti ei työllistänyt liikaa. Kulttuuritoimijat pitivät myös hyvänä asiana, että kortinhaltijat saattoivat vertaisinnostaa muitakin osallistumaan ja käyttämään niiden palveluja.

Sosiaali- ja terveystieteiden Kaikukortti-mallia pidettiin Kainuussa konkreettisena työkaluna kulttuurin ja hyvinvoinnin yhteensaattamiseen. Toiminnan koettiin tukevan kulttuuriin ja hyvinvointiin liittyvää strategiatyötä. Kaikukortin todettiin olevan myös hyvä uusi keino Sosiaalihuoltolaissa edellytettynä sosiaaliseen kuntoutukseen. Kaikukortin kerrottiin innostavan asiakkaita, ja Kaikukortin todettiin voivan toimia kimmokkeena asiakkaan aktivoitumiseen myös muilla elämän osa-alueilla.

Kainuun Kaikukortti-verkoston sote- ja kulttuurikumppanit kommentoivat, että Kaikukortti tiivistä heidän välistä yhteistyötään. Kokeilu loi Kainuuseen Kaikukortti-verkoston, joka kokoontui säännöllisesti yhteen. Positiivista palautetta sai myös se, että kortin kautta oli mahdollista kannustaa ihmisiä hakeutumaan sosiaali- ja terveystieteiden järjestelmän piiriin. Haasteeksi koettiin maakunnan pitkätköt välimatkat ja kauempana sijaitsevaan Kaikukortti-tarjontaan matkustamiseen liittyvät kustannukset.

2017

Kainuun Kaikukortti-kokeilun toinen vuosi sai hyvää palautetta. Kortinhaltijat antoivat myönteistä palautetta siitä, että kortti antoi mahdollisuuden osallistua kulttuuripalveluihin ja saada taide-elämyksiä sekä virkistystä elämään. Kortinhaltijat toivoivat edelleen uusia kohteita, kuten elokuvapuolen tarjontaa mukaan Kaikukortin piiriin. Kertaluonteisesti tarjonnan lisänä olleet Kaikukortti pop up- kohteet Kainuussa, eli SuprJymyn Runkosarjan pelit ja kaksi festivaalia (VuokattiFest ja Kainuun Musiikkijuhlat) saivat paljon kiitosta.

Kulttuuripuolen kumppanit antoivat hyvää palautetta Kaikukortista. Kaikukortin avulla on tavoitettu uusia kävijöitä esimerkiksi kansalaisopistojen kursseille. Yksittäiset palautteet lipunmyyntipuolelta korostivat lipunhankkimiseen ja hankintojen rekisteröintiin tulevaa lisätyötä. Toisaalta edelleen tuotiin esille, että kortti ei työllistänyt liikaa. Kortin nähtiin tekevän asiakkaille hyvää ja lisäävän oman palvelun saavutettavuutta.

Sosiaali- ja terveystieteiden palautteen mukaan Kaikukortti oli tärkeä palvelu ja kortti on tullut tutummaksi toisena kokeiluvuonna. Kaikukortti nähtiin ehkäisevän päihdetyön ja sosiaalisen kuntoutuksen työkaluna. Yhteisön Kaikukortti koettiin hyödyllisenä työkaluna, mutta sen käytön esteinä nähtiin esimerkiksi iltoihin painottuva kulttuuritarjonta tai huonot mahdollisuudet osallistua asiakkaiden kanssa kulttuuritapahtumiin työajalla. Kotiin vietävän perhetyön mukaan ottaminen Kaikukortin jakajaksi nähtiin tärkeänä keinona tukea lapsia ja perheitä.

Kainuun Kaikukortti-verkoston sote- ja kulttuurikumppanit kommentoivat, että myös jatkossa tarvitaan perehdyttämistä Kaikukortti-toimintaan henkilöstön vaihtuessa. Verkoston kokoontumisille ehdotettiin paikkakuntakohtaisia tilaisuuksia. Haasteeksi koettiin edelleen maakunnan pitkätköt välimatkat ja kauempana sijaitsevaan Kaikukortti-tarjontaan matkustamiseen liittyvät kustannukset tai julkisen liikenteen vähäinen määrä. Kaikukortti-toiminta on saatettu osaksi terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävää strategista työtä. Kajaanin sivistysjohtaja Mikko Saaren (2018) mukaan Kaikukortti-toiminta on kaupungin kulttuurihyvinvointistrategian tavoitteiden mukaista toimintaa konkreettisella tasolla, ja Kajaanissa Kaikukortti on otettukin mukaan esimerkiksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan (Kajaanin kaupunki 2017, 8).

7 Kainuun Kaikukortti-kokeilun arviointi kyselytutkimusten avulla

7.1 Kysely Kainuussa vuonna 2016

Syksyllä 2016 toteutettiin kysely Kainuun Kaikukortti-kokeilusta kainuulaisille Kaikukortin haltijoille sekä Kainuun Kaikukortti-verkostossa mukana oleville kokeilukohteille (Haataja 2018a). Tavoitteena oli saada tietoa mm. Kaikukortin vaikutuksista ja merkityksistä kortinhaltijoille sekä työntekijöiden näkemyksiä toimintamallin toimivuudesta ja hyödyistä sekä mahdollisista kehittämisehdotuksista. Kyselyyn vastasi 31 Kaikukortin haltijaa ja yhteensä 30 työntekijää.

”Toivottavasti vastaavanlainen palvelu jatkuu jossain muodossa Kainuussa!”
(Kaikukortin haltija)

Kyselyn tulosten perusteella Kaikukortin haltijat kokivat Kaikukortin tarpeellisena ja sille toivottiin jatkoa. Kaikukortti oli lisännyt varsin lyhyessä ajassa vastaajien osallistumista kulttuuritilaisuuksiin ja jopa houkuttellut useita ensikertalaisia kulttuurin pariin. Vastaajat kokivat Kaikukortista myönteistä vaikutusta hyvinvointiinsa, erityisesti elämänlaatuunsa. Esteinä kortin käytölle koettiin muun muassa liikkumiseen liittyvät ongelmat, kuten oman auton tai julkisen liikenteen puute.

Kyselyn tulosten perusteella Kaikukorttia jakavat sote-alan toimijat kokivat, että Kaikukortti on hyödyllinen työväline asiakastyön kannalta. Kortin koettiin edistäneen asiakkaiden elämänlaatua ja osallisuutta, auttavan ”asiakasta sosiaalisempaan elämään”. Kaikukortin kulttuuritarjontaa koettiin osin suppeana ja sitä toivottiin lisää. Kaikukortti-verkoston kulttuurialan toimijat kokivat kyselyn mukaan Kaikukortin lisänsen oman palvelunsa saavutettavuutta ja houkuttelevuutta. Kehitettävää nähtiin esim. Kaikukortin lipunmyynnissä ja tilastoinnissa. Yhteistyön sosiaali- ja terveysalan ja kulttuuritoimijoiden välillä nähtiin kyselyn tulosten perusteella jo hieman kasvaneen.

”Kynnys osallistua kulttuuripalveluiden tarjoamaan ohjelmaan madaltuu huomattavasti.” (Kaikukortti-verkoston kyselyyn vastannut kulttuurialan työntekijä).

7.2 Kysely Kainuussa vuonna 2017

Kysely toistettiin syksyllä 2017 Kainuussa (Haataja 2018b). Kortinhaltijoiden kyselyyn tuli 27 vastausta. Taide ja kulttuuri kiinnostaa: yleisin syy hankkia Kaikukortti oli mahdollisuus saada taide- ja kulttuurielämyksiä. Kaikukortti koettiin lisäksi tarpeellisena apuna ”arjesta irti pääsemisessä”. Kaikukortti oli houkutellut useita ensikertalaisia kulttuurin pariin. Vastaajat kokivat Kaikukortin vaikuttavan myönteisesti heidän hyvinvointiinsa ja vaikutuksen uskottiin jatkuvan tulevaisuudessa. Kaikukortin kulttuuritarjontaa koettiin kiinnostavana, mutta sitä toivottiin lisää. Esteinä kortin käytölle koettiin vuoden 2016 kyselyn tapaan muun muassa liikkumiseen liittyvät ongelmat päästä kulttuurikohteeseen. Kaikukortti koettiin edelleen helppokäyttöisenä, mutta jatkossa on yhä tärkeä varmistaa, että kortinhaltijat löytävät riittävän helposti tietoa kulttuuritarjonnasta. Englanninkielinen kysely ei onnistunut tavoittamaan vastaajia.

Kyselyyn vastasi 23 sosiaali- ja terveysalan työntekijää ja 9 kulttuurialan työntekijää. Osa vastaajista raportoi yhteistyön sosiaali- ja terveysalan ja kulttuuritoimijoiden välillä kasvaneen. Korttia jakavat sosiaali- ja terveysalan toimijat kokivat Kaikukortin hyödyllisenä työvälineenä asiakastyön kannalta. Myönteisenä nähtiin kortin suoma mahdollisuus tarjota lisää palveluita ja kortin nähtiin toimivan esimerkiksi ennalta ehkäisevän päihdetyön ja sosiaalisen kuntoutuksen työkaluna. Kaikukortin kulttuuritarjontaa toivottiin lisää. Kaikukortti-verkoston kulttuurialan toimijat kokivat kyselyn mukaan Kaikukortin myönteisenä oman työn ja organisaation kannalta. ”Antaa kuvan, että yhteisöllä on kultainen sydän, hyvät arvot. Mahdollistaa uusien kävijöiden saamista.” Kaikukortin nähtiin myös edistäneen asiakkaiden hyvinvointia. Kaikukortin lipunmyynnissä, Kaikukortti-hankintojen kirjaamisessa ja tilastoinnissa oli joidenkin kulttuurialan työntekijöiden mukaan kehitettävää vuoden 2016 kyselyn tulosten tapaan (Haataja 2018, 51–52).

Edellä mainitut kyselyraportit ovat luettavissa Kulttuuria kaikille -palvelun verkkosivuilla osoitteessa:

http://www.kulttuuriakaikille.fi/saavutettavuus_tutkimukset_ja_raportit_kulttuuriala_yleisesti

8 Kainuun Kaikukortti-toiminnan jatkon valmistelu

Syksyllä 2017 valmisteltiin yhdessä Kainuun kuntien kulttuurivastaavien ja Kainuun soten kanssa Kaikukortti-koordinoinnin siirtymistä kokonaisuudessaan Kainuuseen. Paikallisilla toimijoilla oli tahtotila jatkaa toimintaa ja työnjaoksi muotoitui Kainuun kuntien kulttuurivastaavien ja Kainuun soten kehittämissyksikön yhteinen työryhmä. Kehittämissyksikkö otti vastuun vuoden 2018 Kaikukorttien ja esitteiden ja julisteiden painamisesta ja sote-kohteiden perehdyttämisestä sekä Kaikukortin haltijoiden tilastoinnin sekä lisäksi Kainuun Kaikukortin verkkosivut. Kainuun kuntien kulttuurivastaavat perehdyttivät oman kuntansa kulttuuri toimijat toimintaan ja vastaavat myös oman alueensa kulttuuripuolen tilastoista.

9 Espoon Kaikukortti-toiminta 2016–2017

9.1 Koordinointi, laajeneminen ja tilastot

Espoossa Kaikukortti-toiminta oli Espoon kulttuurin tulosityksikön ja aikuisten sosiaalipalveluiden koordinoimaa vuoden 2016 alusta alkaen. Verkosto laajeni Kaikukortti-pilotin jälkeen vuoden 2016 alussa runsaasti ja samoin vuodelle 2017 otettiin mukaan joitakin uusia jäseniä sekä kulttuuri- että sote-puolelta.

Tilastot 2016

Vuonna 2016 Espoon Kaikukortti-toiminnassa Kaikukorttia jaettiin yhteensä 19:sta espoolaisesta sosiaali- ja terveystalon yhteisöstä niiden tiukassa rahatilanteessa oleville asiakkaille. Kaikukortin piirissä oli yhteensä 23 kulttuuripalvelua. Espoon Kaikukortti-verkosto kasvoi vuoden 2015 kokeilusta yhteensä neljällä uudella sosiaali- ja terveystalon kohteella ja jopa 15:sta kulttuuripuolen toimijalla.

Kaikukorttia jaettiin vuonna 2016 yhteensä 1320 kpl.

- Kortinhaltijoista 80,5 % oli suomenkielisiä, 2,9 % ruotsinkielisiä ja 16,5 % vieraskielisiä.
- Noin 42,2 % kortinhaltijoista kertoi olevansa työttömiä/lomautettuja, toiseksi suurin ryhmä oli työkyvyttömyyseläkkeellä/pitkäaikaisesti sairas (n.18,7x %) ja kolmanneksi suurin ryhmä eläkkeellä iän puolesta (n. 18,1 %).
- Kortinhaltijoiden ikäryhmistä ei ole vielä tehty tilastoa.
- Miehiä kortinhaltijoista oli 38,5 %.
- Noin 82 % ei ollut ollut Kaikukorttia vuonna 2015.

Kaikukortteja myös käytettiin vuonna 2016, yhteensä käyttökertoja tilastoitiin 1355.

- Kortinhaltijoista 354 henkilöä, eli n. 27 % käytti korttiaan, joka on huomattavasti enemmän kuin mitä Espoon Kaikukortti-pilotin aikana (18 %).
- Noin 50 % kortinkäyttäjistä käytti korttiaan vuoden 2016 aikana kerran, noin 17 % 2 kertaa ja noin 34 % kolme kertaa tai enemmän.
- Tilastoa kortinkäyttäjien sukupuolesta ei vielä ole.
- Lapsille hankittiin 84 lippua.
- Yhteisön Kaikukortilla hankittiin 21 lippua.
- 152 hankintaa tehtiin ilman Kaikukortin rekisteröintiä.

Tilastot 2017

Vuonna 2017 Espoon Kaikukortti-toiminnassa Kaikukorttia jaettiin yhteensä 20:sta espoolaisesta sosiaali- ja terveystalon yhteisöstä niiden tiukassa rahatilanteessa oleville asiakkaille. Kaikukortin piirissä oli yhteensä 26 kulttuuripalvelua. Espoon Kaikukortti-verkosto kasvoi vuodesta 2016 yhteensä kahdella uudella sosiaali- ja terveystalon kohteella ja kolmella kulttuuripuolen toimijalla. Vuosina 2015 ja 2016 verkostossa mukana ollut sosiaali- ja terveystalon toimija Valtakunnallinen Verso ry jäi pois verkostosta.

Kaikukorttia jaettiin vuonna 2017 yhteensä 1481 kpl.

- Kortinhaltijoista noin 83 % oli suomenkielisiä, noin 3 % ruotsinkielisiä ja noin 13 % vieraskielisiä.
- Noin 39 % kortinhaltijoista kertoi olevansa työttömiä/lomautettuja, toiseksi suurin ryhmä oli eläkkeellä iän puolesta (22 %) ja kolmanneksi suurin ryhmä työkyvyttömyyseläkkeellä/pitkäaikaisesti sairas (19 %).
- 57 % kortinhaltijoista oli 35–64-vuotiaita, noin 24 % 16–34-vuotiaita ja noin 18 % yli 65-vuotiaita.
- Miehiä kortinhaltijoista oli noin 36 %.

Kaikukorttien käyttökertoja tilastoitiin vuonna 2017 yhteensä 1956.

- Kortinhaltijoista 531 henkilöä, eli n. 36 % käytti korttiaan, joka on huomattavasti enemmän kuin mitä Espoon Kaikukortti-pilotin aikana (18 %).
- Noin 49 % kortinhaltijoista käytti korttiaan vuoden 2017 aikana kerran, noin 17 % 2 kertaa, noin 16 % 3 - 5 kertaa. Yli 5 kertaa korttia käyttäneitä oli noin 18 % kaikista kortinhaltijoista.
- Lapsille hankittiin 53 lippua.
- Yhteisön Kaikukortilla hankittiin 43 lippua.
- Kortinkäyttäjistä 65 % oli naisia.
- 111 hankintaa tehtiin ilman Kaikukortin rekisteröintiä.
- Ei vielä tehty tilastoja kortinkäyttäjien ikäryhmistä.

Vuosi 2018

Vuonna 2018 Espoon Kaikukortti-toiminnassa Kaikukorttia jaettiin yhteensä 28:sta espoolaisesta sosiaali- ja terveystalouden yhteisöstä niiden tiukassa rahatilanteessa oleville asiakkaille. Kaikukortin piirissä oli yhteensä 28 kulttuuripalvelua. Espoon Kaikukortti-verkosto kasvoi vuodesta 2017 yhteensä kahdeksalla uudella sosiaali- ja terveystalouden kohteella ja kahdella kulttuuripuolen toimijalla.

Tilastot vuodelta 2015

Vuonna 2015 Espoon Kaikukortti-kokeilussa (1.4.-31.12.2015) korttia jaettiin yhteensä 15:sta espoolaisesta sosiaali- ja terveystalouden yhteisöstä niiden tiukassa rahatilanteessa oleville asiakkaille. Kaikukortin piirissä oli yhteensä 8 kulttuuripalvelua.

Espoossa jaettiin 2015 yhteensä 1000 Kaikukorttia.

- Kortinhaltijoista 75,5, % oli äidinkieltään suomenkielisiä ja 4,6 % ruotsinkielisiä. Vieraskielisiä oli 19,9 %, näistä suurimpana ryhmänä venäjänkieliset (4,6 %).
- Kortinhaltijoista 42 % kertoi olevansa työttömiä/lomautettuja. Eläkkeellä iän/työvuosien perusteella tai työttömyyseläkkeellä oli 15 % kortinhaltijoista. Työkyvyttömyyseläkkeellä/pitkäaikaisesti sairaana oli 13 % kortinhaltijoista. Opiskelija tai koululainen -elämäntilanteen oli valinnut 10 %, samoin kuin työssäkäyvä/yrittäjä.
- Kortinhaltijoista oli miehiä 37,5 %, naisia 62,4 % ja 0,1 % oli valinnut sukupuolekseen kohdan ”muu”.
- Suurin ikäryhmä oli 35–64 -vuotiaat (noin 65 %). 16–34 -vuotiaita oli noin 22 % ja 65-vuotiaita tai vanhempia noin 12 %. Vaikka kortin saamisen ikäraja oli 16, raportoitiin noin 1 % korteista jaetuksi 0-15-vuotiaille.

Kaikukortteja myös käytettiin vuonna 2015, yhteensä käyttökertoja tilastoitiin 564.

- Kortinhaltijoista n. 18 % käytti korttiaan.
- Yhteensä 22 lippua hankittiin myös lapsille,
- 24 lippua yhteisön Kaikukortilla
- Moni kortinhaltija käytti korttiaan useammin kuin kerran. Kaikista kortinhaltijoista korttiaan käytti raporttien perusteella 18 prosenttia, noin 180 henkilöä. On kuitenkin huomioitava, että raportit sisälsivät yhteensä lähes 109 kohtaa, joissa käytetyn Kaikukortin numerokoodia ei ollut tai se oli puutteellinen. Lisäksi raportoitiin 20 numerokoodia, joita ei käyttäjätalostojen mukaan oltu jaettu. Tämä saattaa selittyä osittain sillä, että kaikkia käyttäjälomakkeita ei palautettu.

9.2 Kyselyt Espoossa vuonna 2015 ja 2016

9.2.1 Espoossa vuonna 2015

Kulttuuripassin jatkohankkeen aikana työstettiin ja julkaistiin myös ensimmäistä Kaikukortti-kokeilua Espoossa koskeva kyselyraportti (Haataja 2016). Kyselyyn vastasi 31 Kaikukortin haltijaa ja yhteensä 14 työntekijää. Kaikukortin haltijat totesivat Kaikukortin lisänneen heidän osallistumistaan kulttuuritilaisuuksiin ja vaikuttaneen myönteisesti heidän hyvinvointiinsa ja elämänlaatuunsa. Sosiaali- ja terveystieteiden työntekijät raportoivat Kaikukortin olevan hyödyllinen työväline, joka lisää heidän asiakkaidensa osallisuutta. Kulttuurialan toimijat raportoivat tavoittaneensa Kaikukortin avulla uusia kävijöitä. Yleisesti työntekijät totesivat Kaikukortin lisänneen heidän yhteistyötään (kulttuuri-, sosiaali- ja terveystieteiden välillä) jonkin verran.

Kyselyraportti on luettavissa Kulttuuria kaikille -palvelun verkkosivuilla osoitteessa: [http://www.kulttuuriakaikille.fi/saavutettavuus tutkimukset ja raportit kulttuuriala yleisesti](http://www.kulttuuriakaikille.fi/saavutettavuus_tutkimukset_ja_raportit_kulttuuriala_yleisesti)

9.2.2 Kysely Espoossa vuonna 2016

Kainuun toista kyselyä vastaava kysely toteutettiin syksyllä 2016 myös Espoossa (Linnapuomi 2019 tulossa). Kaikukortin haltijoille suunnattuun kyselyyn tuli 35 vastausta. Kaikukortti-verkoston kyselyyn vastasi yhteensä 47 työntekijää, 29 sote-puolelta ja 19 kulttuuripuolelta.

Kyselyn alustavien tulosten perusteella espoolaiset Kaikukortin haltijat pitävät korttia helppokäyttöisenä. Vastanneiden Kaikukortin haltijoiden mielestä Espoon Kaikukortti-verkoston kulttuuritarjonta oli kiinnostavaa, ja siinä oli riittävästi kohteita mukana. Kaikukortin myös koettiin vaikuttaneen myönteisesti elämänlaatuun. Kaikukortin käytön esteitä olivat kyselyn perusteella erityisesti tiedon saamisen vaikeus Kaikukortin kulttuuritarjonnasta, auton ja sopivan seuran puute sekä huono terveydentila.

Alustavien tulosten mukaan kyselyyn vastanneet Kaikukorttia jakavat sosiaali- ja terveystieteiden toimijat kokivat, että Kaikukortin hyödyntäminen asiakastyössä oli helppoa. Kortista aiheutuvaa työmäärää pidettiin sopivana, perehdytystä riittävänä ja ohjemateriaalia selkeänä. Kyselyn perusteella Kaikukortti on hyödyllinen työväline sosiaali- ja terveystieteiden asiakastyöhön ja antaa keinoja tukea asiakasta paremmin. Kaikukortin koettiin edistyneen asiakkaiden osallisuutta ja elämänlaatua. Kaikukortin jakajat tunsivat Kaikukortin myötä enemmän Espoon kulttuuritarjontaa kuin ennen korttiin tutustumista.

Alustavien tulosten mukaan kulttuurialan työntekijät kokivat, että Kaikukortti tuo heidän organisaatioilleen uusia yleisöjä. Kaikukortin koettiin myös vaikuttavan oman organisaation näkyvyyteen positiivisesti.

Kyselyn perusteella Kaikukortti on kulttuurialan toimijoiden mielestä hyödyllinen työväline, joka tukee heidän yleisötyöhönsä liittyviä tavoitteitaan. Vastaajat kokivat, että Kaikukortti lisää heidän palvelunsa saavutettavuutta.

9.3 Espoon Kaikukortti-kumppaneiden palautekokous 2016

Kulttuuria kaikille -palvelu järjesti Espoon Kaikukortti-verkostolle suuren palaute- ja yhteistyökokouksen 27.9.2017 Kaapelitehtaalla. Tilaisuuteen osallistui 19 henkilöä. Tilaisuudessa keskusteltiin tunnelmista ja kuulumisista Kaikukorttiin liittyen, esiteltiin Kaikukortin käyttö- ja käyttäjätilastoja vuosilta 2015 ja 2016, käytiin läpi syksyllä 2015 toteutetun Kaikukortti-kyselyn tuloksia ja kehittämisehdotuksia sekä mahdollisia tarpeita uudistaa Espoossa käytössä olevaa Kaikukortti-toimintamallia. Toimintamalli haluttiin pitää pääpiirteittäin samana. Tilaisuuden lopuksi käytiin läpi kierros ja tiedusteltiin Espoon nykyisten Kaikukortti-kumppaneiden halukkuutta jatkaa Espoon Kaikukortti-verkostossa. Kaikki kumppanit olivat halukkaita jatkamaan.

9.4 Espoon Kaikukortti-kumppaneiden palautekokous 2017

Kulttuuria kaikille -palvelu järjesti Espoon Kaikukortti-verkostolle suuren palaute- ja yhteistyökokouksen myös vuonna 2017, 23.5.2017 Kaapelitehtaalla. Tilaisuuteen osallistui 17 henkilöä. Tilaisuudessa keskusteltiin tunnelmista ja kuulumisista Kaikukorttiin liittyen, esiteltiin Kaikukortin käyttö- ja käyttäjätilastoja vuodelta 2016 ja vertailtiin tilastoja myös Kainuun Kaikukortti-kokeilun (vuoden 2016) tilastoihin. Tilaisuudessa keskusteltiin myös Kaikukortti-toimintamallin mahdollisista muutostarpeista vuodelle 2018. Keskustelussa esimerkiksi isovanhemman osallistuminen lapsenlapsen kanssa sai kannatusta. Kokouksen jälkeen muutosehdotukset lähetettiin vielä kommenttikierrokselle. Keskusteltiin myös Kaikukortin jakajien tarpeesta saada Kaikukortin kohderyhmä määritellyksi mahdollisesti hieman tarkemmin esitteeseen. Sovittiin että kokeillaan ilmaista esimerkki-elämäntilanteita toimintamallin seuraavassa versiossa. Lue lisää Kaikukortin toimintamallin kehittämisen prosessista luvusta 10 "Kaikukortin valtakunnallinen toimintamalli 2018".

Tilaisuuden lopuksi käytiin läpi kierros ja tiedusteltiin Espoon nykyisten Kaikukortti-kumppaneiden halukkuutta jatkaa Espoon Kaikukortti-verkostossa. Kaikki kumppanit olivat halukkaita jatkamaan.

9.5 Espoon Kaikukortti-kumppaneiden palautekokous 2018

Espoon kaupunki järjesti itse ensimmäistä kertaa vuonna 2018 Espoon Kaikukortti-verkostolle palaute- ja yhteistyökokouksen 27.4.2018 WeeGee-talossa Espoossa. Kulttuurilla kaikille -palvelu osallistui tilaisuuteen. Tilaisuuteen osallistui yhteensä 20 Espoolaista Kaikukortti-verkoston sote- ja kulttuuritoimijaa. Espoon toimintaa koordinoiva taho kertoi, että Espoossa on nyt pyritty tarkastelemaan tilastoja analyttisemmin ja päätelmiä tehden. 77 % kortinhaltijoista oli ollut kortti jo aiemmin. Lapsille oli edelleen hankittu melko vähän lippuja. Kaikukortti-toiminta koettiin jo vakiintuneena toimintana. Espoolaiset kulttuuritoimijat toivat esiin, että kokivat tärkeänä olla mukana Kaikukortti-toiminnassa ja että esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyvät asiat ovat tärkeitä. Sote-toimijoiden mukaan kortti kiinnostaa asiakkaita. Espoolainen Kaikukortin haltija toi esiin että hän on toiminut vertaisinnostajana ja koonnut tietoa Kaikukortin kulttuuritarjonnasta yhteen, mikä sai kokouksessa kiitosta. Espoo tavoittelee Kaikukortin käytön lisääntymistä mm. työikäisten hyvinvointisuunnitelman avulla ja muissa rakenteissa.

9.6 Kaikuja-tilaisuus Helsingissä

Kulttuuripassin jatkohanke järjesti 3.5.2016 Kaikuja-aamiaistilaisuuden Helsingin Kaapelitehtaalla. Tilaisuudessa keskusteltiin Kaikukortista ja kulttuurista. Tilaisuudessa kuultiin tutkija Jouko Karjalaisen (Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos) alustus köyhyyden vaikutuksista sekä taiteen ja kulttuurin roolista ihmisen hyvinvoinnin kannalta, ”Köyhät aina keskuudessamme?” Tilaisuudessa sukkellettiin myös Espoon Kaikukortti-toimintaan ja kuultiin mm. toiminnassa mukana olevien kulttuuri-, sosiaali- ja terveysalan kohteiden kokemuksia. Mukana paneelikeskustelussa olivat tutkija Jouko Karjalaisen lisäksi Espoolaisia Kaikukortti-kumppaneita, eli kortinhaltija ja jäsen EMY ry:stä, Vamos! Espoo, Espoon Perhetyö, Kinotapiola sekä Karatalo. Panelistit kertoivat Kaikukorttiin liittyvistä kokemuksistaan, saamastaan palautteesta ja kehittämisideoista. Tilaisuus lähetettiin suorana verkon kautta, minkä johdosta tilaisuutta oli mahdollista seurata sekä Kainuusta että muualta Suomesta – verkon kautta tilaisuutta seurasi ainakin 160 henkilöä. Tilaisuudessa esiteltiin lyhyesti Kulttuuripassin pilotointihankkeen loppuraportti ja ensimmäisen, syksyllä 2015 toteutetun kyselyraportin alustavia tuloksia. Mukana keskustelemassa oli yli 30 kulttuuri-, sosiaali- ja terveysalan asiantuntijaa sekä pääkaupunkiseudulta että muualta. Tilaisuudesta tehdyt tallenteet löytyvät täältä: Jouko Karjalaisen alustus: <https://youtu.be/-Z5Yylgiwy0> ja paneeli, sukellus Espoon Kaikukortti-toimintaan: <https://youtu.be/FTMGfzpQwa4>.

10 Hankkeessa tuotettu Kaikukortti-toimintamalli 2018

Kainuussa syksyllä 2015 muokattuun Kaikukortti-toimintamalliin, joka samainen malli otettiin myös Espoossa käyttöön vuoden 2016 alusta lähtien, kerättiin palautetta ja kehittämisideoita vuoden 2016 ja 2017 aikana.

Vuodelle 2017 toimintamalliin tehtiin yksi lisäys, jonka tarkoituksena oli saada Kaikukortti-verkostoihin mukaan isoja ”päivilippuja” myyviä kulttuurifestivaaleja.

- Poikkeus koskien isoja festivaaleja, joihin myydään ainoastaan 1-3 päivän lippuja: mahdollisuus asettaa vähintään 20 ”yhden päivän lipun” yläraja.
  - Koskee festivaaleja, joihin voi hankkia ainoastaan päivilippuja ja jotka vetävät kerrallaan yli 1000 henkeä.

Vuoden 2017 aikana Kaikukortti-toimintamallia tarkasteltiin edelleen yhdessä Kainuun ja myös Espoon Kaikukortti-verkoston kanssa ja mallia kehitettiin edelleen.

Lappeenrannan Kaikukortti-koordinaattoreita myös konsultoitiin asiantuntijoina toimintamallin muutoksiin liittyvissä kysymyksissä.

Tämän raportin liitteenä on vuoden 2018 Kaikukortin toimintamalli (liite 1).

11 Muut alueet

11.1 Lappeenranta

Lappeenrannassa Kulttuuria kaikille -palvelu tuki Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Socomia, joka koordinoi Lappeenrannan Kaikukortti-kokeilun ajalla 1.6.–31.12.2017. Kulttuuria kaikille -palvelu koulutti kokeilun ydinkoordinaattorit Kaikukortti-kokeilun käynnistämiseen ja toiminnan ylläpitämiseen ja oli mukana kokeilun suunnittelutyöpajassa Lappeenrannassa sekä sitoumuskokouksessa. Lisäksi palvelu osallistui kokeilun ensimmäiseen palautekokoukseen syksyllä 2017. Kokeilun jälkeen Kaikukortti-toiminta jatkuu Lappeenrannassa vuonna 2018.

Vuonna 2017 Lappeenrannan Kaikukortti-kokeilussa (1.6.-31.12.2017) Kaikukorttia jaettiin yhteensä yhdeksästä lappeenrantalaisesta sosiaali- ja terveystalouden yhteisöstä niiden tiukassa rahatilanteessa oleville asiakkaille. Kaikukortin piirissä oli yhteensä 12 kulttuuripalvelua ja yksi urheilukohde.

Vuonna 2018 Lappeenrannan Kaikukortti-verkostossa on yhteensä 10 kulttuuripalvelua ja kaksi urheilukohdetta.

Lappeenrannan tilastot 2017

Kaikukorttia jaettiin vuonna 2017 yhteensä 273 kpl.

- Kortinhaltijoista noin 93 % oli suomenkielisiä ja noin 5% vieraskielisiä.
- Noin 41 % kortinhaltijoista kertoi olevansa työttömiä/lomautettuja, toiseksi suurin ryhmä oli työkyvyttömyyseläkkeellä/pitkäaikaisesti sairas (n. 32 %) ja kolmanneksi suurin ryhmä eläkkeellä iän/työvuosien perusteella tai työkyvyttömyyseläkkeellä (n. 6 %).
- Noin 62 % kortinhaltijoista oli 35–64-vuotiaita, noin 30 % 16–34-vuotiaita ja noin 7 % yli 65-vuotiaita.
- Miehiä kortinhaltijoista oli noin 40%.

Kaikukorttien käyttökertotoja tilastoisiin vuonna 2016 yhteensä 65.

- Kortinhaltijoista 21 henkilöä, eli n. 8 % käytti korttiaan.
- Lapsille hankittiin 1 lippu.
- Ei ole tiedossa yhtään Yhteisön Kaikukortilla hankittua lippua.
- 27 hankintaa tehtiin ilman Kaikukortin rekisteröintiä.

Lappeenrannan Kaikukortti-toiminnasta löytyy lisätietoa osoitteesta <http://www.eksote.fi/eksote/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen/kaikukortti/Sivut/default.aspx>.

11.2 Savonlinna

Savonlinnassa Kulttuurilla kaikille -palvelu tuki Savonlinnan kaupunkia ja Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymää Sosteria sekä Savonlinnan Seudun Kolomonen ry:tä Savonlinnan Kaikukortti-kokeilun valmistelussa. Kokeilu alkoi keväällä 2018. Kulttuurilla kaikille -palvelu koulutti kokeilun ydinkoordinaattorit Kaikukortti-kokeilun käynnistämiseen ja toiminnan ylläpitämiseen syksyllä 2017 ja oli mukana kokeilun suunnittelutyöpajassa Savonlinnassa syksyllä 2017.

Savonlinnan Kaikukortti-toiminnasta löytyy lisätietoa osoitteesta <https://www.savonlinna.fi/asukas/kulttuuri/kaikukortti>.

11.3 Karkkila

Karkkilassa Kulttuurilla kaikille -palvelu tuki Karkkilan kaupunkia ja perusturvakuntayhtymä Karviasta (sote) Karkkilan Kaikukortti-kokeilun valmistelussa. Kokeilu alkoi keväällä 2018. Kulttuurilla kaikille -palvelu koulutti kokeilun ydinkoordinaattorit Kaikukortti-kokeilun käynnistämiseen ja toiminnan ylläpitämiseen

kesällä 2017 ja oli mukana kokeilun suunnittelutyöpajassa syksyllä 2017. Syksyllä 2017 kokeilun vaihtunut vastuuhenkilö kaupungin puolelta osallistui vielä uusintakoulutukseen Helsingissä syksyllä 2017.

Karkkilan Kaikukortti-toiminnasta löytyy lisätietoa osoitteesta <http://www.karkkila.fi/sivut/FI/Kaikukortti>.

11.4 Oulu

Oulussa Kulttuurilla kaikille -palvelu tuki Oulun kaupungin sote- ja kulttuuripuolta Oulun Kaikukortti-kokeilun valmistelussa. Kokeilu alkoi kesäkuun 2018 lopussa. Keväällä 2017 Kulttuurilla kaikille -palvelu vieraili Oulun kulttuuripalvelujen johtoryhmän laajennetussa kokouksessa esittelemässä Kaikukortti-toimintaa. Kesällä Kulttuurilla kaikille -palvelu koulutti kokeilun ydinkoordinaattorit Kaikukortti-kokeilun käynnistämiseen ja toiminnan ylläpitämiseen. Kokeilun suunnittelutyöpaja pidettiin Oulussa helmikuussa 2018. Kulttuurilla kaikille -palvelu osallistui työpajan ohjaamiseen ja tuki Oulun Kaikukortti-kokeilun valmistelua.

Oulun Kaikukortti-toiminnasta löytyy lisätietoa osoitteesta: www.ouka.fi/kaikukortti.

12 Viestintä

12.1 Kaikille kulttuurilla Kaikukortilla -opas

Vuonna 2017 hankkeessa alettiin valmistelemaan yhtä päälopputuotosta, opasta Kaikukortti-toimintamallin käyttöönottoon. Opas julkaistiin 28.5.2018 hankkeen loppuseminaarissa. Oppaan kirjoittivat hankkeen työntekijät Mira Haataja ja Aura Linnapuomi. Tekstinhuollon teki Petja Kauppi Tekstihiomosta. Oppaan taittoi Aleks Salokannel Sisin Oy:stä. Oppaan visuaalisessa suunnittelussa hyödynnettiin Kaikukortin alkuperäistä graafista ilmettä jonka on suunnitellut Jenny Lucander.

Opas koostui seitsemästä osasta. Alun johdannon jälkeen oppaassa kuvaillaan Kaikukortin tukipalvelua eli Kulttuurilla kaikille -palvelun työtä Kaikukortin valtakunnalliseksi kehittämiseksi ja levittämiseksi. Oppaan luvussa 3. on kuvattu Kaikukortin valtakunnallinen toimintamalli. Luvussa neljä on kuvattu kymmenen askelta, joiden avulla alue kuten kunta tai maakunta voi ottaa Kaikukortin kokeiluun ja käyttöön. Oppaan luvuissa 5. ja 6. on Kaikukortti-käsikirjat Kaikukortin jakajille ja kulttuurikohteille, ja ne on tarkoitettu Kaikukortti-alueille hyödynnettäväksi ja oman alueen yksityiskohdilla täydennettäväksi. Oppaan liitteenä on malli Kaikukortti-esitteestä asiakkaalle (Kaikukortti-esitteen valmis tekstipohja).

Opas julkaistiin painettuna 300 kappaleen painoksena. Lisäksi oppaasta julkaistiin sähköinen PDF-versio ja DOC-versio Kulttuuria kaikille -palvelun verkkosivuilla. Opas kuuluu Kulttuuria kaikille -palvelun julkaisusarjaan. Opasta on jaettu yhteensä noin 80 kappaletta (tilanne 27.12.2018).

12.2 Verkkosivut

Hankkeella oli oma verkkosivu

(http://www.kulttuuriakaikille.fi/kaikukortti/kulttuuripassin_jatkohanke), joka oli osa Kulttuuria kaikille -palvelun verkkosivustoa. Lisäksi Kaikukortti-toimintamallille on luotu omat verkkosivut suomeksi (www.kulttuuriakaikille.fi/kaikukortti), ruotsiksi ja englanniksi. Osiot ovat osa Kulttuuria kaikille -palvelun verkkosivuja. Verkkosivuilla kerrottiin Kainuun Kaikukortti-kokeilusta tiivistetyssä muodossa kortinhaltijoille, sosiaali- ja terveysalan yhteisöjen työntekijöille sekä kulttuurialan työntekijöille. Lisäksi kortinhaltijoille luotiin oma venäjänkielinen sivu.

Vuonna 2017 Kulttuuripassin jatkohankkeen hankesivua ja Kaikukortista kertovaa kokonaisuutta päivitettiin sekä luotiin sinne omat alisivut Espoon, Kainuun ja Lappeenrannan Kaikukortille, Kaikukortin tietopankille sekä Kaikukortin pop up -kohteille. Lisäksi verkkosivulle tuotettiin Kaikukortin selkokiehinen sivu "Tietoa Kaikukortista selkokielellä".

Vuosina 2016- 2017 Kulttuuria kaikille -palvelun verkkosivuille löydettiin pääasiassa Google-haun ja Facebookin kautta sekä tulella suoraan verkkosivuille osoitteella www.kulttuuriakaikille.fi. Kaikukortti-sivu oli toiseksi katselluin sivu ja Kaikukortti oli yksi suosituin hakusana Kulttuuria kaikille -palvelun verkkosivuilla.

Kainuun Kaikukortin jatkon tiedote sekä Pohjola 2020 -hankkeen (Norden2020) seminaari Hanasaressa, jossa Kaikukortti oli mukana, olivat suurimpia kävijäpiikkejä Kulttuuria kaikille -palvelun verkkosivujen käyntitilastoissa vuonna 2017.

12.3 Tiedotteet ja hankekuulumiset

2015

Hankkeessa lähetettiin yksi iso media- ja sidosryhmätiedote 16.9.2015 kun hankkeen suunnitteluvaihe oli käynnistymässä Kainuussa. Tiedote läpäisi uutiskynnyksen valtakunnallisessa mediassa.

Hankekoordinaattori sai 16.9.2015 -tiedotteen pohjalta useita yhteydenottoja median edustajilta Kainuusta ja lisäksi jonkin verran hankkeesta kiinnostuneilta yksityishenkilöiltä ja sosiaali- ja kulttuurialan toimijoilta Kainuusta ja muualta Suomesta.

Kiinnostuneista toimijoista kerättiin yhteystietolista ja heille lähetettiin hankkeen tiedotteita ja kuulumisia.

2016

Hankkeessa lähetettiin vuonna 2016 yksi iso mediatiedote (5.4.2016), kun Kaikukortti-kokeilu alkoi Kainuussa. Tiedote käännettiin myös ruotsiksi. Tiedote läpäisi uutiskynnyksen valtakunnallisessa mediassa. Kyseinen tiedote on saatavilla osoitteessa:

http://www.kulttuuriakaikille.fi/uutiset/kainuun_pienituloisille_maksutta_kulttuuria_kaikukortilla.

Kesällä lähetettiin hankekuulumisia sekä kaikille hankkeessa oleville kumppaneille että kaikille, jotka ovat osoittaneet kiinnostusta Kulttuuripassin jatkohanketta kohtaan.

2017

Hankkeessa lähetettiin vuonna 2017 yksi iso mediatiedote (14.2.2017) liittyen uutiseen, että Kainuu päätti jatkaa Kaikukortti-kokeilua vuonna 2017. Tiedote käännettiin ruotsiksi. Tiedote on saatavilla osoitteessa:

http://www.kulttuuriakaikille.fi/uutiset/kaikukortti_kainuussa_pienituloisille_maksuttomia_paasylippuja_myos_vuonna_2017.

Kesällä lähetettiin hankekuulumisia sekä kaikille hankkeessa oleville kumppaneille että kaikille, jotka ovat osoittaneet kiinnostusta Kulttuuripassin jatkohanketta kohtaan.

2018

Hankkeessa lähetettiin vuonna 2018 yksi iso mediatiedote (9.5.2018) hankkeen 29.5.2018 järjestetystä loppuseminaarista "Kaikukortin väliaika -tarjolla kahvia ja pullaa!" ja oppaan "Kaikille kulttuuria Kaikukortilla - opas Kaikukortin kokeiluun ja käyttöönnottoon" julkaisusta. Tiedote on saatavilla osoitteessa:

http://www.kulttuuriakaikille.fi/uutiset/kaikukortin_valiaika_ilmoittautuminen_on_alkanut.

12.4 Painetut viestintämateriaalit 2015

Hankkeessa tuotettiin suomeksi, englanniksi ja venäjäksi hankkeen kohderyhmälle suunnatut painetut esitteet Kaikukortista. Lisäksi tuotettiin hankkeen sosiaali- ja terveystieteiden kokeilukumppaneiden toimiloiden seinille tarkoitettu suomenkielinen ja venäjänkielinen juliste, jossa kerrottiin lyhyesti Kaikukortista sekä mukana olevista kulttuurikohteista. Lisäksi tuotettiin kokeilukumppaneille suunnatut kokeillusta kertovat esitteet, joita jaettiin mm. perehdytystilaisuuksissa ja jotka talletettiin kumppaneita varten ladattavaan muotoon verkkoon. Materiaalit suunnitteli graafikko Jenny Lucander.

12.5 Painetut viestintämateriaalit 2016

Hankkeessa tuotettiin suomeksi, englanniksi ja venäjäksi hankkeen kohderyhmälle suunnatut painetut esitteet Kaikukortista. Lisäksi tuotettiin hankkeen sosiaali- ja terveystieteiden kokeilukumppaneiden toimitilojen seinille tarkoitettu suomenkielinen ja englanninkielinen juliste, joissa kerrottiin lyhyesti Kaikukortista sekä mukana olevista kulttuurikohteista. Lisäksi tuotettiin kokeilukumppaneille suunnatut kokeilusta kertovat esitteet, joita jaettiin mm. perehdytystilaisuuksissa ja jotka talletettiin kumppaneita varten ladattavaan muotoon verkkoon. Materiaalit suunnitteli graafikko Jenny Lucander.

12.6 Painetut viestintämateriaalit 2017

Kainuu päätti jatkaa Kaikukortti-toimintaa vuonna 2017 ja kustansi omat viestintämateriaalinsa. Hankkeessa kuitenkin tuettiin Kainuun koordinoitua mm. suunnittelema suomeksi, englanniksi ja venäjäksi hankkeen kohderyhmälle suunnatut painetut esitteet Kaikukortista. Lisäksi suunniteltiin hankkeen sosiaali- ja terveystieteiden kokeilukumppaneiden toimitilojen seinille tarkoitettu suomenkielinen ja englanninkielinen juliste, joissa kerrottiin lyhyesti Kaikukortista sekä mukana olevista kulttuurikohteista. Lisäksi päivitettiin kokeilukumppaneille suunnatut kokeilusta kertovat esitteet, jotka talletettiin kumppaneita varten ladattavaan muotoon verkkoon. Materiaalit suunniteltiin graafikko Jenny Lucanderin Kaikukortille suunnittelemaa alkuperäisilmettä hyödyntäen.

12.6 Sosiaalinen media

Facebook

Kaikukortilla on oma Facebook-sivu osoitteessa www.facebook.fi/kaikukortti. Sivulla välitetään tietoa mm. Kainuun Kaikukortti-kokeilussa mukana olevista kulttuurikohteista, sosiaali- ja terveysalan kumppaneista sekä kokeilusta kertovista lehtiartikkeleista. Sivulla kerrottiin myös huhtikuuhun 2017 asti Espoon Kaikukortti-toiminnasta. Espoo perusti oman Espoon Kaikukortti -Facebook-sivun 11.4.2017.

Hanke markkinoi Facebookissa Kainuun Kaikukortti-kokeilun ensimmäisen vuoden aikana Kaikukorttia sekä nosti esiin kaikki kainuulaiset kulttuuri-, sosiaali- ja terveysalan toimijat vuorollaan.

Vuonna 2017 Kaikukortin Facebook-sivulla oli vuoden lopulla noin 528 tykkääjää. Kesäkuussa 2017 sivun muokkaajiksi lisättiin Lappeenrannan Kaikukortti-kokeilun vastuuhenkilöt ja myöhemmin myös muiden uusien Kaikukortti-alueiden vastuuhenkilöitä.

Esimerkiksi Kainuun Kaikukortti-kokeilusta jaettu tiedote 16.9.2015 tavoitti Facebookissa 1744 henkilöä ja tiedote jaettiin 14 kertaa. Uutinen Ylen radiohaastattelusta 25.9.2015 koskien Kainuun kaikukortti-kokeilua tavoitti Facebookin kautta noin 900 henkilöä.

Blogit

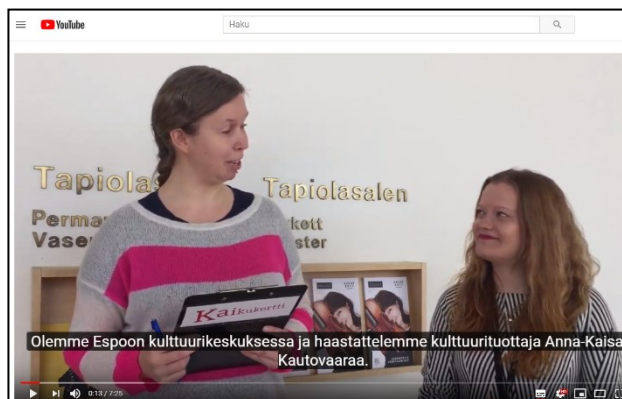
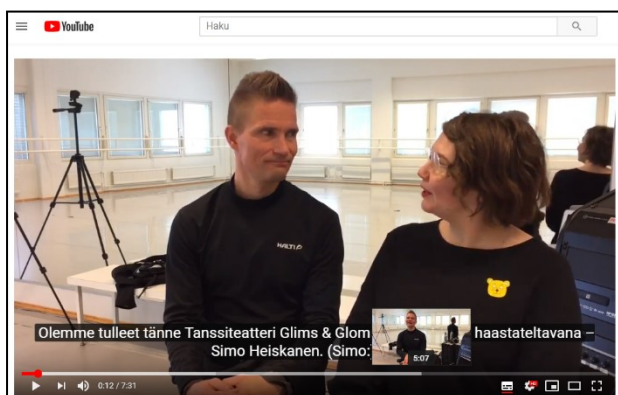
Kaikukortille luotiin oma blogisivu ”Kaikukortista kaikuu” Kulttuuria kaikille -palvelun verkkosivulle (<http://www.kulttuuriakaikille.info/blogi.php?kirjoittaja=Kaikukortti>) keväällä 2016. Tähän mennessä julkaistuja blogikirjoituksia on yksi, Taina Hyvösen, Kuhmon kirjastotoimenjohtajan kirjoitus Kaikukortilla elämyksiä (31.3.2016).

Mira Haataja kirjoitti blogitekstin ”Oikeus osallistua kulttuurielämään Kaikukortilla” Maaseutupolitiikan blogiin (14.11.2016). Blogi on luettavissa osoitteessa http://www.maaseutupolitiikka.fi/uutishuone/maaseutupolitiikan_blogi/oikeus_osallistua_kulttuurielamaan_kaikukortilla.3727.blog.

Kajaanin kaupungin sivistysjohtaja Mikko Saari kirjoitti Kaikuja-keskustelutilaisuudesta 13.12.2016 blogin Kulttuuria kaikille! Kaikuja Kainuun Kaikukortista. Blogi julkaistiin Kulttuuria ja tapahtumia Kajaanissa -blogialustalla 13.12.2016 osoitteessa: <http://kulttuurikajaani.blogspot.fi/2016/12/kulttuuria-kaikille-kaikuja-kainuun.html>.

Videot

2017 Kulttuuripassin jatkohankkeessa työstettiin kaksi Espoon Kaikukortti-kumppaneita esittelevää videota Uusimaa-viikolle 5/2017 sekä Kaikukortti-perehdytysvideo Kaikukortti pähkinänkuoressa Kainuun Kaikukortti-verkoston soite-toimijoille 6/2017. Espoon Kaikukortti-kumppaneita esittelevät videot ovat julkisesti saatavilla YouTubessa palvelun omalla tilillä. Espoon videot saivat YouTubessa 166 näyttökertaa ja näiden videoiden jakaminen Kaikukortin Facebookissa tavoitti 2804 henkilöä ja sai aikaan 19 jakoa. Kaikukortti pähkinänkuoressa perehdytysvideo oli vuonna 2017 saatavilla vain suljetussa Kainuun soten Kaikukortti-materiaalipankissa ja sitä oli katsottu 15 kertaa.

Kaksi Espoon Kaikukortti-kumppaneita esittelevää videota Uusimaa-viikolla 5/2017 You Tubessa. Kuvat: Mira Haataja.

Kaikukortti pähkinänkuoressa perehdytysvideo You Tubessa. Kuva: Mira Haataja.

12.7 Hyvä käytäntö -palkinto

Kulttuuria kaikille -palvelu ilmoitti Kaikukortti-toimintamallin Talentia ry:n vuoden 2018 Hyvä käytäntö -kilpailuun. Kaikukortti-toimintamalli valittiin Talentia ry:n Hyvä käytäntö -kilpailun finaaliin Jyväskylään Sosiaalialan asiantuntijapäiville 13.3.2018. Kulttuuria kaikille -palvelu sai kilpailuun liittyen koulutusiltapäivän Terveysten ja Hyvinvoinnin laitoksen Innopajassa tammikuussa 2018, Kaikukortista mm. videoitiin hissipuhe ja toimintamalli kirjattiin Innokylään.

Kaikukortti-toimintamalli voitti vuoden 2018 Hyvä käytäntö -palkinnon. "Malli nostaa hienosti esiin kulttuurin merkityksen hyvinvoinnille. Toiminta tarttuu myös ajankohtaiseen aiheeseen eli yhteiskunnalliseen eriarvoistumiseen, perusteli palkintoraati valintaansa." Kaikukortti-tiimi sai palkinnoksi 3000 euroa sekä matkan kansainväliseen sosiaalialan konferenssiin esittelemään Kaikukorttia.

Lue lisää Hyvä käytäntö -palkinnosta: <https://www.talentia.fi/uutiset/hyva-kaytanto-palkinto-kaikukortti-toimintamallille/>.

Kaikukortin voittaman Hyvä käytäntö -palkinto 2018:n logo. Kuva: Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry.

12.8 Muut järjestetyt tilaisuudet

Kulttuurin rooli sosiaalisessa osallisuudessa ja sosiaalityössä 11.12.2017

Kulttuuria kaikille -palvelu oli mukana järjestämässä pohjoismaista seminaaria ”Kulttuurin rooli sosiaalisessa osallisuudessa ja sosiaalityössä” yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, Terveystieteiden tutkimuskeskuksen, Työ- ja elinkeinoministeriön sekä Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa. Tilaisuus oli osa Suomen ”Pohjola 2020” -prioriteettihanketta. Seminaari järjestettiin ruotsalais-suomalaisessa kulttuurikeskuksessa Hanasaassa ja se houkutteli paikalle salin täydeltä osallistujia sekä Suomesta että muista Pohjoismaista. Seminaarissa tuotiin esiin hyviä esimerkkejä Pohjolasta sekä hallinnon että käytännön tasoilta kulttuuri- ja sosiaalisektoreiden välisen yhteistyön vahvistamisesta kuten kulttuurikaveri-toiminta Helsingistä ja maakunnallisen kulttuurihyvinvointisuunnitelman laatiminen Etelä-Savosta. Kaikukorttia esiteltiin useammassa puheenvuorossa ja myös muita pohjoismaisia kulttuurikortteja oli esillä.

12.9 Näkyvyys mediassa

Artikkelit muiden julkaisuissa

- Haataja, Mira & Linnapuomi, Aura 2017. ”Sosiaalista osallisuutta pohtimassa. Pohjoismainen seminaari Hanasaassa 11.12.2017”. Kirjoitus opetus- ja kulttuuriministeriön tiedotteeksi 11.12.2017. Saatavilla: http://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/pohjoismainen-seminaari-hanasaassa-11-12-2017
- Linnapuomi, Aura 2017. ”Lowering the barriers of cultural participation.” Julkaisussa Making sense of arts management: Research, cases and practices. Johansson, Tanja & Luonila, Mervi (toim.). Taideyliopiston Sibelius-Akatemia. Unigrafia, Helsinki.
- Haataja, Mira, ”Kaikukortilla maksutta kulttuuria pienituloisille!”, Avomieliin – Ajaton lehti avoimesti ajatteleville 2015–2016.
- Linnapuomi, Aura, ” Kulttuurin Kaikukortti-kokeilu käynnistyy”, Etusivu opetus- ja kulttuuriministeriön verkkolehti 26.3.2015 <http://www.minedu.fi/etusivu/arkisto/2015/2603/kaikukortti.html?lang=fi>

Muiden julkaisemat artikkelit

Hankkeessa seurattiin varsinkin lehdistössä ja verkossa julkaistuja artikkeleita ja uutisia, joissa hanke mainittiin tai jotka kertoivat erityisesti hankkeesta. Mediaosumien seuranta oli kuitenkin satunnaista.

- Kainuun Kaikukortti-kokeilun jatkuminen vuonna 2017 nousi otsikoksi Kainuun eri paikallislehdissä. Lisäksi Kaikukortista kirjoitettiin ainakin Etelä-Saimaassa, Lännen mediassa sekä Itä-Savon sanomissa.
- Turun ammattikorkeakoulun opiskelijat kirjoittivat artikkelin ”Vertailussa Kimmokeranneke, Aktiivipassi ja Kaikukortti”, joka pohjautui heidän opinnäytteeseensä. Artikkelin julkaistiin Taikusydämen uutiskirjeessä 31.7.2017.
- Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestön Takun lehti 2/2016: Kaiku kiirii Kainuuseen.
- Puolanka-lehti 9.3.2016: Maria Kyllösen artikkeli: ”Kaikukortti-kokeilu alkaa Kainuussa huhtikuussa”
- Paltamon – Paltamon kunnan ja seurakunnan tiedotelehti Maaliskuu 2016: ”Elämyksiä kulttuurista! – Kaikukortilla maksutta sisään 4.4.2016 alkaen”.
- Sotkamo-lehti verkossa 5.4.2016: ”Kaikukortti käy kansalaisopistoonkin!
- Kainuun Sanomat verkossa 5.4.2016 ja lehdessä 6.4.2016: Seppo Turusen artikkeli ”Ilmaista kulttuuria Kaikukortilla”
- Koti-Kajaani 6.4.2016: ”Kainuun pienituloisille maksutta kulttuuria Kaikukortilla”
- Puolanka-lehti 8.6.2016: Miia Seppäsen artikkeli ”Kaikukortilla kulttuuritapahtumiin eri puolilla Kainuuta”
- Ristijärvi tiedottaa kesäkuu 2016: ”Kaikukortti”
- Souli-verkkomedia: ”Kaikukortti tuo tasa-arvoa”, 25.2.2016.
- Kajastus 2/2016 -lehti. Kulttuuria kaikille -palvelua ja Kulttuuripassin jatkohanketta käsittelevä artikkeli ”Ettei saavutettavuus olisi vain sana”.
- VIVA-lehti 6.10.2016: Tiedätkö, että... -palsta.
- Tiina Jäppinen haastatteli Aura Linnapuomia ja Mira Haatajaa ”Oikealla asenteella eteenpäin – Sosiaalinen ja psyykinen saavutettavuus” -julkaisua varten (Satakunnan Ammattikorkeakoulun Esteettömyysosaaja-verkkokurssin 2016 koulutusmateriaalia).
- Kainuun Kaikukorttikokeilun suunnittelutyön aloittaminen huomioitiin laajalti mediassa.
- Kainuun Sanomat haastatteli Mira Haatajaa ja julkaisi 17.9.2015 Seppo Turusen artikkelin ”Kulttuuripassi laajenee Kainuuseen”
- Koti-Kajaani 23.9.2015: ”Kainuun pienituloiset kiinni kulttuuripalveluihin maksutta”
- YLE verkkosivu 25.9.2015: Tiia Korhosen artikkeli ”Maksutta kulttuurieroihin – pienituloisia autetaan taiteen pariin”
- Puolanka-lehti 14.10.2015. Oili Taipaleen artikkeli ”Kaiku-hanke alkaa Kainuussa”
- Tvytter Työttömien edunvalvontalehti 2/2015: ”Pienituloisille maksuttomia pääsylippuja Kaikukortilla”
- Hämeen Sanomat 10.2.2015: ”Passilla kulttuuriherkkuja pienituloisille”

- Lounais-Lappi -verkkolehti 28.10.2015: Jyri-Jussi Rekisen artikkeli ”Kulttuuria kaikille Kemissä”
- YLE Perämeri verkkosivu 20.10.2015: Riikka Rautiaisen artikkeli ”Kulttuurin kuluttaminen ei ole kohta rahasta kiinni – vähävaraisten kulttuuripassi tuo alea lipunhintoihin Kemissä”
- Sydän.fi -verkkolehti 2.11.2015: Annukka Järven kolumni ”Kaikukortti, pääsylippu elämyksiin?”
- Kainuun Sanomat 16.12.2015: Suomussalmi mukaan Kaikukortti-kokeiluun

Sosiaalinen media

- Kaikukortista kirjoitettiin myös useassa blogissa, esimerkiksi kunnallispoliitikko ja köyhyystutkija Maria Ohisalo kirjoitti 15.2.2017 blogiinsa otsikolla ”Kulttuuripalvelut maksuttomiksi pienituloisille Helsingissä” ja viittasi tekemäänsä valtuustoaloitteeseen Helsingin kaupunginvaltuustossa. Hän kirjoitti myös Katja Mannerströmin kanssa City-lehden blogiin kirjoituksen ”Helsingillä on keinoja torjua nuorten syrjäytymistä”, jossa käsiteltiin Kaikukortin käyttöönoton mahdollisuutta Helsingissä.
- Kainuun Kaikukortti-kokeilu oli esillä Twitterissä useita kymmeniä kertoja vuonna 2016, esimerkiksi Kainuun Kaikukortti-kokeilun suunnittelutyö nostettiin esille 16.9 ja 19.10.
- Twitterissä Kaikukortti-aiheista keskustelua käytiin kymmeniä kertoja myös vuosien 2017-2018 välisenä aikana tunnisteella #kaikukortti.

Muuta

Mira Haatajaa haastateltiin Kainuun Kaikukortti-kokeilusta Yle Kainuu Radioon 25.9.2015 sekä Radio Kajaukseen 30.9.2015.

12.10 Hankeen työntekijöiden esiintymiset

Mira Haataja kertoi Kaikukortista seuraavissa tilaisuuksissa:

- ”Kaikukortti – Oikeus osallistua”. Keskustelutilaisuus Kaikukortista Karkkilan kunnan kanssa, yhdessä Aura Linnapuomin kanssa 1.6.2017, Kulttuuria kaikille -palvelun toimisto, Helsinki.
- ”Esimerkkejä Kainuun hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työstä: Kaikukortilla kulttuuria ja hyvinvointia.” Hyvinvointityö kuntien vahvuudeksi -seminaari 28.9.2017, Terveystyö ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoiman Terve kunta -verkosto, Vuokatti.
- Kaikukortti-esittely. Kulttuurisen seniori- ja vanhustyön verkoston Ailin 1-vuotissyntymäpäivät 4.10.2017 Yhdessä Aura Linnapuomin kanssa kanssa. Monitoimikeskus Lumo, Vantaa.

- ”Osallisuutta ja oikeus osallistua Kaikukortilla”. Pohjola 2020 -hankkeen seminaari Kulttuurin rooli sosiaalisessa osallisuudessa ja sosiaalityössä 11.12.2017, Hanasaari – ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus, Espoo.
- Kaikukortti – Oikeus osallistua. Kulttuurista hyvinvointia! – Kirjastokorttillako pitempi elämä? Etelä-Suomen aluehallintoviraston sekä Hämeenlinnan, Lappeenrannan ja Porvoon kaupunginkirjastojen koulutuspäivä 19.5.2016. Helsinki. Yhdessä Aura Linnapuomin kanssa.
- Kaikukortti – oikeus osallistua kulttuurielämään. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen päivät - Tulevaisuuden kunta hyvinvoinnin edistäjänä 14.10.2016. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto. Kajaani.
- Onko kulttuuri kaikkien oikeus? Helpottaako Kaikukortti kulttuurin saavutettavuutta? Kuka vastaa kulttuurista -tilaisuus 11.11.2016. Etelä-Savon maakuntaliitto. Mikkeli.
- Osuus Aura Linnapuomin pitämästä esitelmästä ”Kaikille kulttuuria!”, Helsingin kulttuurikeskuksen teematiistai 28.4.2015, Helsinki
- MiePäOsaa-verkoston teematapaaminen 9.6.2015 A-klinikkasäätiön keskustuimisto, Pasila, Helsinki.

Aura Linnapuomi kertoi Kaikukortista seuraavissa tilaisuuksissa:

- Yhdenvertaisuus ja saavutettavuus kansalaisopiston strategisessa työssä - työpaja yhdessä Outi Salonlahden kanssa. Kansalaisopistojen liiton Tammiseminaari 27.1.2017. Helsingin työväenopisto.
- Kaikukortti – Oikeus osallistua. Keskustelu- ja työpajatilaisuus Kaikukortista 7.2.2017 Lappeenranta.
- ”Kaikukortti – Oikeus osallistua”. Kulttuuripalvelujen kehittämispäivä, Oulun kaupungin kulttuuripalvelujen laajennettu johtotiimi 20.3.2017 Oulu.
- Saavutettavuusagentti-koulutus, esittävä taide, Outi Salonlahden kanssa 25.4.2017 Kulttuuria kaikille -palvelun toimisto, Helsinki.
- Kulttuuria kaikille -palvelun vierailu OKM:n osastokokouksessa 27.9. Yhdessä Rita Paqvalénin ja Sari Salovaaran kanssa. Helsinki.
- ”Kaikukortti – Oikeus osallistua”. Keskustelu- ja työpajatilaisuus Kaikukortista 2.10.2018 Savonlinna.
- Kaikukortti-esittely. Kulttuurisen seniori- ja vanhustyön verkoston Ailin 1-vuotissyntymäpäivät 4.10.2017 yhdessä Mira Haatajan kanssa. Vantaa.
- ”Culture for All Service”. Sectorial Programme for Culture of the Norwegian Presidency of the Nordic Council -projektikokous 5.10.2018 Yhdessä Rita Paqvalénin ja Outi Korhosen kanssa. Pohjoismainen kulttuuripiste, Helsinki.
- ”Kulttuuria kaikille -palvelu”. Musiikki Suomessa -kurssi 9.10.2017 Helsingin yliopisto. Helsinki.
- ”Kaikukortti – Oikeus osallistua”. Keskustelu- ja työpajatilaisuus Kaikukortista 1.11.2017 Karkkila.

- Puheenjohtaja työpajassa ”Pohjoismaissa käytössä olevia kulttuurikortteja ”. Kulttuurin rooli sosiaalisessa osallisuudessa ja sosiaalityössä -seminaari 11.12.2017 Ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus Hanasaari, Espoo.
- Palvelutuotteen kehittäminen - Kaikukortti. Osallisuus, yhteisöllisyys ja aluetyö -seminaari 26.4.2016. Turun kaupungin Eviva-hankkeen päätösseminaari. Turku.
- Kaikukortti. Music rights for all 28.4.2016. Suomen Musiikkineuvosto. Helsinki.
- Kaikukortti – Oikeus osallistua. Kulttuurista hyvinvointia! – Kirjastokortillako pitempi elämä? Etelä-Suomen aluehallintoviraston sekä Hämeenlinnan, Lappeenrannan ja Porvoon kaupunginkirjastojen koulutuspäivä 19.5.2016. Helsinki. Yhdessä Mira Haatajan kanssa.
- Kaikukortti – oikeus osallistua. LIIKU kick-off 23.5.2016. Porvoon kaupunki. Porvoo.
- Kaikukortti – kulttuuri osana sosiaali- ja terveysalan asiakastyötä. Voimaa kulttuurista - syyskokous 22.10.16. Suomen Kristillinen Lääkäriseura (SKLS). Vuosaaren Kulttuurikeskus Sofia.
- Kulttuuria ihan kaikille? Juhlaluento kansalaisopistolla 11.11.2016. Jyväskylän kaupunki, kulttuuriluotsit ja Jyväskylän kansalaisopisto. Jyväskylä.
- Kaikukortti – Oikeus osallistua. Keskustelutilaisuus Kaikukortista 14.11.2016. Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Socom ja Lappeenrannan kaupunki. Lappeenranta.
- Esitelmä ”Kulttuuripassin pilotointihanke ja kulttuuripassin jatkohanke”, Terveyttä kulttuurista -verkoston kokous 9.2.2015 Helsinki.
- Esitelmä ”Kaikille kulttuuria!”, Helsingin kulttuurikeskuksen teematiistai 28.4.2015 Helsinki.
- Kommenttipuheenvuoro ”Estetiikka ja taide osana ihmisyyttä”, Taidetarjotin II 25.5.2015, Myrskynsilmä ry ja Helsingin Seniorisäätiö. Helsinki.
- Esitelmä ”Kaikukortti toimii Espoossa”, Kulttuurin Kaukametsä -seminaari 4.9.2015, opetus- ja kulttuuriministeriö. Kajaani.
- Esitelmä ”Kokemuksia kulttuuripassin pilotointihankkeesta”, Kuntaliiton sivistystoimen toimialajohtajien verkoston kokous 24.9.2015 Helsinki.
- Esitelmä ”Kaikukortti in a nutshell”, Dance as a tool for learning -seminaari 1.10.2015, Tanssiteatteri Glims & Gloms ja NOBA Nordic-Baltic Dance Network for Young Audiences. Espoo.

Esittelypöydät ja julisteet

- Kulttuuria kaikille -palvelun ja Kaikukortin esittelypöytä WOW-torilla 11.3.2017. Tampere-talo.

- Kaikukortin ja Kulttuurista kaikille -palvelun esittelypöytä. Lapsille ja nuorille hyvinvointia kulttuurista -seminaari 5.4. Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Helsinki.
- Kaikukortin esittelypöytä konferenssissa Konferenssi ”Miten voit Pohjola? - Kestävyttä hyvinvoinnista, kulttuurista ja tasa-arvosta”, 27.1.2016, Norden, Nordiska ministerrådet, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö, Työ- ja elinkeinoministeriö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Turun kaupunki. Turku.
- Kaikukortin esittelypöytä englanninkielisessä konferenssissa ”Conference on Culture and Accessibility” 12.11.2015, Arcadassa Helsingissä.
- Hankkeesta toteutettu posterit oli esillä Kuntamarkkinoiden ”Panosta hyvinvointiin – se kannattaa!” -seminaarin aulanäyttelyssä 9.10.2015 Helsingissä.

12.11 Työntekijöiden opintokäynnit

Mira Haataja osallistui seuraaviin seminaareihin ja koulutuksiin:

- Syrjäytymisen ehkäisemisen mestarikurssi (28.3.–18.4.2017), Suomen Akatemia, Kelan auditorio, Nordenskjöldinkatu 12, Helsinki. Seminaarisarjan järjestivät yhteistyössä kolme STN-rahoitteista tutkimusohjelmaa: Tasa-arvoinen yhteiskunta, Osaavat työntekijät – menestyvät työmarkkinat sekä Terveys, hyvinvointi ja elämäntavat.
- Konferenssi ”Miten voit Pohjola? - Kestävyttä hyvinvoinnista, kulttuurista ja tasa-arvosta”, 27.1.2016. Norden, Nordiska ministerrådet, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö, Työ- ja elinkeinoministeriö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Turun kaupunki. Turku.
- Arts Equal -hankkeen ensimmäiset oppimisjamat 11.2.2016, klo 9-15. Finlandiatalo, Helsinki.
- Seminaari Tillgänglig barnkultur – existerar den? 11.2.2016 klo 17-19. Svenska Kvinnoförbundet i Sörnäs, Luckan ja Annantalo. Helsinki.
- Seminaari Re-shaping Cultural Policies – UNESCO World Press Freedom Day Side Event, 2.5.2016, Kansallismuseo, Helsinki.
- Museokortin 1-vuotis juhlaseminaari, 4.5.2016. Museoliitto. Kiasma, Helsinki.
- Tietoisesti vaiennetut -seminaari 17.5.2016, Kulttuurista kaikille -palvelu ja Seta ry. Helsinki.
- Kulttuurista hyvinvointia! – kirjastokortillako (kausikortillako) pitempi elämä? 19.5.2016. Etelä-Suomen Aluehallintovirasto, Hämeenlinnan, Lappeenrannan ja Porvoon kaupunginkirjastot. Pasilan kirjasto, Helsinki.
- Saavutettava kirjasto -seminaari 6.6.2016. Seminaarin järjestivät Helsingin kaupunginkirjaston vetämä Kirjasto viestii saavutettavasti -hanke yhdessä

Yleisten kirjastojen saavutettavuussuositusta valmistelleen verkoston kanssa. Pasilan kirjasto, Helsinki.

- Taide ankkuroituu osaksi sote-palveluja -seminaari 8.9.2016. OKM, STM, Taike ja Taikusydän. Helsinki.
- Yhteiskunnallisen markkinoinnin seminaari 30.9.2016. Kansallismuseo. Helsinki.
- Yleisöluento yhdenvertaisesta oikeudesta taiteeseen ja kulttuuriin 30.9.2016. Arts Equal –tutkimushanke. Helsinki.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen päivät - Tulevaisuuden kunta hyvinvoinnin edistäjänä 14.10.2016. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto. Kajaani.
- Kuka vastaa kulttuurista -tilaisuus 11.11.2016. Etelä-Savon maakuntaliitto. Mikkeli.
- Osallistamisseminaari – Vetovoimaa kulttuurikeskuksiin 22.4.2015 Humanistinen ammattikorkeakoulu, Helsinki.
- Missä taidetta tarvitaan? Seminaari taiteen hyvinvointivaikutuksista, saatavuudesta ja saavutettavuudesta 3.6.2015 Tampereen yliopiston Tutkivan teatterityön keskus, Taiteen edistämiskeskus ja Näty. Tampere.
- Osallistu ja osallista! Tietoa sosiaalisen osallisuuden ja köyhyyden torjunnan (toimintalinja 5) ESR-rahoituksesta sekä koordinaatiosta 25.8.2015, Sokra ja THL. Helsinki.
- Grape People Finland Oy:n webinaari ”Mitä fasilitointi on?” 15.9.2015.
- Seminaari Esteetöntä, totta kai! 28.10.2015. Aalto-yliopisto, Invalidiliiton Esteettömyyskeskus ESKE, Kulttuuria kaikille -palvelu, Kuuloliitto ja Näkövammaisten keskusliitto. Arkkitehtuurin laitos, Otaniemi, Espoo.
- Conference on Culture and Accessibility, 12.11.2015, Arcada, Helsinki.
- Hyvinvointia kokemuksella. Mielenterveyden keskusliiton Mielenterveysmessut 17.11.2015, Wanha Satama, Helsinki.

Aura Linnapuomi osallistui seuraaviin seminaareihin ja koulutuksiin:

- International Symposium. Seeking and Seizing - the Nordic Way? 2.11.2017. Norden 2020. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Info ja keskustelutilaisuus palvelujen tuottajille ja käyttäjille. 13.2.2017. Uusimaa 2019. Uudenmaan liitto. Kuntatalo.
- Rikostaustainen kunnan ja Rikosseuraamuslaitoksen asiakkaana – seminaarin jatkotyöpaja. Vapauttamisvaiheen yhteistyö. Kriminaalihuollon tukisäätiö. Tikkurilan Laurea-ammattikorkeakoulu. Vantaa.
- Konferenssi ”Miten voit Pohjola? - Kestävyyttä hyvinvoinnista, kulttuurista ja tasa-arvosta”, 27.1.2016. Norden, Nordiska ministerrådet, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö, Työ- ja elinkeinoministeriö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Turun kaupunki. Turku.

- Seminaari Tillgänglig barnkultur – existerar den? 11.2.2016 klo 17-19. Svenska Kvinnoförbundet i Sörnäs, Luckan ja Annantalo. Helsinki.
- Anne Gallacherin luento 11.4.2016. Caset: Skotlannin kulttuurifestivaali Luminata ja Walesin Gwanwyn-festivaali. Armas-kulttuurifestivaalin verkostokokous ja suunnittelutapaaminen. Helsinki.
- Tietoisesti vaiennetut -seminaari 17.5.2016. Kulttuuria kaikille -palvelu ja Seta ry. Helsinki.
- Tatun ja soten - taiteen tuotanto hyvinvointityössä -kevätkuuhla 13.5.2016. Hyvinvoinnin välitystoimisto. Helsinki.
- Kulttuurista hyvinvointia! – kirjastokortillako (kausikortillako) pitempi elämä? 19.5.2016. Etelä-Suomen Aluehallintovirasto, Hämeenlinnan, Lappeenrannan ja Porvoon kaupunginkirjastot. Pasilan kirjasto, Helsinki.
- Saavutettava kirjasto -seminaari 6.6.2016. Seminaarin järjestivät Helsingin kaupunginkirjaston vetämä Kirjasto viestii saavutettavasti -hanke yhdessä Yleisten kirjastojen saavutettavuussuositusta valmisteelleen verkoston kanssa. Pasilan kirjasto, Helsinki.
- Taide ankkuroituu osaksi sote-palveluja -seminaari 8.9.2016. OKM, STM, Taite ja Taikusydän. Helsinki.
- Yhteiskunnallisen markkinoinnin seminaari 30.9.2016. Kansallismuseo. Helsinki.
- Yleisöluento yhdenvertaisesta oikeudesta taiteeseen ja kulttuuriin 30.9.2016. Arts Equal –tutkimushanke. Helsinki.
- Missä mennään sote-uudistus? Kulttuuristen ja sivistyksellisten oikeuksien toteutuminen ja kulttuurinen hyvinvointi kunnissa ja maakunnissa 4.10.2016. Arts Equal -tutkimushanke. Helsinki.
- Kulttuurisen vapaaehtoistoiminnan juhlaseminaari 10.11.2016. Jyväskylän kaupunki, kulttuuriluotsit ja Jyväskylän kansalaisopisto. Jyväskylä.
- Koulutetut kokemusasiantuntijat ry:n jäsenilta ”Kokemusasiantuntijoiden ja ammattilaisten yhteiskoulutus” 15.12.2014, Helsinki.
- ”Köyhyys” - Kirjallisuus, yhteiskunta ja muutos -yleisöluentosarja 28.1.2015, Helsingin yliopiston tutkija kollegiumi. Helsinki.
- Mihin perusturva riittää -seminaari 27.2. 2015 Eduskunnan köyhyysryhmä ja muita tahoja. Helsinki.
- Osallistamisseminaari 29.4.2015 Humanistinen ammattikorkeakoulu. Helsinki
- Missä taidetta tarvitaan? Seminaari taiteen hyvinvointivaikutuksista, saatavuudesta ja saavutettavuudesta 3.6.2015 Tampereen yliopiston Tutkivan teatterityön keskus, Taiteen edistämiskeskus ja Näty. Tampere.
- Vankilateatteriseminaari 24.8.2015, Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu. Helsinki.
- Osallistu ja osallista! Tietoa sosiaalisen osallisuuden ja köyhyyden torjunnan (toimintalinja 5) ESR-rahoituksesta sekä koordinaatiosta 25.8.2015, Sokra ja THL. Helsinki.

- Pyöreän pöydän keskustelutilaisuus: ”Ympäristöluotsitoiminnan jalkauttaminen ja toiminnan laajentaminen” 6.11.2015, Maaseudun sivistysliitto. Helsinki.
- Valtakunnallinen lastenkulttuurifoorumi 25.11.2015 Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto ja muita tahoja. Tampere.

13 Tulosten yhteenvetoa ja kehittämisideoita

”Näemme tämän todella hienona mahdollisuutena tukea päihdekuntoutusta. Esimerkiksi kansalaisopiston kurssille osallistuminen on auttanut pysymään päihteettömänä. Osallistuminen kertautuu positiivisesti muualla, tulee suoranaista säästöä ja päihteettömiä vuorokausia. Eli että on asia johon viikossa tähtää, tämän myötä sitä taloudellista kynnystä ei ole.” (Kainuun Kaikukortti-verkoston sote-kumppani v. 2017)

13.1 Hankkeen tulokset suhteutettuna asetettuihin tavoitteisiin

Hankkeen tavoite 1. oli edistää taloudellisesti heikommassa asemassa olevien henkilöiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia nauttia taiteesta ja kulttuurista ja osallistua kulttuurielämään.

- Kaikukortti-toiminta on hankkeen aikana vakiintunut Espoossa ja toiminta on jatkunut myös Kainuussa. Toiminnan ytimessä on Kaikukortin jakaminen tiukassa taloudellisessa tilanteessa oleville henkilöille. Toiminta on Kaikukortti-tilastojen, saadun palautteen ja Kaikukortti-kyselytulosten sekä Kaikukortti-verkostojen ja niiden toiminnan kautta onnistunut edistämään taloudellisesti heikommassa asemassa olevien henkilöiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia nauttia taiteesta ja kulttuurista ja osallistua kulttuurielämään. Kaikukortti-verkostojen kulttuuri-, sosiaali- ja terveysalan kumppanit ovat tuoneet esille Kaikukortti-verkostojen palautekokouksissa ja Kaikukortti-verkostoille suunnatuissa kyselyissä, että Kaikukortti vaikuttaa myönteisesti heidän omien asiakkaidensa kulttuuristen oikeuksien toteutumiseen.
- Kaikukortti-toiminnan merkityksen määrittää viime kädessä asiakas eli kortinhaltija. Kyse on yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta, saavutettavuudesta ja kulttuuripalveluista kaikkien perusoikeutena. Kaikukortin haltijoille kortin saaminen on hankkeessa toteutettujen kyselyiden perusteella ollut jo itsessään elämään myönteisesti vaikuttava asia. Tämän perusteella toimintatapaa, jossa korttia tarjotaan mahdollisimman laajasti kaikille kohderyhmään kuuluville Kaikukortti-verkoston asiakkaille on tärkeää jatkaa.

2. tavoite oli uuden toimintatavan luominen:

- Hankkeessa kokeiltiin Kulttuuripassin pilotointihankkeessa Espoossa yhteiskehitettyä Kaikukortti-toimintamallia uudella alueella, Kainuun maakunnassa. Toimintamallia kehitettiin ja muokattiin vastaamaan harvemmin asuttujen alueiden tarpeita. Maakunnallisen kokeilun lisäksi tuettiin myös Espoon Kaikukortti-toimintaa, Lappeenrannan Kaikukortti-kokeilua sekä Oulun, Karkkilan ja Savonlinnan Kaikukortti-kokeilun valmistelutyötä. Valmistelutyössä huomioitiin paikallisia erityispiirteitä mm. järjestelmällä paikallisia Kaikukortti-työpajoja, joissa tehtiin ryhmätöitä paikallisten erityispiirteiden kokoamiseksi ja kirjaamiseksi.
- Hankkeen yksi päätavoite oli tuottaa opas Kaikukortin kokeiluun ja käyttöönottoon Kaikukortista kiinnostuneille alueille. Oppaan yksi tarkoitus on tukea Kaikukortti-mallin levittämistä asteittain koko Suomeen kiinnostuneille alueille. Opas helpottaa Kaikukorttiin tutustumista oma-aloitteisesti ja toimii Kaikukortti-kokeilua aloittavan alueen konkreettisenä tukena ja ohjeena.

3. tavoite oli yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja elämänlaadun edistäminen:

”Kaikukorttia käyttämällä tulee tunne, että kuuluu tähän yhteiskuntaan täysipainoisena kansalaisena. Tuntuu, että kasvaa pituutta ja on vähän ryhdikkäämpi ja vakavammin otettava.” (Johanna Lillback, Kaikukortin haltija ja vertaisinnostaja Espoosta v. 2017)

- Kaikukortti-toiminta on saanut kiitosta yhdenvertaisuuden edistämisestä. Kaikukortti nähdään työvälteenä, joka tukee sosiaalista kuntoutusta ja sosiaali- ja terveysalan asiakkaiden osallisuutta ja hyvinvointia. Kaikukortti-kyselyiden (Espoo 2015 ja 2016 sekä Kainuu 2016 ja 2017) perusteella Kaikukortti on vaikuttanut myönteisesti kortinhaltijoiden hyvinvointiin. Kiinnostavaa on erityisesti se, että enemmistö kortinhaltijoiden kyselyihin vastaajista koki myönteisiä vaikutuksia omalle elämänlaadulleen ja uskoi elämänlaatunsa paranemiseen Kaikukortin myötä jopa varsin lyhyen kortin omistamisen myötä ja jopa riippumatta siitä, oliko vastaaja vielä ehtinyt käyttää korttiaan. Lisäksi vastaajien kokemukset Kaikukortin vaikutuksista heidän hyvinvoinnilleen ovat huomiota herättäviä jo varsin pienellä Kaikukortin käytöllä, mikä vahvistaa sitä käsitystä, että kulttuuritilaisuuksiin osallistuminen harvoinkin voi olla merkittävää ja lisätä hyvinvointia.

”Isolla osalla asiakkaistamme on vaikeuksia liikkua yksin kodin ulkopuolella, mutta on tullut muutamia mukavia yllätyksiä, että joku päässyt lähtemään esim. teatteriin. Eli kokonaisuudessaan hyvä juttu tämä Kaikukortti!” (Kainuun Kaikukortti-verkoston sote-kumppani 2016)

- Kulttuuripassin jatkohankkeessa suunniteltiin ja kokeiltiin myös muita keinoja tukea kulttuuripalvelujen käyttöä. Kaikukortista kertoville verkkosivuille koottiin osio kulttuurin ja hyvinvoinnin yhteyksistä, tutkimuksista, ajankohtaista hankkeista ja toimijoista. Myös hankkeessa tuotetussa oppaassa kannustetaan Kaikukortin jakajia kertomaan kulttuurin tutkituista hyvinvointivaikutuksista asiakkaille.
- Kulttuuripalvelujen äärelle matkustamiseen liittyen Kaikukortin haltijoita pyrittiin kannustamaan kimppekyytien järjestämiseen ja käyttämiseen sekä Kaikukortin jakajia mahdollisten yhteisöjen omien autojen hyödyntämiseen. Kaikukortti-kokeilua koskevaa valmistelutyötä mallinnettiin hankkeessa tuotettuun oppaaseen tavoilla, joilla pyrittiin varmistamaan yhteiskehittämisen ja osallisuuden huomioivat työskentelytavat eri alueilla.

4. tavoite oli uusien yleisöjen tuominen kulttuuritarjonnan piiriin:

- Osa Kaikukortti-kohteista on huomannut saaneensa uusia osallistujia Kaikukortin myötä, joten voidaan sanoa, että Kaikukortti on onnistunut houkuttelemaan jonkin verran uusia yleisöjä kulttuuritarjonnan piiriin.
- Kaikukortti-kyselyt (Espoo 2015 ja 2016 sekä Kainuu 2016 ja 2017) vahvistavat, että Kaikukorttia on jaettu henkilöille, jotka eivät ole aiemmin osallistuneet kulttuuripalvelujen tarjontaan.

5. tavoite oli yhteisöllisyyden vahvistaminen:

”On ihanaa kun nyt on voinut käydä kulttuuritapahtumissa ja on voinut viedä lapsetkin, kun ei minulla muuten ole mitenkään varaa ostaa koko porukalle lippuja.” (Kaikukortin haltija Espoossa 2015)

- Kaikukortti-toiminnassa on tavoiteltu yhteisöllisyyden kasvua ja pyritty madaltamaan osallistumisen esteitä eri tavoin. Yksi keino vähentää osallistumisen esteitä on ollut tukea mahdollisuuksia lähteä yhdessä tapahtumiin yksin lähtemisen sijaan. Kaikukortti-toiminnassa on esimerkiksi tehty alusta asti yhteistyötä kulttuurikaveritoiminnan kanssa. Toinen keino tukea yhdessä osallistumista on ollut Kaikukorttia jakavan työntekijän osallistuminen yhdessä asiakkaan kanssa käyttämällä yhteisön Kaikukorttia. Yhteisön Kaikukortti ei ole vielä yhtä vakiintunut käyttöön kuin Kaikukortti, mutta yhteisön Kaikukortin käyttömäärät ovat kasvussa. Lisäksi hankkeen aikana on saatu palautetta, että osa kortinhaltijoista on muodostanut itsenäisesti pienryhmiä ja osallistunut kulttuuritarjontaan yhdessä. Moni kortinhaltijoiden kyselyihin vastanneista (Espoo 2015 ja 2016 sekä Kainuu

2016 ja 2017) raportoi myönteisestä vaikutuksesta sosiaalisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksiin.

6. tavoite oli sosiaali- ja terveys- ja kulttuurialan yhteistyön edistäminen ja uusien yhteistyömuotojen synnyttäminen:

”Kaikukortti-kokeilu on syventänyt jo kehittämisvaiheen aikana kainuulaisten sosiaali- ja terveys- ja kulttuurialan toimijoiden yhteistyötä.” (Kainuun Kaikukortti-verkoston kulttuuri- kumppani, Kuhmon kirjastotoimenjohtaja Taina Hyvönen 2016)

- Hankkeessa on luotu sektorirajat ylittävä maakunnallinen Kaikukortti-verkosto Kainuuseen. Verkosto on kokoontunut säännöllisesti ja lisäksi verkosto on ollut yhteyksissä toisiinsa sähköpostitse. Lisäksi hankkeessa on tuettu Espoon Kaikukortti-verkoston sote- ja kulttuurialan toimijoiden välistä yhteistyötä mm. Kaikukortti-palautekokouksia järjestämällä. Hankkeen aikana on myös aloitettu kokoamaan uusia monialaisia Kaikukortti-verkostoja Lappeenrantaan, Ouluun, Savonlinnaan ja Karkkilaan. Kaikukortti-kyselyt Kaikukortti-verkostoille (Espoo 2015 ja 2016 sekä Kainuu 2016 ja 2017) kertovat , että verkoston jäsenet kokevat yhteistyön sosiaali- ja terveysalan ja kulttuuritoimijoiden välillä kasvaneen jo hieman.
- Hankkeessa tuettiin kaupunkeja ja kuntia niiden asukkaiden hyvinvoinnin edistämistyössä ja pyrittiin edistämään mahdollisuuksia saada kulttuuri osaksi kaupunkien, kuntien ja maakuntien hyvinvointikertomuksia, kunnallisten ja maakunnallisen hyte-ryhmien työskentelyä sekä mahdollisen tulevan maakunnallisen soten palveluja. Kaikukortti on hankkeen aikana onnistunut tulemaan mielletyksi konkreettisena työkaluna hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen tähtäävässä työssä. Kajaanin sivistysjohtaja Mikko Saaren (2018) mukaan Kaikukortti-toiminta on kaupungin kulttuurihyvinvointistrategian tavoitteiden mukaista toimintaa konkreettisella tasolla, ja Kajaanissa Kaikukortti on otettukin mukaan esimerkiksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan (Kajaanin kaupunki 2017, 8).
- Kulttuuria kaikille -palvelu on hankkeen aikana pyrkinyt vaikuttamaan siihen, että Kaikukortti saataisiin kulttuuri-indikaattoriksi ja osaksi terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävää työtä valtakunnallisesti, kuten mittariksi hyte-kertoimeen ja mittariksi tea-viisarin.

7. tavoite oli kulttuuritoimijoiden aseman ja tunnettuuden vahvistaminen:

- Kaikukortti-verkostoille suunnattujen kyselyiden (Espoo 2015 ja 2016 sekä Kainuu 2016 ja 2017) mukaan enemmistö kulttuurialan toimijoista näkee Kaikukortti-verkostossa mukana olemisen vaikuttaneen oman

organisaationsa näkyvyyteen positiivisesti ja tuoneen omalle organisaatiolleen uusia yleisöjä. Osa kyselyihin vastanneista toimijoista on ollut sitä mieltä, että Kaikukortti-verkostossa mukana oleminen on vahvistanut oman organisaationsa asemaa kulttuurialan toimijana.

- Suomessa on käytössä muutamia erilaisia Kaikukortin tapaisia järjestelmiä tiukassa taloudellisessa tilanteessa oleville henkilöille. Kaikukortin kehittämistyössä asiantuntijat ovat tuoneet esiin, että tiukka taloudellinen tilanne voi johtua moninaisista syistä, joten korttia jaetaan perustellusti moninaisista paikoista. Kaikukortti-verkoston asiantuntijat ovat painottaneet, että koska palvelujen ulkopuolella on paljon kohderyhmään kuuluvia henkilöitä, on tärkeää, että korttia jaetaan myös matalamman kynnyksen paikoissa. Kaikukortti eroaakin muista vastaavista käytössä olevista paikallisista järjestelmistä esimerkiksi sen suhteen, että sen jakeluverkosto on laajempi ja moninaisempi. Kaikukortin tarjonta myös perustuu hyvin vahvasti kulttuuritarjontaan, kun taas muissa järjestelmissä on enemmän myös urheilutarjontaa mukana. Kaikukortti eroaa useammasta muusta järjestelmästä myös siinä, että se on maksuton asiakkaalle ja toimii asiakkaan näkökulmasta hyvin samantapaisesti kuin opiskelija- tai eläkeläiskortti.

13.2 Kehittämissideoita

13.2.1 Kehittämissideoita sote-puolelle

- Kaikukortin kohderyhmän parempi tavoittaminen:
  - Olisi tärkeä varmistaa, että Kaikukortista on saatavilla tietoa näkyvissä paikoissa korttia jakavissa toimipisteissä.
  - Kaikukortti-kohderyhmään kuuluvia, tiukassa taloudellisessa tilanteessa olevia henkilöitä on edelleen palvelujen ulkopuolella. Espoon ja Kainuun Kaikukortti-verkoston kyselyiden perusteella myös Kaikukortti-verkoston työntekijät olivat sitä mieltä, että on tärkeä pyrkiä tavoittamaan lisää kohderyhmään kuuluvia henkilöitä. Tämä tarkoittaa paitsi
    - Kaikukortti-toiminnan vakiintumista alueilla niin, että Kaikukortti-verkoston asiakkaat kuulevat oikeudestaan Kaikukorttiin, mutta myös
    - Kaikukortti-verkoston kortin jakelijoiden määrä kasvattamista niin että olisi mahdollista tavoittaa uusia, myös nykyisen Kaikukortti-verkoston ulkopuolella olevia sekä mahdollisuuksien mukaan myös palvelujen ulkopuolella olevia kohderyhmään kuuluvia henkilöitä.

- Kortti on asiakkaan oikeus, ja siitä tulisi kertoa kaikille kohderyhmään kuuluville asiakkaille.
- Ns. Kaikukortti-lähettiläät voisivat ohjata kohderyhmään kuuluvia, palvelujen ulkopuolella olevia henkilöitä Kaikukorttia jakavan tahon asiakkaaksi.
- Kaikukorteilla tehtävien hankintojen määrät lapsille ovat vielä pieniä. Jatkossa on tärkeää suunnitella keinoja, joiden avulla perheet innostuisivat hyödyntämään Kaikukorttia enemmän.
- Sen varmistaminen, että kortti kohdennetaan oikein:
  - Kaikukortti-toiminnan luotettavuuden kannalta on hyvin tärkeää, että Kaikukorttia jaetaan ainoastaan tiukassa rahatilanteessa oleville asiakkaille. On tärkeää varmistaa viestinnällä ja perehdytyksellä, että jokainen kortinjakaja on tietoinen Kaikukortin kohderyhmästä ja siitä, ettei korttia tule jakaa asiakkaille, jotka eivät kuulu kohderyhmään.
- Ryhmäkäyntien kehittäminen:
  - Ryhmäkäyntien järjestämisen mahdollisuuksien lisääminen ja ryhmäkäyntien suunnitelmallisuus Kaikukortin jakajatahoille olisi tärkeä keino lisätä yhdessä osallistumista.
  - Mahdollisuutta suunnitella etukäteen ryhmäkäyntien sisältöä ja tapoja on pidetty tärkeänä keinona tukea työntekijän osallistumista yhdessä asiakkaiden kanssa.
  - Ryhmäkäyntien helpottaminen tilastoinnin osalta esimerkiksi siten, että ryhmän jäsenten Kaikukorttien kirjain- ja numerosarjan kirjaamista ei edellytettäisi jatkossa.
- Jatkossa olisi tärkeää kehittää ja soveltaa taide- ja kulttuurilähtöisiä menetelmiä osaksi ryhmätoimintoja.
- Kulttuurikaveritoiminnan tukeminen ja kehittäminen:
  - Jatkossakin olisi tärkeää tehdä yhteistyötä kulttuurikaveritoiminnan kanssa osallisuuden esteiden vähentämiseksi.
  - Kulttuurikaveritoiminnan integroimista paremmin mukaan Kaikukortti-toimintaan olisi tärkeää kehittää.
  - Jos Kaikukortti-toiminnan alueella ei ole kulttuurikaveritoimintaa, voisi olla hyödyllistä tehdä yhteistyötä muiden jo olemassa olevien kaveritoimintojen kanssa. Usealla paikkakunnalla toimii esimerkiksi SPR:n ystäviä (Punainen risti 2017), Muistiliiton Muisti-KaVeReita (Muistiliitto 2017) sekä Pelastakaa Lapset ry:n tukihenkilöitä (Pelastakaa Lapset 2017).
- Kulkemisen/liikkumisen tukeminen:
  - On tärkeää selvittää erilaisia mahdollisuuksia liikkumisen tukemiseen, jotta voidaan vaikuttaa matkakustannuksiin tai kulkemiseen liittyviin osallistumisen esteisiin.
  - Esimerkiksi maakunnallisessa Kaikukortti-toiminnassa kulkemisen helpottuminen muiden paikkakuntien Kaikukortti-tarjonnan äärelle voisi lisätä asiakkaiden kiinnostusta Kaikukorttia kohtaan ja lisätä

myös työntekijöiden innostusta jakaa Kaikukorttia asiakkaille ja työntekijän kokemia hyötyjä Kaikukortista.

- Kaikukorttiin liittyvien työtehtävien sisällyttäminen osaksi sosiaalista kuntoutusta:
  - Vertaisinnostaja Kaikukortti-lähettilääksi Kaikukortti-alueilla:
  - Espoossa sosiaalisen kuntoutuksen tiimissä Kaikukortin haltija on toiminut vertaistukena kertomassa Kaikukortista ja sen kulttuuritarjonnasta kortin kohderyhmälle (Lipponen 2018).
  - Vastaavia vertaisinnostajia voisi olla muuallakin Kaikukortti-verkostoissa, kuten etsivässä nuorisotyössä, Klubitaloilla ja kuntouttavassa työtoiminnassa tai muissa sellaisissa kortin jakajapaikoissa, joissa järjestetään ryhmämuotoista toimintaa.
  - Kaikukorttiin liittyvän tarjonnan ja esimerkiksi ”kuukauden Kaikukortti-tärppien” kokoaminen yhteen voisi tulevaisuudessa olla yksi esimerkiksi kuntouttavan työtoiminnan tehtävä. Espoossa kyseinen toimintatapa on jo käytössä.
  - Kaikukorttiin liittyy erilaisia paikallisia tilastointitehtäviä, kuten tilastojen keräämistä ja koostamista. Voisi olla mahdollista, että myös näistä tehtävistä huolehdittaisiin osana jonkun asiakkaan sosiaalista kuntoutusta.

13.2.2 Kehittämideoita kulttuuripuolelle

- Kulttuuritarjonnan kattava määrä:
  - Jatkossa on tärkeä pyrkiä varmistamaan mahdollisimman kattava kulttuurin lähitarjonta Kaikukortti-toiminnan alueella, mikä helpottaisi pienemmillä paikkakunnilla kortinhaltijoiden osallistumista kulttuuritarjontaan.
  - Olisi hyvä löytää keinoja siihen, että alueen Kaikukortti-toiminnasta paikallisesti vastaavat tahot houkuttelisivat kokeilun jälkeen mukaan uusia kulttuuripalvelun tuottajia, jotta verkostosta muodostuisi vähitellen kattava ja mahdollisimman kiinnostava eri kortinhaltijoiden kannalta.
- Taloudellisten vaikutusten seuraamisen tärkeys:
  - Kulttuuria kaikille -palvelun keräämän palautteen perusteella Espoon, Kainuun ja muiden hankkeen aikana Kaikukortti-kokeilua valmistelleiden Kaikukortti-verkostojen mukaan ei ole pidetty tarpeellisena sellaisen järjestelmän luomista, jossa kulttuuritoimija saisi suoraa korvausta mahdollisista lipputulojen menetyksestä tilanteessa, jossa esitys tai kurssi on loppuunmyyty.
    - Kaikukortti-toiminnassa pyritään huomioimaan lipputulojen mahdollisiin menetyksiä esimerkiksi tarjoamalla poikkeustilanteissa mahdollisuus rajata pääsylippujen varaus-

ja lunastusmahdollisuuksia voimassa olevan toimintamallin (liite 1) mukaisesti.

- Näistä rajausmahdollisuuksista on tärkeä säännöllisesti keskustella Kaikukortti-verkoston kulttuuritoimijoiden kanssa.
- Kaikukortin kaltaiset toimintamuodot olisi hyvä jatkossa huomioida kuntien ja valtion avustus- ja omistajaohjauspolitiikkaa kehitetään.
- Kulttuuritoimijoiden kokemuksia siitä, aiheutuuko Kaikukortti-toiminnassa mukana olemisesta suhteessa riittävästi hyötyä suhteessa mukana olemisesta aiheutuviin kustannuksiin, on jatkossakin tärkeää kuunnella ja seurata säännöllisesti.
- Tarvitaan helpommin tietoa esimerkiksi tietoa siitä, täyttyykö mahdollinen asetettu 5 % yläraja usein.
- Tarvitaan helpommin tietoa mahdollisista Kaikukortti-hankintojen suurista määristä, jotta olisi keinoja ennakoida mahdollisia toimintamallin muutostarpeita.
- On tärkeä kartoittaa kulttuuritoimijoilta esimerkiksi loppuunmyytyjen esitysten määrää.
  - Kainuun Kaikukortti-kokeilussa oli joitakin hyvin suosittuja kulttuurikohteita, mutta mukana olleet kulttuurikohteet totesivat, että kortin käyttökerrat eivät olleet kertaakaan lähelläkään yhdessä sovittua viiden prosentin ylärajaa kokeilun aikana. Yhden kohteen kohdalla on tuotu suullisesti esiin, että kortilla oli tehty hankintoja loppuunmyytyihin esityksiin.
- Kulttuuritilastojen ja -raportoinnin helpottaminen:
  - On tärkeää kehittää toimintaa niin, että kulttuurialan toimijoita voitaisiin edelleen helpottaa Kaikukortin käyttämisessä alennusmenetelmänä, eli helpottaa Kaikukortin käytön tilastointia ja raportointia.
    - Kaikukortti kaikuu -hankkeessa (11/2017-12/2019) on yhtenä tavoitteena kehittää Kaikukortille ostojen sähköinen rekisteröintijärjestelmä ja sähköinen tilastointityökalu ja tämän kehittämiseksi on suunnitteilla digitalisointi-kokeilu.
- Kaikukortti-kohteiden tarjonnan kattavampi määrä yksittäisessä kohteessa:
  - Kansalaisopistoissa on ollut mahdollista rajata osa tarjonnasta ulos Kaikukortin piiristä. Hankkeen aikana on havaittu, että Kaikukortti ei ole välttämättä houkutellut osallistumaan kansalaisopiston tarjontaan, erityisesti jos tarjolla on ollut vain muutama kurssi. On myös tullut palautetta, että asiakkaan ei ole välttämättä helppo hahmottaa tarjontaa, jos osa siitä on rajattu pois. Jotta asiakas hahmottaisi tarjonnan helposti ja toisaalta osallistumisen esteiden vähentämiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi olisi jatkossa hyvä suositella, että kansalaisopistot eivät rajaisi osaa ryhmämuotoisesta tarjonnastaan pois Kaikukortin piiristä. Mahdolliset toteutuneet rajaukset tulee saada hyvin näkyvillä asiakkaille.

- Jatkossa tarvitaan neuvotteluja elokuvalevittäjien kanssa, jotta Kaikukortti-verkostoihin saataisiin lisää elokuvatoimijoita. Lisäksi tämä mahdollistaisi sen, että Kaikukortissa mukana olevat elokuvatoimijat voisivat avata mahdollisimman suuren osan tarjonnastaan Kaikukortin piiriin.
- Jatkossa tarvitaan valtakunnallisia neuvotteluja myös erilaisten kaupallisten konsertti- ja tapahtumajärjestäjien kanssa, jotta heidän järjestämänsä konsertit esimerkiksi Kaikukortti-verkoston kulttuuritaloissa voisivat olla mukana Kaikukortin piirissä. Positiivista on, että osa Kaikukortti-verkostoissa mukana olevista kulttuuritaloista on jo ottanut toimintakäytännökseen Kaikukortista mainitsemisen ja siinä mukana olemisen mahdollisuuden esille tuomisen esimerkiksi sopimus pohjissa ulkopuolisten järjestäjien kanssa.
- Myös muut kulttuurikohteet voivat rajata osan tarjonnastaan Kaikukortti-toimintamallin (liite1) mukaisesti esim. kiertueteknisistä syistä. On tärkeää, että mahdollisia rajoituksia harkitaan ja toteutuneet rajoitukset ovat hyvin näkyvillä asiakkaille.

13.2.3 Kehittämisideoita sote- ja kulttuuripuolelle yhteisesti

- Kaikukortti-toimintaan perehdyttäminen:
  - Kaikukortti-verkoston toimijoiden paikallisen perehdyttämisen tulee olla toistuvaa muun muassa henkilövaihdosten ja Kaikukortti-toimintamallin (liite1) mahdollisten muutosten vuoksi.
  - Kulttuuria kaikille -palvelun on tärkeä mallintaa työntekijöille suunnattuja ohjeita ja perehdytysmateriaalia, jotta Kaikukortin koordinointi eri Kaikukortti-alueilla olisi mahdollisimman kevyt.
- Kulttuuri-, sosiaali- ja terveysalan yhteistyön ylläpitäminen:
  - Kulttuurialan ja sosiaali- ja terveysalan toimijoilla ei välttämättä ole samoja syitä olla mukana Kaikukortti-toiminnassa. Kummallekin osapuolelle voi olla hyötyä siitä, että he kuulevat toistensa syistä olla mukana Kaikukortti-toiminnassa.
    - Yhteiset vuosittaiset paikalliset palautekokoukset tai vastaavat ”viralliset” tapaamiset ovat jatkossakin tärkeitä tapoja tukea Kaikukortti-verkostoihin kuuluvien kulttuurialan ja sosiaali- ja terveysalan toimijoiden yhteistyötä sekä Kaikukortti-toiminnan juurruttamista rakenteisiin ja alueille.
    - Kokousten kehittäminen yhteistyötä tukevampaan suuntaan olisi tärkeää ja esim. Espoon Kaikukortti-kokeilun kyselyn yhteydessä ehdotettiin vapaamuotoisen tapaamisen järjestämistä, vaikkapa illanviettoa tai taide- ja kulttuuriaiheiseen tapahtumaan osallistumista yhdessä (Haataja 2016, 45–46).

- Maakunnallisessa Kaikukortti-toiminnassa voisi järjestää erään verkoston jäsenen toiveen mukaisesti verkoston tapaamisia paikkakuntakohtaisesti.

13.2.4 Kehittämisideoita yleisesti

”[Ehdottaisin, että tehdään Kaikukortin tunnetuksi tekeminen -mainos”.

(Kainuun Kaikukortti-verkoston työntekijä v. 2017)

- Kaikukortin markkinoinnin kehittäminen:
  - Kaikukortin markkinointiin on tärkeä panostaa sekä paikallisilla Kaikukortti-alueilla että valtakunnallisesti.
  - Kaikukortin viestinnässä on tärkeä käyttää erilaisia viestintäkeinoja. Kaikukortti-toiminnassa on esimerkiksi tuotettu muutama video. Videoiden tekeminen on jatkossakin suositeltavaa.
- Tulevaisuudessa olisi myös tärkeää selvittää, millaisia keinoja olisi siihen, että Kaikukortin haltijoiden ei tarvitsisi maksaa itse palvelumaksuja, joita syntyy jos he hankkivat lippuja kaupallisten lipunvälitystoimijoiden kautta. Kyselyn perusteella palvelumaksut haittaavat jonkin verran osaa Kaikukortin haltijoista, noin kolmannes totesi palvelumaksujen haittaavan heitä hieman, ja kaksi vastaajaa totesi, että palvelumaksut haittaavat heitä paljon.
- Vaikuttavuuden arviointi:
  - Kortinhaltijoiden kokemusten ja mielipiteiden kerääminen:
    - Kortinhaltijoiden kokemuksia ja mielipiteitä Kaikukortista ja sen vaikutuksista kannattaisi jatkossakin selvittää kyselytutkimuksin.
    - Koska Kaikukortin haltijoista ei ole olemassa henkilötietorekisteriä, kannattaisi kortinhaltijoita tavoitella kyselyihin tai haastatteluihin kortin jakajakohteissa.
    - Jos Kaikukortin haltijoista on jossain vaiheessa olemassa sellainen henkilötietorekisteri, että kortinhaltijoita voi tavoittaa esimerkiksi sähköpostitse, kannattaisi toteuttaa alueellinen tai valtakunnallinen kysely kortinhaltijoille.
  - Ulkopuolinen tutkimus Kaikukortin vaikuttavuudesta:
    - Kaikukortin vaikuttavuutta ja merkityksiä kortinhaltijoille, kulttuuri- ja sote-alalle, kunnille ja maakunnille kannattaisi jatkossa selvittää ulkopuolisen tutkimuksen avulla.
- Kaikukortti osaksi hyte-työtä:
  - Kaikukortti on yksi keinoa tukea kuntien ja maakuntien hyte-työtä eli työtä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Keskellä sosiaali- ja terveystieteiden muutosta on tärkeä varmistaa, että kulttuuriset oikeudet toteutuvat myös terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen eteen tehtävässä työssä (ks. esim. Lehikoinen ja Rautiainen 2016).

- Kaikukortti-toiminnassa on yhä tärkeämpää jatkossakin edistää mahdollisuuksia saada Kaikukortti osaksi kaupunkien, kuntien ja maakuntien hyvinvointikertomuksia, alueellisia kulttuurihyvinvointisuunnitelmia, kunnallisten ja maakunnallisen hyte-ryhmien työskentelyä sekä mahdollisen tulevan maakunnallisen soten palveluja.
- Kaikukortti olisi hyvä saada kulttuuri-indikaattoriksi ja osaksi terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävää työtä valtakunnallisesti:
  - mittariksi hyte-kertoimeen
  - mittariksi tea-viisarin.
- Kaikukortin tukipalvelu
  - Kaikukortti on lyhyen ajan sisällä levinnyt maantieteellisesti laajalle alueelle.
  - Kaikukortin leviäminen valtakunnalliseksi toiminnaksi kaikille niille alueille Suomessa, jotka ovat toiminnasta kiinnostuneita, on ollut tavoitteena kaikissa kolmessa opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa Kaikukortti-hankkeessa.
    - Kaikukortin tukeminen ja aktivoiminen on mainittu opetus- ja kulttuuriministeriön uusimmassa kulttuuripolitiikan strategiassa (2017-2025). Kaikukortti nähdään mm. mahdollisuutena lisätä kaikkien osallistumismahdollisuuksia kulttuuriin ja poistaa esteitä vähän osallistuvilta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017, 31, 42.)
  - Kaikukortti tarvitsee hankemuotoisen työskentelyn jälkeen eli Kaikukortti kaikuu -hankkeen päättymisen jälkeen 31.12.2019 pitkäkestoisemman tai pysyvän rahoituksen, jotta valtakunnallisen Kaikukortti-verkoston ylläpitäminen, levittäminen ja kehittäminen voi jatkua.
    - Opetus- ja kulttuuriministeriön tuen lisäksi Kaikukortin valtakunnalliselle levittämisen ja kehittämistyölle tarvitaan jatkossa tukea myös sosiaali- ja terveysministeriöltä ja Stealta.

14 Kiitokset

Lämpimät kiitokset kaikille Kulttuuripassin jatkohankkeen kumppaneille ja erityisesti Kainuun maakunnan sosiaali-, terveys- ja kulttuurialan toimijoille sekä kaikille Kainuun Kaikukortti-kokeilun suunnittelutyöhön osallistuneille. Kiitos myös opetus- ja kulttuuriministeriölle rahoituksesta Kaikukortin kehittämistyöhön sekä Kainuun liitolle rahoituksesta Kainuun Kaikukortti-kokeiluun.

Kiitokset kaikille Kaikukortista innostuneille!

Helsingissä 27.12.2018,

Aura Linnapuomi, Kulttuuripassin jatkohankkeen hankejohtaja ja
Mira Haataja, Kulttuuripassin jatkohankkeen hankekoordinaattori

Kaikukortti-kokeilun kokousmatka vei maaliskuussa 2016 Suomussalmelle, kuvassa Ilmari Kiannon patsas. Kuva: Mira Haataja.

Lähteet

Eskelinen, Niko & Sironen, Jiri (toim.) (2017) Köyhyys – syitä ja seurauksia. Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto EAPN-Fin. Päivitetty painos teoksesta: Sironen, Jiri & Saastamoinen, Ulla (toim.) (2014) Köyhyys – syitä ja seurauksia. Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto EAPN-Fin, Helsinki.

Finlex (1976) Kansalaisyhteisöoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus. Saatavilla:
http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1976/19760008/19760008_2. Viitattu 25.9.2018.

Finlex (1991) Yleissopimus lapsen oikeuksista. Asetus lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta sekä yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain voimaantulosta. Valtiosopimukset 60/1991. Saatavilla:
<https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1991/19910068>. Viitattu 26.9.2018.

Finlex (1999) Suomen perustuslaki 11.6.1999/731. Saatavilla:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>. Viitattu 25.9.2018.

Finlex (2016) Valtioneuvoston asetus vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn yleissopimuksen ja sen valinnaisen pöytäkirjan voimaansaattamisesta sekä yleissopimuksen ja sen valinnaisen pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta. Saatavilla:
<http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2016/20160027>. Viitattu 25.9.2018.

Haataja, Mira (2016) Kaikukortti-kysely. Kaikukortin haltijoiden ja Kaikukortti-kumppaneiden kokemuksia Kaikukortti-toiminnasta sekä kehittämideoita. Espoon Kaikukorttikokeilu 1.4.–31.12.2015. Kulttuuria kaikille -palvelu / Yhdenvertaisen kulttuuri puolesta ry. Saatavilla:
http://www.kulttuuriakaikille.fi/tietoa_meista_julkaisut_julkaisusarja. Viitattu 13.9.2018.

Haataja, Mira (2018a) Kaikukortti-kysely Kainuussa – Kaikukortin haltijoiden ja Kaikukorttikumppaneiden kokemuksia Kaikukortti-kokeilusta Kainuussa vuonna 2016 sekä kehittämideoita. Kulttuuria kaikille -palvelun julkaisu 2/2018. Kulttuuria kaikille -palvelu / Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry. 1. painos. Saatavilla:
http://www.kulttuuriakaikille.fi/tietoa_meista_julkaisut_julkaisusarja. Viitattu 13.9.2018.

Haataja, Mira (2018b) Kaikukortti-kysely 2 Kainuussa – Kaikukortin haltijoiden ja Kaikukorttikumppaneiden kokemuksia Kaikukortti-kokeilusta Kainuussa vuonna 2017 sekä kehittämideoita. Kulttuuria kaikille -palvelun julkaisu 4/2018. Kulttuuria kaikille -palvelu / Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry. 1. painos. Saatavilla:
http://www.kulttuuriakaikille.fi/tietoa_meista_julkaisut_julkaisusarja. Viitattu 13.9.2018.

Haataja, Mira & Linnapuomi, Aura (2018) Kaikille kulttuuria Kaikukortilla – opas Kaikukortin kokeiluun ja käyttöönottoon. Kulttuuria kaikille -palvelun julkaisuja 1/2018, 1. painos. Saatavilla: http://www.kulttuuriakaikille.fi/tietoa_meista_julkaisut. Viitattu 21.9.2018.

Isola, Anna-maria & Larivaara, Meri & Mikkonen, Juha (toim.) (2007) Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä. Kustannusosakeyhtiö Avain, Keuruu.

Kainuun Ely-keskus (2015) Kainuun työllisyyskatsaus, huhtikuu 2015. Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus. Näkymiä 2015. Saatavilla: <http://yrittystenkehittamispalvelut.fi/documents/10191/7942204/Kainuun+tyollisyyskatsaus%2C%20huhtikuu+15.pdf/9af83087-16c0-4554-aa3a-e17a5cf2bb13>. Viitattu 21.9.2018.

Kajaanin kaupunki (2017). Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2017–2018. Saatavilla: http://www.kajaani.fi/sites/default/files/tasa-arvo-_ja_yhdenvertaisuussuunnitelma_2017-2018.pdf. Viitattu 13.9.2018.

Lehikoinen, Kai & Rautiainen, Pauli (2016) Kulttuuristen oikeuksien toteuttaminen osaksi sote-palveluja. ArtsEqual Policy Brief 1/2016. Saatavilla: www.artsequal.fi/documents/14230/26193/Sote-sektori+suositus. Viitattu 25.9.2018.

Linnapuomi, Aura (2019, tulossa) Kaikukortti-kysely 2 Espoossa – Kaikukortin haltijoiden ja Kaikukortti-kumppaneiden kokemuksia Kaikukortti-toiminnasta Espoossa vuonna 2016 sekä kehittämisideoita. Kulttuuria kaikille -palvelun julkaisuja. Kulttuuria kaikille -palvelu / Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry.

Lipponen, Saara 2018: Mira Haatajan puhelinkeskustelu Espoon kaupungin ryhmätoimintojen koordinaattori Saara Lipposen kanssa 22.3.2018.

Muistiliitto (2017) Vapaaehtoinen kaveri muistisairaalle henkilölle. Saatavilla: <http://www.muistiliitto.fi/fi/tuki-ja-palvelut/tukea-arkeen/muisti-kaveri/>. Viitattu 31.8.2017.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2017) Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia 2025. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:20. Saatavilla: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79811/okm20.pdf>. Viitattu 27.9.2018.

Pelastakaa lapset (2017) Tule vapaaehtoiseksi. Saatavilla: <https://www.pelastakaalapset.fi/auta-lapsia/tule-vapaaehtoiseksi>. Viitattu 31.8.2017.

Punainen Risti (2017). SPR ystävöiminta. RedNet, Punaisen Ristin sivusto vapaaehtoisille. Saatavilla: <https://rednet.punainenristi.fi/ystavatoiminta>. Viitattu 31.8.2017

Saari, Mikko (2018) Kajaanin Kaikukortti-vastuuhenkilö, Kajaanin sivistysjohtaja Mikko Saari, sähköpostiviesti Mira Haatajan kanssa 24.4.2018.

Sironen, Jiri & Järvinen, Anna (toim.) (2017) Köyhyysvahti. Suomen köyhyysraportti 2017. Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto EAPN-Fin. Saatavilla: <http://www.eapn.fi/wp-content/uploads/2017/11/Koyhyysvahti-2017-web.pdf>. Viitattu 19.9.2018.

Sokka, Sakarias & Kangas, Anita & Itkonen, Hannu & Matilainen, Pertti & Räisänen, Petteri (2014) Hyvinvointia myös kulttuuri- ja liikuntapalveluista. Tutkimusjulkaisu-sarjan julkaisu nro 77. KAKS – Kunnallisalan kehittämissäätiö, Sastamala.

Therborn, Göran (2013) Eriarvoisuus tappaa. Tatu Henttonen (suom.) Alkuteos The Killing Fields of Inequality. Tampere: Vastapaino.

Yhdistyneet kansakunnat (1948) Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, 27 §. Saatavilla: http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/fin.pdf. Viitattu 25.9.2018.

Liitteet

1 Kaikukortin toimintamalli 2018

Kaikukortin valtakunnallinen toimintamalli

Tässä toimintamallissa kuvataan Kaikukortin valtakunnalliset toimintaperiaatteet. Kaikukortti-verkostoissa mukana olevat kulttuuri-, sosiaali- ja terveysalan organisaatiot sitoutuvat näiden periaatteiden noudattamiseen.

Toimintamalli on päivitetty 4.1.2018 ja se on voimassa toistaiseksi.

S koskee erityisesti sote-toimijoita

K koskee erityisesti kulttuuritoimijoita

Mikä on Kaikukortti?

Kaikukortilla voi hankkia maksuttomia pääsylippuja ja kurssipaikkoja kaikkiin niihin kulttuuripalveluihin, jotka kuuluvat valtakunnalliseen Kaikukortti-verkostoon.

- Numeroitu pahvinen kortti.
- Asiakkaalle maksuton.
- Kortin saamisen ikäraja: 16 v.
- Henkilökohtainen: korttiin kirjoitetaan haltijan nimi.
- Voimassa 12 kuukautta myöntöhetkestä.
  - Jos Kaikukorttia vasta kokeillaan, kortti on voimassa kokeiluajan.
- Maksuttoman pääsylipun voi hankkia myös omille lapsille ja omille lapsenlapsille samaan tilaisuuteen johon on itsekkin osallistumassa (ei kurssipaikkoja).
- Kaikukortin käyttökertoja ei ole rajattu.

Kuka saa Kaikukortin? S

Kaikukortin voivat saada ainoastaan henkilöt, jotka

- käyttävät asiakkaana palveluita sellaiselta sosiaali- ja terveysalan toimijalta, joka on mukana Kaikukortti-toiminnassa.
- ovat niin tiukassa taloudellisessa tilanteessa, etteivät voi siitä syystä käyttää kulttuuripalveluja.
  - *Tiukka taloudellinen tilanne* voi johtua moninaisista syistä, kuten esimerkiksi yksinhuoltajuudesta, pitkäaikaisesta työttömyydestä tai sairastamisesta, eläkkeen pienuudesta tai velkakierteestä.

Oleennaista on että henkilö tunnustetaan Kaikukorttia jakavan paikan *asiakkaaksi*. Kaikki Kaikukorttia jakavat paikat eivät ylläpidä asiakasrekistereitä, joten asiakasrekisteriin kuuluminen ei ole ehdoton edellytys.

Kaikukortin saaminen *ei edellytä tietyn tuloajan alittamista*. Oleennaista on asiakkaan kokemus siitä, että oma taloudellinen tilanne on niin tiukka, ettei kulttuuripalveluja voi siitä syystä käyttää.

Kaikukortin saaminen *ei edellytä asiakkaalta erillisiä todistuksia tuloista.*

Miten Kaikukortti annetaan? S

- Tavoitteena on, että Kaikukorttia jakavan paikan kaikki asiakastyötä tekevät työntekijät kertovat Kaikukortista kaikille kortin kohderyhmään kuuluville asiakkailleen.
- Kaikukortti ei ole harkinnanvarainen etu vaan jokaisen tiukassa taloudellisessa tilanteessa olevan asiakkaan oikeus.
- Kaikukortti annetaan työntekijän ja asiakkaan kahdenvälisessä tai ryhmämuotoisessa kohtaamisessa.
- Kaikukortin lisäksi asiakkaalle annetaan Kaikukortin kulttuuritarjonnasta kertova *esite*.
- Tavoitteena on, että Kaikukortin jakanut työntekijä kertoo asiakkaalle kortin käyttömahdollisuuksista kuten kulttuuritarjonnasta, joka on mukana Kaikukortti-toiminnassa.

Kaikukortin luovutuslomake

- Työntekijä kerää kortin saajalta taustatiedot Kaikukortin luovutus -lomakkeeseen.
- Taustatietoja ovat syntymävuosi, äidinkieli, sukupuoli, postinumero ja elämäntilanne.
- Kaikukortin luovutuslomakkeeseen kirjataan jaetun kortin kirjain- ja numerosarja.
- Lomakkeeseen ei kirjoiteta kortinsaajan nimeä.
- Työntekijä toimittaa Kaikukortin luovutus -lomakkeen tiedot sähköisen linkin välityksellä alueen Kaikukortti-koordinaatioon.

Mikä on yhteisön Kaikukortti? S

- Yhteisön Kaikukortti on kortti, jolla Kaikukorttia jakavan paikan työntekijä voi hankkia *itselleen* maksuttoman pääsylipun silloin kun hän järjestää omille asiakkailleen pienryhmäkäynnin tai osallistuu kahdestaan oman asiakkaansa kanssa kulttuuripalveluun, joka kuuluu valtakunnalliseen Kaikukortti-verkoston.
- Myös Kaikukorttia jakavan paikan edustaja, esimerkiksi vapaaehtoinen tai opiskelija, voi käyttää yhteisön Kaikukorttia samaan tarkoitukseen.
- Pienryhmällä tai asiakkaalla pitää olla omat Kaikukortit.
- Huom. Alle 16-vuotiailla asiakkailla ei ole omia Kaikukortteja, sillä Kaikukortin ikäraja on 16-vuotta. Työntekijä voi kuitenkin hankkia yhteisön Kaikukortilla itselleen ja tiukassa rahatilanteessa oleville alle 16-vuotiaille asiakkailleen maksuttomat pääsyliput järjestäessään pienryhmäkäynnin tai osallistuessaan kahdestaan asiakkaan kanssa.
- Huom. Yhteisön Kaikukorttia ei voi käyttää kurssipaikkojen hankintaan. Kaikille Kaikukorttia jakaville paikoille annetaan muutamia yhteisön Kaikukortteja. Yhteisön Kaikukortin tavoitteena on tukea osallistumista ja osallisuutta.

Yhteisön Kaikukortti on

- Numeroitu pahvinen kortti ja Kaikukorttia jakavalle paikalle maksuton.
- Organisaatiokohtainen: korttiin kirjoitetaan Kaikukorttia jakavan paikan nimi. Yhtä yhteisön Kaikukorttia voi käyttää yksi työntekijä kerrallaan.
- Voimassa kalenterivuoden. Käyttökertoja ei ole rajattu.

Miten Kaikukorttia ja yhteisön Kaikukorttia käytetään? S

Pääsyliput ja kurssipaikat hankitaan Kaikukortilla ja yhteisön Kaikukortilla kulttuurikohteiden omista myyntikanavista, ei kuitenkaan verkkokaupasta.

- Jos pääsylippu hankitaan kaupallisen lipunvälitystoimijan kautta, palvelumaksu on maksettava, vaikka itse pääsylippu on maksuton.

Kaikukortti ja yhteisön Kaikukortti käyvät kaikkeen tai suurimpaan osaan Kaikukortti-kulttuurikohteiden tarjonnasta. Tietoa tarjonnasta löytyy kulttuurikohteiden verkkosivuilta ja sitä voi tiedustella myös puhelimitse.

Kaikukortilla ja yhteisön Kaikukortilla hankittavia pääsylippuja ja kurssipaikkoja saattaa olla rajattu määrä.

Lippua tai kurssipaikkaa hankittaessa kerrotaan Kaikukortin ja yhteisön Kaikukortin kirjain- ja numerosarja, ja korttia pitää varautua näyttämään lippua hankittaessa ja paikan päällä kulttuurikohteessa.

Muuta huomioitavaa sote-kohteissa S

- Tavoitteena on, että Kaikukortti-verkostojen sote-toimijat hyödyntäisivät **pienryhmäkäynteihin työpaikkansa mahdollisia autoja.**
- Kaikukortti-työskentely pyritään kirjaamaan asiakkaan mahdolliseen kirjalliseen suunnitelmaan, sillä asiakkaan kuljettaminen työn puolesta saattaa edellyttää tätä.

Mikä tarjonta on Kaikukortin piirissä? K

Kaikukortti-toiminnan perusarvona on yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet. Kaikukortin piirissä tulee olla koko kulttuuritoimijan oma tarjonta, johon myös muilla alennusryhmillä on pääsy. Kulttuuritoimija voi poikkeustilanteessa rajata oman tarjonnan saatavuutta Kaikukortilla esimerkiksi kiertuetoimintaan liittyvistä syistä. Suurimman osan omasta tarjonnasta tulee kuitenkin aina olla Kaikukortin piirissä.

- Mahdollisista rajauksista on viestittävä selkeästi asiakkaille.
- Elokuvapuolella ja joissakin opistoissa toistaiseksi rajatumpi tarjonta.

Suurimman osan sellaisesta tarjonnasta, jonka järjestää omassa talossa vieraileva tuottaja, olisi hyvä olla Kaikukortin piirissä.

Mahdollisuus asettaa yläraja K

Kulttuuritoimijalla on mahdollisuus asettaa vähintään 5 prosentin yläraja Kaikukortin haltijoille per esitys/kurssipaikka.

- Tämä ei ole kiintiö. Kaikukortin haltijoiden tulee varata pääsyliput ja kurssipaikat yhtä ajoissa kuin muidenkin.

Pieniin esityksiin on mahdollista asettaa yläraja 2 lippua/esitys. Pienellä esityksellä tarkoitetaan enintään 50 hengen katsomoa tai opistojen kursseja.

Poikkeus koskien isoja festivaaleja, joihin myydään ainoastaan 1-3 päivän lippuja: mahdollisuus asettaa vähintään 20 ”yhden päivän lipun” yläraja.

- *Koskee festivaaleja, joihin voi hankkia ainoastaan päivälippuja ja jotka vetävät kerrallaan yli 1000 henkeä.*

Kannusta Kaikukortin piiriin! K

Omassa talossa vieraileville tuottajille voi ehdottaa Kaikukortin piirissä olemista.

Vieraileva tuottaja voi halutessaan asettaa kahden paikan ylärajan per esitys.

Lipunmyynti Kaikukortin haltijoille K

Lähtökohtana on, että liput/kurssipaikat voi hankkia Kaikukortilla **kaikkia käytössä olevia myyntikanavia pitkin.**

- Huom. Lippuja ei laiteta myyntiin verkkokauppaan.
- Kaikukortilla lipun hankkivaa **eivät saa koskea katsomopaikkarajoitukset.**

Lähtökohtana on, että jos lippuja/kurssipaikkoja myydään *suoraan toimistolta/vastaavasta*, lippujen/kurssipaikkojen tulee olla saatavilla suoraan myös Kaikukortilla.

Lähtökohtana on, että jos lippuja myydään kaupallisen **lipunvälitystoimiston kautta**, tulee lippujen olla saatavilla lipunvälitystoimistosta myös Kaikukortilla.

- Huom. Asiakas vastaa palvelumaksusta, myös mahdollisen avustajan maksuttoman lipun osalta.

Mahdollisuus rajauksiin K

Kulttuuritoimijalla on poikkeustilanteessa mahdollisuus rajata:

- pääsylippujen/kurssipaikkojen varausmahdollisuus siten, että liput/kurssipaikat tulevat varaukseen ja lunastettaviksi vasta kuukautta ennen esitystä/kurssia.
- pääsylippujen **lunastusmahdollisuus** siten, että liput tulevat lunastukseen **vasta esitysiltana esimerkiksi 30 min ennen esitystä.**

Kaikukortti-hankintojen kirjaaminen ja tilastointi K

Lipunmyyjä/asiakaspalvelija tarkistaa varauksen ja/tai lunastuksen yhteydessä kortinhaltijalta hänen Kaikukorttinsa **kirjain- ja numerosarjan** (esim. A1234 tai B0142).

- **Asiakkaalla tulee olla oma Kaikukortti mukana** sekä varaus- ja/tai lunastushetkellä että tilaisuuteen/kurssille osallistuessaan.
- Asiakasta voi myös pyytää todistamaan henkilöllisyytensä

Lipunmyyjä/asiakaspalvelija kirjaa:

- Kaikukortin kirjain- ja numerosarjan lipunmyyntijärjestelmään/vastaavaan.
- **lipputyypin** eli toisen kahdesta Kaikukortti-lipputyypistä.
  - 1) *Kaikukortti-lippu* (kirjaa kirjain- ja numerosarja!)
  - 2) *Kaikukortti-lippu lapselle* (kirjaa kirjain- ja numerosarja!)

Huom. Kun sote-työntekijä hankkii pienryhmälle lippuja, sekä työntekijän että *jokaisen ryhmän jäsenen Kaikukortin kirjain- ja numerosarja tulee kirjata.*

- Alle 16-vuotiailla asiakkailla ei ole omia Kaikukortteja, sillä Kaikukortin ikäraja on 16-vuotta. Työntekijä voi kuitenkin hankkia yhteisön Kaikukortilla oman lippunsa lisäksi maksuttomia pääsylippuja alle 16-vuotiaille asiakkaille järjestäessään ryhmäkäynnin tai osallistuessaan kahdestaan asiakkaan kanssa.

Kulttuuritoimija toimittaa saamiensa ohjeiden mukaan tilastot Kaikukortti-hankinnoista alueen Kaikukortti-koordinaatioon.

Muuta huomioitavaa kulttuurikohteissa K

Kaikukortti-verkoston kuuluva kulttuurikohteeseen sitoutuu siihen, että vammaisen henkilön avustajalle/tulkille/oppaalle on aina maksuton sisäänkäynti.

Huom. Kaikukortin haltijan tulee huolehtia siitä että mahdolliselle avustajalle tai vastaavalle on hankittu oma paikkalippu.

- Myös esimerkiksi mielenterveyskuntoutujan tai muistisairaana henkilön tukihenkilön pääsylipun olisi hyvä olla maksuton.

Lähtökohtana on, että Kaikukortti-asiakkaille tarjotaan maksuton narikka.

- Kaikukortilla hankittavaan lippuun voi esimerkiksi tulostua teksti ”Maksuton narikka”, tai narikan voi saada Kaikukorttia näyttämällä.

Lähtökohtana on, että Kaikukortti-verkoston kulttuuritoimijalla on saavutettavuus- ja esteettömyystiedot verkkosivuilla ja muussa omassa viestinnässä.

- Tukea tietojen tuottamiseen saa esimerkiksi Kulttuuria kaikille -palvelusta ja oppaasta ”Entä saavutettavuus”:

www.kulttuuriakaikille.info/saavutettavuus_tietopaketit_ja_oppaat_viestinta

Huom.

Kaikukortin valtakunnallinen toimintamalli 2018 saatavilla PDF-tiedostona osoitteessa: http://www.kulttuuriakaikille.fi/kaikukortin_materiaalipankki